

40
'72

FLACĂRA

ANUL XXI
NR. 904
10 SEPTEMBRIE 1972

În șapte zile

Abia văzându-se de sub ghiozdanul ce-l avea în spate, înotînd în uniforma prea mare pentru trupul lui, — fir plînd de iarbă crescut de mama în ghiocul de pămînt încălzit în podul palmei și udat în zori de zi numai cu apă ne-ncepută adunată din luceferi de voinicii chiparoși — Radu a început viața de școlar ferm hotărît să adune de la școală toți «zeci» care-i vor ieși în cale, toate literele din alfabet și cifrele din cartea de matematică. Cu o săptămînă înainte declara că el abia așteaptă să înceapă școala, că va fi un elev «cel mai bun și cel mai cuminte». Simbătă dimineață, a doua zi de școală, întreba dacă nu e duminică, iar marți — el cînd ia vacanță.

A învăța înseamnă înainte de toate a învăța să muncești. Să muncești însă nu oricum, ci ordonat, respectînd anumite reguli, impunîndu-ți o disciplină severă. Mi-am privit copilul intrînd în școală, cu speranță, cu încredere și, de ce să nu mărturisesc, cu o anumită liniște. Peste 12 ani, în 1984, el și colegii lui de generație vor purta alături de certificatul de bacalaureat carnetul de muncitor calificat cu loc de muncă asigurat. Vom fi, părinți și copii, scutiți de grijile și necazurile unora dintre cei de azi, obligați să caute un loc de muncă pentru un om care, practic, nu știe să facă nimic — și nu din vina lui.

Am aruncat, ca națiune, o provocare destinului, hotărînd ca la capătul unei perioade, istoricește foarte scurtă, să ne ridicăm în rîndul țărilor celor mai avansate economic, desăvîrșind nu numai construcția materială a socialismului, dar și construcția omului de tip nou. Ofensiva este totală, iar în rîndurile din față, țintind departe și cu precizie, se află și învățămîntul.

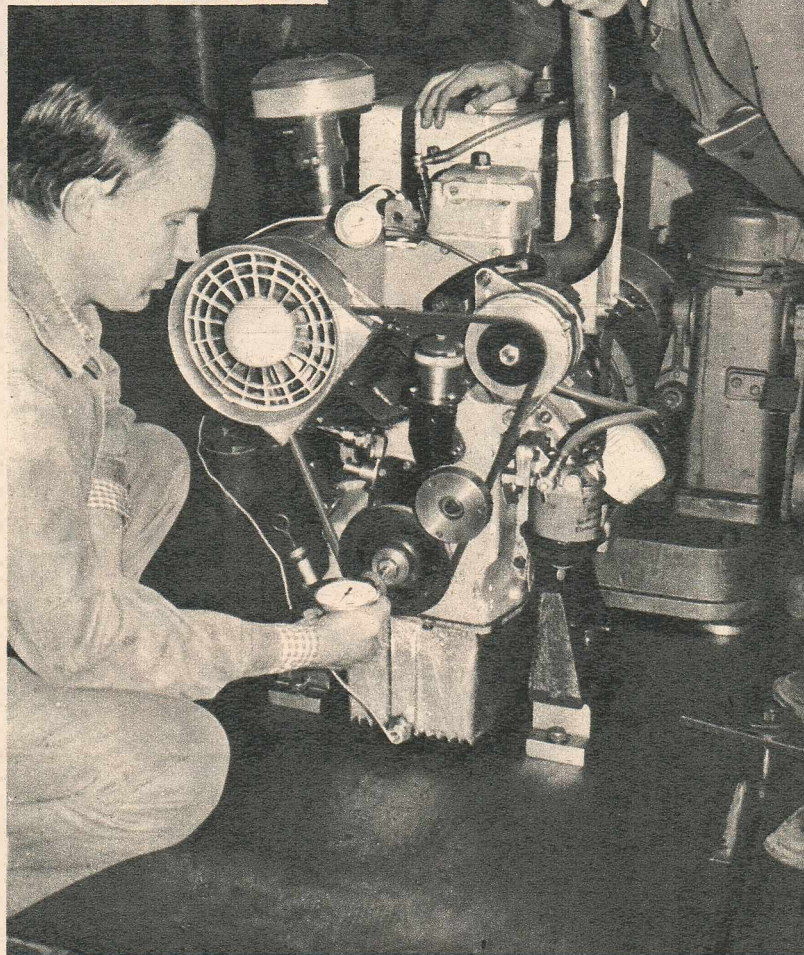
Sîntem într-a doua săptămînă de cînd a sunat clopotele pentru prima oră de clasă și iată că și amfiteatrele facultăților se pregătesc să primească studenții. A început un nou an al învățămîntului sub semnul marilor îndatoriri formulate de Conferința Națională a partidului. Pentru studenți scadența nu mai e departe. Cei mai mulți își vor începe activitatea în actualul cincinal de aceea și pregătirea lor se desfășoară, va trebui să se desfășoare, într-o strînsă corelare cu marile probleme cu care sîntem confrunțați în acest cincinal. Sînt destule discipline care au fost și se cer în continuare aduse la zi, puse într-un mai deplin acord cu cerințele științei, cu cerințele producției, cu propria noastră experiență și, nu în ultimul rînd, cu ceea ce știm, alți cîț știm, că se va cere pentru un an, doi, cinci, cînd din aula facultății absolventul va lua drumul producției. De aici rezidă «bătăia lungă» a școlii, nevoia de a gândi concomitent pentru azi și pentru mîine.

Au fost în vară luni de practică. Va trebui să le cîntărim mai exigent eficacitatea, pentru că alături de întreprinderi în care studentul a muncit, a învățat, a putut deci să-și folosească timpul pentru a căpăta cîț mai multe deprinderi practice, au existat și unități economice în care prezența lui a fost considerată stînjenitoare, iar el ținut deoparte de procesul de producție și de problemele reale ale întreprinderii. Au fost zile irosite, care au lăsat, mai ales studenților, un gust amar. Nu este de natură, un asemenea procedeu, să fie de folos tînarului absolvent pentru a se integra producției încă din prima zi. Și este aceasta sarcina școlii, a ministerelor economice și întreprinderilor, pentru ca, prin eforturi conjugate, să dea studentului — celui care nu o are — calitatea de muncitor calificat, stăpîn al meseriei pe care mai tîrziu este chemat să o gîndească la nivel ingineresc, iar odată cu aceasta posibilitatea de a se încadra eficient în procesul productiv. Spunea la Conferința Națională a partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Realizarea unei pregătiri multilaterale constituie o cerință importantă a economiei moderne, o condiție primordială a creșterii rolului creator al omului în desfășurarea producției și, pînă la urmă, un principiu fundamental al însuși comunismului, care presupune manifestarea polivalentă în cîmpul muncii a fiecărui membru al societății». Idee generoasă, stimulatorie de energii, mobilizatoare, care încălzește inima fiecărui tînar. Dar în procesul instructiv-educativ școala, facultatea sînt o parte. Cealaltă, elevul, studentul, își are obligațiile ei nu mai puțin precise, nu mai puțin mari. S-au scris tomuri despre frumusețea anilor studenției, ani care trec fantastic de repede. S-au scris și se vor mai scrie probabil și despre responsabilitățile acestor ani. Și marea responsabilitate a studenților este de a-i folosi cu maximum de eficacitate, însușindu-și tot ceea ce e legat de vocația lor, de profesia pentru care au optat odată cu prezentarea la examenul de admitere.

Este ceea ce dorim din toată inima tuturor studenților, acum, cu prilejul deschiderii noului an universitar.

Petru ISPAS

Marti, 26 septembrie 1972

noi succese în întrecerea pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen

Ca și celelalte colective de muncitori de pe întreg cuprinsul țării, cel de la Uzinele «Timpur noi» din București s-a angajat să realizeze planul cincinal în 4 ani și jumătate. Întregul colectiv mobilizat de comitetul de partid al uzinei, antrenat în întrecerea socialistă, a obținut în primele 8 luni ale acestui an însemnate succese. Depășirile de plan se concretizează în următoarele produse principale: 154 motoare diesel de 15 CP, 31 motoare diesel de 110 CP, 500 000 piese de schimb pentru motoare 2 500 000 piese de schimb pentru compresoare, 26 motocompressoare complete de 5 mc și altele produse.

Merită de subliniat faptul că în vederea asimilării de produse noi, acțiune care va cuprinde 40% din totalul producției (în afară de modernizările la produsele în fabricație curentă), se lucrează intens la proiectarea și construirea de prototipuri de noi sortimente, cerute atît pe piața internă, cît și pe cea internațională. În faza de omologare și execuție a seriei zero se află compresoarele de 500 și 700 litri. În curs de omologare este prototipul compresorului de 1 000 litri și în faza de probe tehnologice se află prototipul unui nou motor diesel de 7 CP (în fotografie), proiectat și executat prin forțe proprii în uzină

în pas cu tehnica modernă

Pe platoul expozițional din Piața Științei au început pregătirile în vederea deschiderii celui de-al II-lea Tîrg Internațional-București. În pavilionul central se montează exponatele grele, realizate de întreprinderile noastre specializate în producția de mașini-unelte de înaltă tehnicitate. L-am găsit pe ing. Mircea Crețu, directorul Fabricii de mașini-unelte și agregate, București (FMUAB) și i-am solicitat un scurt interviu.

— Ce prezentați la actuala ediție a tîrgului?

— Ne-am propus să prezentăm la această a doua ediție a tîrgului un număr sporit de exponate față de prima ediție și am căutat să alegem acele modele care sînt reprezentative pentru actualul nivel de producție al fabricii noastre. Avînd în vedere că acest tîrg este un prilej de confruntare cu mărfuri ale altor firme producătoare din străinătate, prezentăm mașini-unelte grele de mare performanță tehnică, cu un înalt grad de automatizare și cu productivitate sporită. Țin să subliniez faptul că peste 80% din exponate sînt produse noi, realizate în perioada celor doi ani care au trecut.

— Puteți să ne dați cîteva exemple?

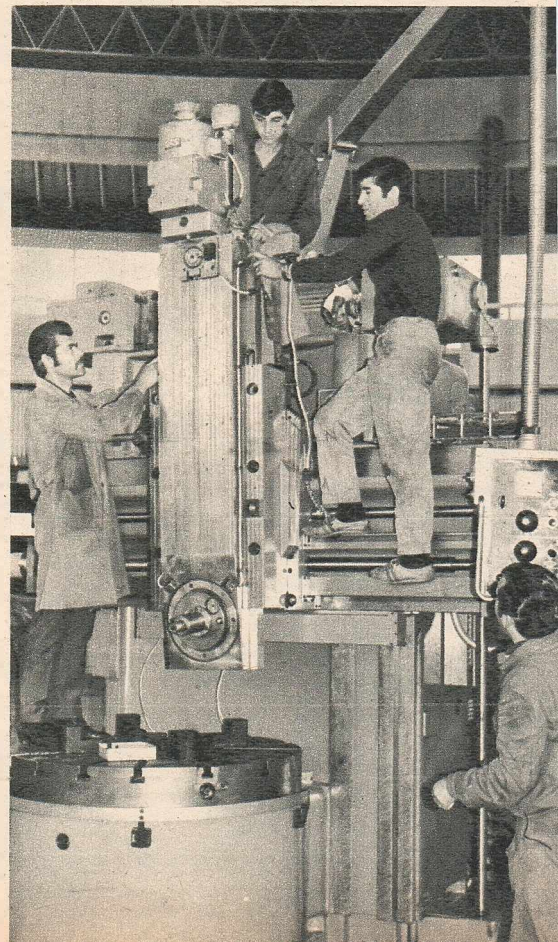
— Da, cu plăcere. Mașini cu comenzi-program din familia strungurilor carusel și a mașinilor de frezat și alezat orizontale de tipul S.C. 1250—1 C.N. (în fotografie), A.F. 100—C.N., mașini cu afișaje de cote de tipul S.C. 2500 A, AF 85 A și altele. Aș atrage atenția vizitatorilor asupra mașinilor-agregate echipate cu pînă la 11 capete multibroșe, lucrînd cu 70 de scule, pentru fabricația de motoare, de vane etc. Aceste agregate foarte moderne lucrează cu ciclu automat, fiind prevăzute cu magazin de scule. Ele reduc timpul de lucru pînă la de 4 ori, înlocuind totodată un număr destul de important de mașini-unelte universale și realizînd o mare productivitate.

— Într-adevăr, la actuala ediție vă prezentați cu performanțe mult superioare. Cum explicați acest mare pas înainte?

— Ne străduim să ținem pasul cu progresul general care are loc în țara noastră. Urmînd indicațiile date de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, am intensificat munca de modernizare, de ridicare la parametri superiori a producției noastre. Pentru a da industriei mașini cu o înaltă productivitate și pentru a fi competitivii pe piața mondială am abordat cu un spirit nou munca noastră. Cu ajutorul Institutului de cercetări și proiectări mașini-unelte și agregate (ICPMUA) și al Institutului de proiectări și auto-

matizări (IPA), împreună cu ingineri, tehnicieni și muncitori din colectivul fabricii noastre, am reușit în acești doi ani să aducem multe înnoiri cu rezultate foarte multumitoare. Ne dăm în același timp seama că mai avem multe de făcut. De aceea, avem în continuare în preocupările noastre munca de înnoire și modernizare a produselor, diversificarea sortimentelor și ridicarea performanțelor mașinilor-unelte grele pe care le fabricăm.

E. IAROVICI

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN R.P. BULGARIA

La ora la care închidem ediția, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a sosit la Varna, în fruntea unei delegații de partid și de stat a țării noastre, într-o vizită de prietenie pe litoralul bulgar al Mării Negre.

Prezența pe pământul Bulgariei vecine și prietene a conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fruntea delegației române, reprezintă o elocventă expresie a raporturilor frățești dintre cele două partide, popoare și state, o nouă și remarcabilă contribuție la înțărirea prieteniei româno-bulgare.

inundă fără-nctare peroanele, sălile de așteptare. Ea, Gara de Nord, a împlinit pe 25 septembrie o sută de ani.

I s-a spus la început gara Tîrgoviștei, dar după 16 ani a fost rebotezată cu numele de-atunci atât de binecunoscut. Crearea și dezvoltarea sa au coincis cu avîntul construcțiilor de căi ferate românești. Gara de Nord devine cu adevărat cel mai important centru de comunicație a tinerelor Principate Unite. Construcții succesive au mărit considerabil capacitatea gării de-a lungul deceniilor. A

sporit traficul, care astăzi a ajuns la 100 000 călători pe zi, locomotivele diesel au înlocuit aproape în totalitate pe cele tradiționale, cu aburi, iar în 1969 și-a făcut apariția primul tren cu tracțiune electrică. La fiecare aproximativ două minute sosește un tren, într-o singură zi se depozitează circa 6 100 colete și geamantane...

Din acest colț de revistă, un gând bun venerabilei instituții — de mult intrată în legendă — și oamenilor săi veșnic la veghe.

cu 20 de zile mai devreme

Angajamentele luate de colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri de la Întreprinderea «Industria bumbacului A» din București în cinstea celei de-a 25-a aniversări a republicii prind viață și se transformă în importante depășiri de plan. Astfel, pe primele 8 luni, angajamentele luate au fost depășite la valoarea producției marfă cu 20,5%. Un calcul estimativ arată că sarcinile planului pe anul în curs au fost realizate la sfîrșitul primelor opt luni cu 20 de zile mai devreme.

În efortul general pentru depășirea sar-

cinilor a avut o pondere însemnată și mișcarea de inovatori. Numai anul acesta au fost înregistrate 31 de propuneri de inovații, din care s-au aplicat 9, cu o eficiență economică de 340 000 lei, reprezentînd însemnate economii de materii prime din import.

În fotografie o prezentăm pe filatoarea Elena Epure, cîștigătoarea concursului pe fabrică a titlului de «cea mai bună filatoare». Ea face parte dintr-o brigadă fruntașă de bună calitate, evidențiată pe fabrică.

gara de nord — 100 de ani

Mereu grăbiți, făcîndu-ne loc precipitat pe un peron continuu aglomerat, cu ochii la cadranul care mai arată doar cîteva minute pînă la plecare, așteptînd nerăbdători sosirea unei rude ori a unui prieten, îi înregistrăm doar fugitiv prezența.

O clipă, cîteva minute, poate cel mult o oră, și ea dispăre din conștiința noastră

pentru o perioadă nedefinită, ca și cum niciodată n-ar fi existat, decor mobil și impersonal al febrilității și grijii noastre de a pleca ori sosi într-un anume loc și într-un anume timp.

Dar ea există, și în mijlocul acelei veșnice agitații își înalță silueta cenușie deschizînd generoase porți fluviului de oameni cei-

Un secol desparte aceste imagini ale Gării de Nord.

OBIECTIVUL PRINCIPAL: SĂ NU SE PIARDĂ NIMIC DIN SĂ SE PREGĂTEASCĂ EXEM

Roadele pământului, ale grădinilor, viilor și livezilor au ajuns în bună parte în magazine, la piață, la îndemina cumpărătorilor, iar altele se recoltează acum în aceste zile de început de toamnă. Deși nu se poate face încă un bilanț complet, se poate spune că, în general, recolta este bună. La grâu, de exemplu, unde socotelile au fost de mult încheiate, rezultatele au fost evidențiate pe larg cu prilejul consfătuirii grâului. S-au evidențiat în mod deosebit întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole din județul Ialomița care au obținut producții medii mari de grâu la hectar. Acesta este cu adevărat potențialul Bărăganului care este valorificat din ce în ce mai bine prin aplicarea corectă a tehnologiilor de lucru, prin folosirea unor cantități mai mari de îngrășăminte chimice, prin generalizarea soiurilor mai productive și prin extinderea irigațiilor. La acestea se adaugă munca însuflețită a miilor de cooperatori, a lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat și din stațiunile de mecanizare a agriculturii, a specialiștilor din unitățile agricole. Recoltele bune se datoresc organelor județene de partid și de stat care au condus cu mai multă competență întreaga activitate desfășurată în agricultură. Ceea ce spunem despre Ialomița este pe deplin valabil pentru numeroase alte județe ale țării, iar cu prilejul Zilei recoltei vor fi făcute, cu siguranță, cuvenitele aprecieri, frunzașii vor fi din nou evidențiați și stimulați.

Prilejul de trecere în revistă a rezultatelor de până acum, Ziua recoltei — sărbătoare tradițională care marchează încheierea unui ciclu de muncă în agricultură — este în același timp o zi a muncii în care continuă să se lucreze la strângerea produselor din câmp, la pregătirea viitoarei recolte de grâu. Este normal să fie așa, deoarece oamenii muncii din agricultură nu pot și nici nu trebuie să aibă odihnă până ce întreaga recoltă nu va fi strinsă și pusă la adăpost, până nu se va încheia semănatul grâului și al celorlalte culturi de toamnă. Iată de ce, în aceste zile, toate forțele din agricultură, indiferent de starea vremii, sînt antrenate la recoltat și semănat, iar faptele cotidiene ale lucrătorilor de pe ogoare sînt consemnate pe larg în coloanele presei.

Pentru ca bogăția produselor agricole din acest an să nu se risipească, mai ales că în această toamnă condițiile climatice sînt destul de dificile, la îndemnul organelor și organizațiilor de partid, cu sprijinul consiliilor populare, toți locuitorii satelor participă cu mic, cu mare la culesul porumbului, la strînsul legumelor și fructelor, la scosul cartofilor și sfeclei-de-zahăr. În sprijinul lor au venit numeroși muncitori și funcționari din întreprinderi și instituții, elevi și studenți. În unele locuri, datorită ploilor abundente care au împiedicat folosirea mijloacelor mecanizate la recoltat, s-a lucrat și se lucrează în condiții grele. Dar oamenii nu se dau bătuci. Sub lozinca «Să nu se piardă nimic din roadelor acestui an», în multe sate se lucrează de dimineață și pînă seara, pe timp frumos, cît și pe ploaie. Un act de bravură? Nu, dintotdeauna țaranul român s-a străduit să culegă la timp recolta pentru care a muncit un an întreg, să o pună la adăpost. Acum face acest lucru la proporții mult mai mari, determinate de creșterea producției agricole ca urmare a cooperativizării agriculturii și introducerii metodelor moderne de lucrare a pământului.

În egală măsură, în aceste zile se dă bătălia pentru asigurarea, în anul care vine, a unor recolte și mai mari. În obiectiv: semănatul grâului la timp și în condiții agrotehnice superioare. A fost pregătit din timp și fertilizat cu îngrășăminte chimice terenul, s-au asigurat semințe de calitate încît acum, la semnalul dat de specialiști, boabele au început să fie așezate în pămînt. Cu fiecare zi crește ritmul semănatului. Ieri se vorbea de mii de hectare însămințate cu grâu, azi ele au crescut la nivelul sutelor de mii, iar în curînd vor fi consemnate cele două milioane de hectare destinate acestei culturi.

Se strînge recolta acestui an, se plămădește recolta viitoare. Ea este și va trebui să fie din ce în ce mai bună, pe măsura modernizării agriculturii și creșterii îndemnării țaranului în a folosi cuceririle științei și tehnicii moderne. Ziua recoltei este un prilej de a evidenția recolta și pe făuritorii ei, un prilej de a populariza experiența bună pentru ca, în viitor, toate unitățile agricole să obțină rezultate pe care acum le realizează întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole fruntașe.

Zilele acestea de toamnă înseamnă pentru agricultură bătălia decisivă a recoltei. Eliberarea tuturor terenurilor în vederea însămințării, strîngerea de urgență a recoltelor, transportul și depozitarea lor în cel mai scurt timp constituie — la ora actuală — acțiuni de cea mai mare importanță. Mai mult ca oricînd, săptămîna aceasta, fiecare zi în parte trebuie să concentreze toate forțele de muncă capabile să contribuie la grăbirea recolțării. Folosirea la întreaga capacitate de lucru a mijloacelor mecanice și de transport trebuie, de asemenea, să urgenteze strîngerea produselor.

Problema numărul 1 a tuturor lucrătorilor ogoarelor, a specialiștilor, a organizațiilor de partid de la sate — strîngerea legumelor, a strugurilor, a florii soarelui, cartofilor și a celorlalte produse agricole — trebuie însoțită de îndată de grija pentru depozitarea lor în condiții corespunzătoare.

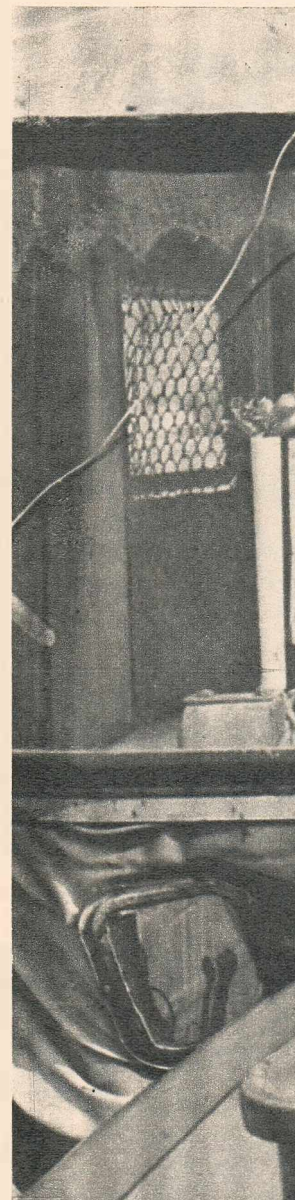
În județul Prahova, ca dealtfel în toate județele țării, preocuparea de bază în aceste zile decisive o constituie strîngerea legumelor, a strugurilor, a produselor ușor perisabile și depozitarea furajelor. Cooperatorii noștri — ne-a spus tovarășul Eftimie Țicu, președintele C.A.P.-Valea Călugărească — sînt în aceste zile în vie, unde participă din zori și pînă-n seară la strîngerea strugurilor. Am recoltat pînă acum peste 60 de vagoane, într-un ritm mediu de 4 vagoane pe zi. Anul acesta, datorită condițiilor climatice deosebite, culesul viilor a început cu aproape o lună mai devreme și, indiferent de vreme, chiar dacă va continua să plouă, nu vom înceta lucrul pînă nu vom termina lucrările de sezon.

Abia scoși la capătul viilor, strugurii sînt transportați în pivnițele cooperativei sau trimiși direct beneficiarilor. La Valea Călugărească cei 200 de cooperatori prezenți zilnic la culesul viilor sînt sprijiniți în munca lor de sute de elevi de la școlile din comună, care înțeleg să-și ajute cu hărnicie părinții.

Pentru lucrătorii din cele 22 de ferme ale I.A.S.-Tătărăni preocuparea actuală este recoltarea tomatelor din ciclul doi de producție. Legumele de pe cele 120 de hectare de sere au început deja să ia drumul piețelor. O grijă deosebită se acordă sortării legumelor, asigurării condițiilor de depozitare și transport, astfel încît toate produsele să ajungă la beneficiar în stare excelentă.

La C.A.P.-Progresul din comuna Urlați — ne informează inginerul șef Gheorghe Istrate — deși a început și recoltatul porumbului, aproape 300 de cooperatori sînt zilnic în vie, fapt ce a făcut ca pe o suprafață de peste 100 de hectare strînsul strugurilor să fie încheiat.

Concomitent cu aceste lucrări, o concentrare de forțe este necesară — atît în județul Prahova, cît și în celelalte județe ale țării — la recoltarea porumbului, acordîndu-se prioritate eliberării terenurilor pe suprafețele destinate a fi însămințate în toamna aceasta cu grâu. Mobilizarea și concentrarea tuturor forțelor în vederea executării lucrărilor de sezon rămîn în continuare preocupările principale ale tuturor factorilor de răspundere din cadrul comitetelor județene de partid, al tuturor organizațiilor de partid de la sate.

La Topoloveni, în județul Argeș, mecanizatorii și cooperatorii lucrează zi și noapte pentru a termina fără întîrziere însămințările de toamnă. «Este o chestiune vitală pentru noi de a încheia repede însămințările de toamnă» — ne-a spus inginerul-șef Vasile Grecu de la cooperativa agricolă din localitate.

Imaginea noastră ilustrează în mod concret un aspect de la bătălia pe care mecanizatorii din Topoloveni o dau în aceste zile în vederea asigurării, pentru anul viitor, a unei recolte îmbelșugate.

COLTA ACESTUI AN, RECOLTA ANULUI VIITOR

Cooperatorii de la C.A.P.-Progresul — comuna Urlați, județul Prahova — au toate motivele să fie mândri de zestrea lor zootehnică. Cele peste 250 de vaci din cireada cooperativei produc zilnic 1 100—1 200 litri de lapte. Pentru anul viitor sectorul zootehnic al cooperativei va crește la 350 capete. Planul la făcări fiind îndeplinit încă de pe acum în proporție de 85%, există toate premisele — ne-a declarat tov. ing. Gheorghe Istrate, inginerul-șef al cooperativei agricole de producție — ca în anul următor să crească odată cu numărul vitelor și cantitățile de lapte pe care le vom livra statului. În același timp sîntem însă preocupați de asigurarea într-o măsură mult mai mare a furajelor. Accentul principal în această privință îl punem pe stringerea și depozitarea fără întârziere a furajelor aflate pe cîmp. Deocamdată putem să ne arătăm mulțumiți de masa verde semănată în august și care se prezintă deja excelent».

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

în întîmpinarea stagiunii

În preajma deschiderii stagiunii, — a douăzeci și șasea stagiune republicană — teatrele noastre pleacă la drum înarmate cu un repertoriu bine cumpănit, temeinic alcătuit, și — ceea ce este poate cel mai însemnat lucru — din vreme aprobat de toate forurile ce răspund de buna desfășurare a vieții noastre artistice. În acest chip, formele cele mai adverse culturii: improvizația și spiritul diletant, atît de dăunătoare în orice activitate, dar mai ales în teatru, sînt excluse, cel puțin în ceea ce privește programul reprezentării pieselor. Repertoriul, deschis tuturor modalităților artei dramaturgice, dă o binevenită prioritate scrisului original contemporan, fără să neglijeze operele noastre clasice, cu un plus de interes, în raport cu anii precedenți, față de literatura clasică universală, față de literatura progresistă scrisă la ora actuală în lume, față de dramele sau comediile, inspirate și valoroase, create în țările socialiste. Un repertoriu bogat, divers, echilibrat, în stare să mobilizeze entuziasmele tuturor interpreților — regizori, actori sau scenografi — chemați să dea acestui amplu program artistic corp și substanță. Din această clipă, a startului, întreaga răspundere apasă pe umerii celor ce se află în mod egal în fruntea colectivelor teatrale: directori, directori de scenă sau actori, factori deopotrivă interesați ca repertoriul să nu însemne doar o listă de piese jucate oricum, ci ordinea de succesiune a unor evenimente artistice memorabile. Există, fără îndoială, piese bune și lucrări slabe. Dar tot atît de adevărat este și un alt fapt: pe baza unei piese, unanim recunoscută ca valoroasă, se poate realiza un spectacol mediocru, anost, lipsit de interes și vibrație, după cum o piesă modestă, de pretenții limitate, poate fi transformată într-o reprezentare interesantă, cînd e servită de forțe interpretative de mîna întîi și devotate.

Oricum, ceea ce așteptăm de la stagiunea noastră festivă este izgonirea decisă a spiritului de rutină, condamnarea fără apel a climatului de modică satisfacție provincială, excomunicarea definitivă a spectacolelor despre care în argoul teatral se spune că «merge». Un spectacol de un gust leșios sau depravat în mediocritatea lui absolută nu «merge», chiar dacă merge la public. Mediocritatea e condamnabilă oriunde, în artă însă ia proporții de catastrofă.

Fie ca stagiunea pe care o începem sub cele mai fericite auspicii să însemne o competiție majoră între cele patruzeci de teatre dramatice ale țării, pentru înscrierea în palmaresul lor a unor victorii artistice exemplare, biruințe așteptate, cu o îndrituită nerăbdare, de un public pentru care merită să faci toate sacrificiile.

CU SPRIJINUL CETĂTENILOR, ÎN AJUTORUL CETĂTENILOR

de Petre ANGHEL —Fotografii de Elena GHERA

Mai întâi să precizăm cadrul acțiunii: înarmați cu un stilou și cu aparatul foto, ne deplasăm la Drăgășani, oraș înconjurat de sate specializate în cultivarea legumelor (atât de specializate încât vechea ocupație a sătenilor a și împrumutat numele ei unui sat: Grădinari). Aici, ne-am zis, în mod sigur piețele vor abunda în produse; oamenii sînt harnici, pămîntul e roditor. Dar presupunerea noastră s-a dovedit numai în parte adevărată. Ne-am convins o dată în plus, dacă mai era nevoie, că fără o mină de gospodar (sau mai mult!) nimic nu se face de la sine. Și astfel se întîmplă ca produse de calitate excelentă, îngrijite cu atenție o vară întreagă, să ajungă totuși în piețe și în cămările gospodinelor cu sau fără voie (dar mai mult de nevoie!) degradate.

În sprijinul unei bune deserviri au intervenit comisiile de control obștesc, formate aici, ca dealtfel în întreaga țară, din reprezentanți ai diverselor instituții și întreprinderi, oameni ai muncii care vînză la buna desfășurare a comerțului.

Cum au vegheat toate cele 42 de comisii formate în Drăgășani, nu știm, cunoaștem doar «fața pieței» și activitatea uneia dintre comisii, condusă de tovarășul Matei Măndică, președintele Consiliului orașenesc al sindicatelor, comisie pe care am însoțit-o pe teren.

Poposim la unitatea nr. 4 I.L.F.-Vilcea din piața Drăgășanului. Deși au trecut 4-5 ceasuri de la deschidere, roșiile, ardeii, varza, ceapa, cartofii n-au prețuri afișate. Nimeni nu știe cu exactitate cum se vînd, de ce calitate sînt. Responsabilul e cînd «plecat pînă la Sibiu», cînd «în concediu», așa că îl înlocuiește altă persoană, care nu e convinsă, deocamdată, de necesitatea expunerii prețurilor.

— De ce nu sînt afișate prețurile? — îl întrebăm pe tovarășul Marin Dicu, intendentul pieței.

- Sînt, tovarășe.
 - Unde sînt?
 - Nu știu.
 - Ați verificat dacă au fost puse?
 - Sigur că da, de două-trei ori!
- Ne adresăm vînzătoarei:
- Ați avut azi prețurile expuse?
 - Nu, nu le-am avut.

Contradicția dintre răspunsuri e explicabilă, tovarășul Dicu n-a trecut încă prin piață. Are însă grijă să dea acum sfoară în tîrg: «Toată lumea să pună prețurile!», achitîndu-se cu întîrziere de o obligație elementară prevăzută în Legea nr. 3 din 20 aprilie 1972 care precizează că afișarea

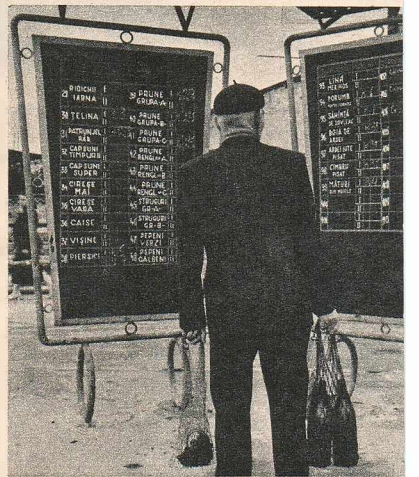

*Doar puțin spirit de inițiativă,
o bună orînduială,
și ți-e mai mare dragul
să ajungi la piață.
Unitatea nr. 3
din piața Drăgășani
abundă de legume.
Așa se și explică
de ce cumpărătorii o preferă.*

etichetelor cu prețurile legale în mod vizibil este obligatorie.

Cei de la unitățile cooperatiste le găsesc căzute printre lăzi și le pun. Vînzătorii particulari parcă abia acum aud de așa ceva.

De la C.A.P.-Drăgășani și pînă la piața distanța e infimă. Drept care s-a luat hotărîrea deschiderii unei unități proprii de desfacere. Nimic mai bun. Numai că această unitate trebuie să fie și aprovizionată, ceea ce nu se întîmplă. De 5-6 zile nu s-a mai abătut nimeni pe aici. Nu ne mai mirăm că roșiile, categoria I, fixate să se vîndă cu 1,60 lei continuă să rămîină la prețul acesta, chiar dacă au prins de mult mucegai. Vînzătoarea Anastasia

*Consultarea mercurialului —
singura soluție
de a afla prețurile;
vînzătorii,
mai ales, cei particulari,
nu cunosc această obligație.
De aici și posibilitatea de speculă
pe care, ce-i drept,
n-o scapă toți.*

*În orașul Drăgășani
toate frigiderele
sînt în grevă.
La restaurantul «Rahova»,
de exemplu,
nu funcționează de 7 luni.
Și pînă una, alta
carnea e păstrată în găleată.*

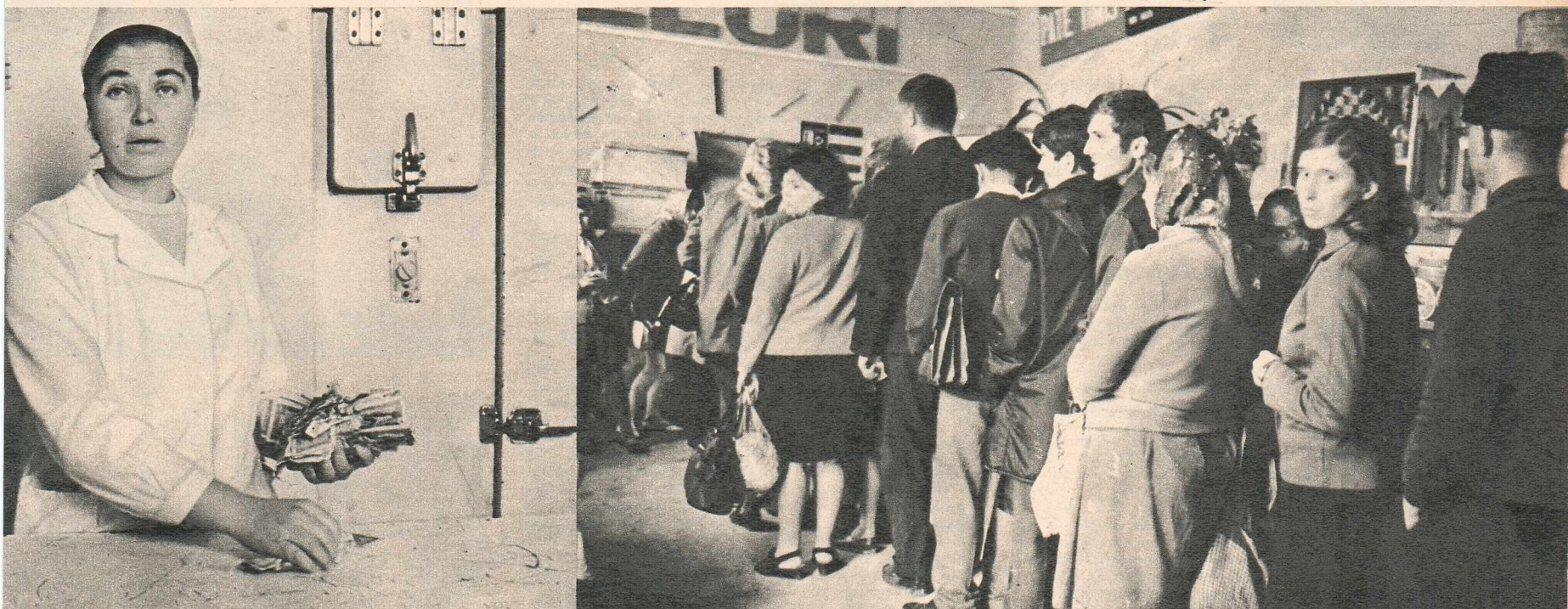

◀ **Intendentul pieței, Marin Dicu, caută zadarnic prețul gogoșarilor. Găsește, în sfârșit, o hirtiuță pe care e trecut prețul castraveților. Și cu toate acestea e convins că produsele au prețul expus la vedere.**

torie de a interveni, în ajutorul nostru, pentru respectarea normelor de comerț civilizată.

Acest lucru nu scutește însă Direcția comercială județeană, Direcția agricolă sau factorii de răspundere din cadrul Consiliului popular orășenesc Drăgășani de a lua toate măsurile pentru aprovizionarea ritmică a pieței, pentru asigurarea livrării în unitățile comerțului a legumelor și fructelor de bună calitate. Îndrumarea competentă și controlul eficient pot și trebuie să ducă la îmbunătățirea substan-

Dacă responsabilă magazinului își face casa la ora 11, e firesc să se strângă atîta lume la coadă!..

Stăicănoiu încearcă să împartă roșiile în... proaste și mai puțin proaste, dar și așa nu le mai cumpără nimeni la prețul ăsta. Astfel stînd lucrurile, nu e de mirare de ce încasările zilnice la legume acum, în plină toamnă, sînt de 100-200 lei! Pentru azi chioșcul va fi închis în urma intervenției comisiei. Credem că pentru a doua zi s-a îngrijit conducerea cooperativei să-l deschidă în cu totul alte împrejurări. Fiindcă apare evident pentru oricine că acum, în plin sezon, munca din grădinile de zarzavat trebuie intensificată, astfel

încît legumele să fie scoase de sub influența ploilor, evitîndu-se degradarea, să fie depozitate în locuri amenajate special și apoi oferite în cantități suficiente și în condiții onorabile cumpărătorilor.

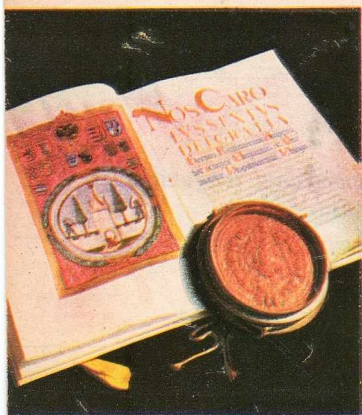
Că se poate și altfel e lesne de înțeles. Dovadă: la unitatea nr. 3 I.L.F.-Vilcea (vînzători, Dumitru Vlăduleasa și Ilie Ruduț) toate produsele se găsesc din abundență și sînt expuse ireproșabil. Atît în rafturi, cît și în depozitul unității se face simțită mina gospodarului. E adevărat însă că nu putem generaliza afirmația.

Deocamdată activitatea comisiei s-a dovedit eficientă, deoarece intervenind cu promptitudine a rezolvat pe loc deficiențele constatate. Esențial este însă ca urmările unor astfel de acțiuni de amplu interes obștesc să capete caracter permanent. Și aici poate avea ceva de spus și opinia publică, de fapt cumpărătorii. Ei sînt beneficiarii direcți ai comerțului și tocmai în sprijinul lor se desfășoară activitatea comisiilor de control obștesc. Cumpărîți sau nu într-o asemenea activitate, noi, toți cumpărătorii, avem dreptul și da-

țială și de urgență a aprovizionării piețelor și magazinelor de desfacere a produselor. Cămările gospodinilor sînt pregătite, se impune deci aceeași grijă și din partea celor plătiți să asigure o bună aprovizionare. La rîndul lor, cooperativele agricole de producție trebuie să urgenteze strîngerea legumelor, să asigure transportul și depozitarea lor corespunzătoare, evitarea degradărilor de orice natură. Onorarea contractelor, buna aprovizionare a pieței rămîn datoriiile de bază ale tuturor lucrătorilor de pe ogoare.

SATU MARE: Gloriosul și zbuciumatul mileniu

de V. SAVIN — Fotografii de Elena GHERA

...Apoi Zobolsu și Thosu plecând de aci au ajuns la fortăreața Satmar și după o luptă de trei zile, asediind fortăreața, au câștigat victoria. Și-ntr-a patra zi, intrând în fortăreață, pe soldații ducelui Memmorout pe care i-au putut prinde aici i-au legat în lanțuri și i-au băgat în fundul cel mai întunecat al unei temnițe, dar pe fiii locuitorilor i-au luat ca obstaceci și au lăsat apoi fortăreața plină de soldați, iar ei au căutat să se ducă spre Porțile Mezeșului.

(Din «Gesta Hungarorum» —
cronică a notarului anonim
al regelui Béla al III-lea —
1173-1196).

Unul din numeroasele documente din istoria Satului Mare: diploma imperială dată de Carol al VI-lea la 1621, prin care așezările-surori Satu Mare și Mintiu (situuate pe cele două maluri ale Someșului) se unesc într-un singur «oraș liber» cu numele de Satu Mare (din comorile aflate la Muzeul județean).

Va să zică cea mai nordică reședință de județ de pe harta țării, municipiul Satu Mare, a împlinit zece secole de la prima sa atestare documentară. Zece secole de când oștile lui Arpad (890-907) au asediat și cucerit rînd pe rînd cetățile din voievodatele «ducilor blahi» («blahi» fiind un cuvînt în care recunoaștem ușor sinonimul său vlahi sau valahi) Memmorout, Gelu și Glad.

Sătmarul, una din fortărețele formațiunii statale conduse de Memmorout, n-a putut rezista unui asediu mai îndelungat...

Așa începe istoria scrisă a milenarului oraș de pe Someș.

ZECE VEACURI DE LUPTĂ ȘI SUFERINȚE

Mărturiile istorice din veacul al XII-lea vorbesc despre existența în Transilvania a 10 comitate. La 1181 — anul în care este menționat prima dată și cel de Satu Mare — comite era aici un oarecare Nicolae.

Situat pe cursul inferior al Someșului, orașul constituia o poartă de trecere în drumurile ce duceau spre Praga, spre Viena și spre Cracovia. Aci se depozita și se cîntărea sarea adusă de la Ocnele Dejului, fapt ce a adus așezării denumirea de «Burgum centenarium» și o serie de privilegii. Primul i-a fost acordat în 1230, fiind întărit 10 ani mai târziu printr-un document aflat și azi, în original, la Arhivele statului din Satu Mare. În secolul al XIV-lea aflăm aci o «cămară regală» care bătea monedă, iar din secolul al XVI-lea s-au păstrat documente privitoare la primele bresle meșteșugărești.

Este o epocă de luptă sîngeroasă a sătmărenilor împotriva exploatării și asupririi. Un document, datînd probabil din 1367, arată că iobagii de aici trebuiau să dea anual stăpînului feudal următoarele: cîte o piele de jder sau un florin de aur, a cînzecă parte din oile și caprele ce le aveau, cîte patru găini, cîte o gîscă și cîte 10 ouă; în același timp erau obligați să presteze pentru acesta diverse munci, printre care și cărăușia. În 1380, vreo 2.000 de iobagi români și maghiari din jurul orașului se răscoală, distrugînd curțile feudale și decapitîndu-i pe stăpînii lor; în 1437, anul răscoalei de la Bobilna, iobagii români și maghiari din Sătmar se ridică din nou, înfrățiți în luptă, sub conducerea judeului sătesc Martin și a orășeanului meșteșugar Valentin; o altă mișcare violentă are loc în 1514, în timpul războiului țărănesc condus de Gh. Doja; în 1570, sub comanda ciobanului Gh. Crăciun și apoi a lui Vasile Buciu; în secolele XVI-XVII sub conducerea a numeroase alte căpetenii locale de haiduci; la începutul secolului al XVIII-lea din nou un moment important de luptă comună, în rîndurile curuților conduși la răscoală de Francisc Rákóczi al II-lea și de Pintea Viteazul, legendarul erou al acestui colț de țară, care de două ori a cucerit cetatea Sătmarului; în 1784 sătmărenii participă intens la ampla mișcare socială condusă de Horia, Cloșca și Crișan; în anul revoluționar 1848 luptele populației sătmărene sînt și mai crîncene, jertfele și mai mari...

A doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele decenii

din secolul al XX-lea ridică lupta maselor sătmărene pe o nouă creaptă. Pe de o parte lupta pentru dreptate socială începe a fi condusă de o nouă clasă — clasa muncitoare — însuflită de noile idei ale socialismului; pe de alta, lupta pentru libertate națională capătă un nou avînt. Mișcarea socialistă începe să se manifeste aici prin 1852-1853, fapt atestat de un document imperial care ordonă autorităților locale urmărirea «agitatorilor» care răspîdesc în oraș și în comitat «periculoasele» idei socialiste. Pe planul luptei împotriva asupririi naționale, cea mai însemnată acțiune — pe lîngă multe altele — o constituie cea a «Memorandum»-ului (sfîrșitul secolului al XIX-lea), printre fruntașii căruia îl aflăm pe protopopul cărturar și profesor Vasile Lucaci, care a trăit și activat pînă la sfîrșitul vieții sale la Satu Mare.

Secolul al XX-lea aduce, odată cu dezvoltarea proletariatului, o intensificare a luptei sociale. În 1901, 1902, 1904, 1912 etc. se înregistrează numeroase acțiuni greviste.

Sătmarul ia parte intensă și la lupta pentru unire, în 1918 trimițîndu-și delegați la Alba Iulia, după cum, de asemenea, proletariatul sătmărean a fost reprezentat de delegații săi, în 1921, la Congresul de constituire a P.C.R. Lupta grevistă și cea împotriva terorii introduse în întreprinderi cunoaște și la Satu Mare ample manifestări: 1920, 1923, 1926, 1929, 1935, 1936, 1939 etc. — iată tot atîția ani în care aici au avut loc acțiuni greviste și protestatare muncitorești de mare răsunet. Deosebite au fost acțiunile antifasciste din anii ocupației hortiste și ai războiului antisovietic, culminînd cu organizarea unor grupe de partizani ce au luptat împotriva hitleriştilor în vara și toamna lui 1944 în Munții Oașului, pentru a înlesni desfășurarea insurecției armate și eliberarea întregului teritoriu al patriei. Ultimele două orașe de pe harta țării pe care le-a eliberat de sub jugul fascist armata română, luptînd cot la cot cu trupele sovietice, au fost Carei și Satu Mare, la 25 octombrie 1944.

Nu putem încheia capitolul de istorie fără a aminti și sublinia legătura strînsă și permanentă pe care Satu Mare a avut-o de-a lungul veacurilor cu țările române. Nenumărate documente atestă faptul că mulți negustori din cele două principate se opreau la Satu Mare cu care pline de mărfuri, pe care fie că le desfăceau aci, întorcîndu-se acasă cu produse ale meșteșugarilor sătmăreni, fie că le transportau în alte locuri. Și tot la Satu Mare au poposit numeroși domni din cele două principate, fie în drumurile lor spre curtea de la Praga, fie găsindu-și aici adăpost în fața amenințărilor turcești: Lăpușeanu, Pătrașcu cel Bun, Mihai Viteazul, Radu Șerban, Gavril Movilă, Gheorghe Ștefan, Constantin Șerban, Mihnea al III-lea ș.a. — unii din ei, ca acesta din urmă, stabilindu-se definitiv și fiind chiar înmormîntați aici.

ASTĂZI ÎN MUNICIPIUL SATU MARE

Astăzi, după o mie de ani de lupte și zbuciumată existență, Satu Mare este un municipiu cu o populație de circa 80 000

▲ În vechiul centru al municipiului Satu Mare întâlnești o serie de clădiri vechi de un secol sau două, în arhitectura cărora se resimte influența goticului târziu și a barocului...

Noul răzbate însă la tot pasul, atât în vechea piață din centrul orașului, lângă care s-a înălțat modernul bulevard ce poartă numele Eliberării, cât și în noile cartiere cu sute de blocuri de locuit, cum e microraioul Someș.

locuitori, cu o viață economică și culturală intensă.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, oamenii muncii din Satu Mare au reconstruit fabricile și uzinele distruse de fasciștii în retragere, le-au modernizat și dezvoltat neconținut. Orașul, care a cunoscut în întregul ev mediu numeroase calamități provocate de revărsările Someșului, a fost puternic lovit și de inundațiile din 1970. Cu sprijinul partidului, al statului și al întregului popor, rănile provocate de inundații au fost total lecuite și Satu Mare e acum mai frumos, mai activ, mai bogat ca oricând.

Neuitate vor rămâne în amintirea sătmărenilor vizitele pe care le-a făcut în orașul lor tovarășul Nicolae Ceaușescu. În clipele de grea încercare, prin care au trecut în timpul inundațiilor din 1970, prezența secretarului general al P.C.R. în mijlocul sinistratilor și al tuturor celor ce luptau pentru stăvilirea sinistrului, pentru ajutorarea celor loviți și pentru refacerea rapidă a întreprinderilor și gospodăriilor calamitate, a însemnat nu numai îmbărbătare și sprijin concret, dar mai ales o hotărâtoare îndrumare eficientă, de cea mai înaltă competență.

Orașul, total refăcut, în care o treime din populația activă lucrează în industrie, reprezintă o mare forță economică. Dînd viață chemărilor partidului și îndrumărilor date personal

de tovarășul Nicolae Ceaușescu, muncitorii români și maghiari de la Uzina de utilaj minier și de transporturi «Unio», de la Fabrica de mașini casnice emailate «23 August», de la Combinatul industrial «1 Mai», de la Fabrica de mobilă «Iprofil», de la fabricile de confecții, țesături, tricotațe și pasmanterie «Mondiala», «Ardeleana», «Tricotex», «Solidaritatea» și altele, și-au sporit, în cinstea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a proclamării republicii, angajamentele de depășire a planului anual, în vederea îndeplinirii înainte de termen a prevederilor cincinalului. Ca urmare a ridicării întrecerii socialiste pe o nouă treaptă, sarcinile de plan pe 8 luni au fost îndeplinite în întregul județ cu 10 zile înainte de termen, obținîndu-se o producție marfă suplimentară în valoare de 115 milioane lei. Singur orașul Satu Mare va da pînă la finele anului o producție globală industrială suplimentară în valoare de 100 milioane lei.

Prin punerea în funcțiune înainte de termen a citorva obiective de investiții — cele de la fabricile «23 August», «Tricotex», «Mondiala», fabrica de bere și noul abator — plus cele prevăzute în a doua parte a cincinalului, pînă la finele lui 1975 planul producției globale a industriei din municipiul Satu Mare va fi depășit cu circa 2 miliarde lei. Aceasta înseamnă îndeplinirea dorinței pe care muncitorii din numeroase întreprinderi ale municipiului au formulat-o clar: **INDEPLINIREA SARCINILOR DIN CINCINAL ÎN PATRU ANI ȘI CINCI LUNI.** Răspunzînd întrebărilor unui reporter al ziarului «Cronica sătmăreană», tov. Vasile Gita, prim-secretar al Comitetului municipal P.C.R. Satu Mare, a analizat realizările de pînă acum și condițiile existente pentru viitoarele îndepliniri, trăgînd concluzia că această fierbinte dorință a muncitorimii sătmărene poate fi îndeplinită.

Toate acestea își au temelia în solidaritatea în muncă și luptă a tuturor muncitorilor, fără deosebire de naționalitate. Români, maghiari, germani și de alte naționalități, muncitorii

▲ «UNIO» este o marcă binecunoscută în numeroase întreprinderi din țară și de peste hotare. Uzina sătmăreană produce utilaj tehnologic pentru industria minieră și chimică, precum și utilaj de transporturi. Iată două din produsele de bun renume ale uzinei: mașinile pneumatice de încărcat M.U.P.-2 și benzile transportoare.

din Satu Mare dau un splendid exemplu de înfrățire în lupta pentru atingerea aceluiași țel: desăvîrșirea construcției noastre socialiste multilateral dezvoltate. Iată, spre pildă, realizările muncitorilor Combinatului industrial «1 Mai». În această întreprindere mișcarea inovatorilor este deosebit de largă. Peste 1 200 propuneri de inovații, dintre care 799 aplicate, cu o eficiență economică de peste 40 milioane lei — iată rodul gândirii creatoare a unor muncitori și tehnicieni români și maghiari care au gândit și muncit cot la cot în acest scop. Gh. Bumba, Francisc Toth, Vasile Hossu, Ludovic Feher, Vasile Gherman, Nicolae Steinberger, Ioan Ploieșteanu, Anton Dzik, Arpad Anghel, Béla Kiss, Tiberiu Matus, Zoltan Gocs, Ștefan Szeremi ș.a. — iată doar numele citorva dintre ei. Andrei Kovacs, Dumitru Trip, M. Cosma, V. Szilagy de la Fabrica de mașini casnice emailate, secția emailaj, constituie alte exemple pe aceeași linie, ca și muncitorii Margareta Uivărășan, Milica Dragoș și Elisabeta Marton, tricoteze frunțase la «Tricotex» sau țesătoarele de covoare Florica Sava, Elisabeta Tegze și Domnica Kovacs de la Cooperativa meșteșugărească «Arta populară», care aduc în producție suflul viguros al țesăturilor populare române și maghiare de pe meleagurile sătmărene. Și pentru a încheia capitolul cu un exemplu ce are valoare de simbol, vom aminti de mișcătorul exemplu de solidaritate umană pe care l-au dat muncitorii români și maghiari din Fabrica de mașini casnice emailate: răspunzînd apelului Comisiei de Cruce Roșie din întreprinderea lor de a intra în rîndurile donatorilor de sînge, în ziua de 7 septembrie, prima zi a acțiunii, un număr de 70 de muncitori români și maghiari s-au prezentat în grup la centrul de colectare a singelui. Printre ei, tehnicianul Iosif Roman, care peste o lună urmează să iașă la pensie, muncitorul Andrei Kiraly, care pînă acum a donat sînge de 57 de ori, muncitorul Paul Petches, avînd pînă acum 40 de donări ș.a.

*

Nu putem încheia aceste însemnări fără a aminti, măcar în fugă, de activitatea culturală a orașului Satu Mare, legată de foarte vechi tradiții. «Teatrul de Nord» cu două secții, avînd rădăcini puternice în trecut (aici a existat un teatru permanent încă din 1790, iar în perioada interbelică a activat un teatru ce purta numele lui Constantin Nottara, pe la a cărui conducere a trecut, în anii 1922-1924, și dramaturgul G.M. Zamfirescu), Filarmonica (ale cărei începuturi se află în secolul trecut), liceul muzical, muzeul județean (ale cărui baze au fost puse în 1891), cele două ziare, numeroasele școli de cultură generală și de specialitate, cluburi muncitorești etc., iată, enumerate în fugă, citeva din principalele instituții culturale sătmărene.

În aceste zile, locuitorii municipiului Satu Mare iau parte la manifestările prilejuate de marele jubileu al orașului lor. Începută la 8 septembrie și desfășurîndu-se pe numeroase planuri — politic, tehnico-științific, economic, cultural-artistic, folcloric și sportiv — sărbătorirea cuprinde circa 90 de manifestări ce vor culmina la 8 octombrie printr-o sesiune jubiliară a Consiliului popular municipal, un mare spectacol de «sunet și lumină» și un «Carnaval al mileniului».

Gloriosul jubileu al Satului Mare este o sărbătoare a întregului popor. Iar orașul de pe Someș, care pășește acum în cel de-al doilea mileniu al existenței sale, este mai tînăr ca oricînd. Prin intensă sa activitate economică, prin realizările sale edificare, prin viața sa culturală fremătîndă — dar mai ales prin minunații săi oameni.

Viitorul ESTE MESERIA NOASTRĂ...

Recent a avut loc la București cea de-a treia Conferință Mondială de Cercetare a Viitorului care a reunit specialiști din 39 de țări, de pe toate continentele, spre a dezbate «Viitorul comun al oamenilor».

Temele discutate cu prilejul acestui congres — care a înțeles la noi termenul de «viitorology» — au suscitât un viu interes în opinia noastră publică, și aceasta are un substrat mai adânc. În statul nostru socialist elaborarea prognozelor privind evoluția economico-socială a României în deceniile următoare, a strategiei dezvoltării patriei noastre pe termen lung, este parte importantă a programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de creare a condițiilor pentru trecerea la comunism.

După cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului din iulie a.c.: «În elaborarea prognozei dezvoltării României până la sfârșitul acestui secol se pornește de la necesitatea de a realiza un puternic avânt al forțelor de producție pe baza științei și tehnicii moderne — temelia progresului general al societății — perfecționarea continuă a relațiilor de producție și a raporturilor dintre oameni, ridicarea nivelului de trai, de cunoaștere și cultură al tuturor celor ce muncesc, adâncirea democrației socialiste, crearea condițiilor pentru participarea activă a întregului popor la conducerea țării, pentru afirmarea pleneră a personalității umane, aplicarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, satisfacerea tot mai deplină a necesităților de viață materiale și spirituale ale întregului popor. Țelul fundamental al întregii dezvoltări a țării în perioada următoare este ridicarea patriei noastre la un înalt nivel de civilizație și bunăstare, înflorirea multilaterală a României socialiste».

În paginile de față prezentăm câteva din problemele abordate la conferința de la București prin cuvântul unor participanți. Firește, temele au fost atât de vaste și de un interes atât de larg încât nu pot fi oglindite în câteva pagini. Vom mai reveni, fiindcă, la urma urmei, viitorul nu este numai meseria viitorologilor profesioniști, ci și a noastră, a gazetarilor, ca și a tuturor celor care, indiferent de ocupație și de preocupări, știu că viitorul este o parte integrantă a prezentului...

«DIRECTORUL DE ÎNTEPRINDERE» AL ANULUI 2 000

În dezbaterile congresului, problemele căilor pe care le vor parcurge economia în general, industria, agricultura și celelalte activități din această sferă au ocupat un loc central. În cadrul acesta, chestiunile privitoare la conducerea și organizarea unităților economice au dat loc la discuții extrem de interesante. E lesne de înțeles că o temă de genul «conducătorul de unitate economică al anului 2 000» interesează pe oricine, deși... persoanele vizate se află acum, în cel mai bun caz, pe băncile școlilor elementare.

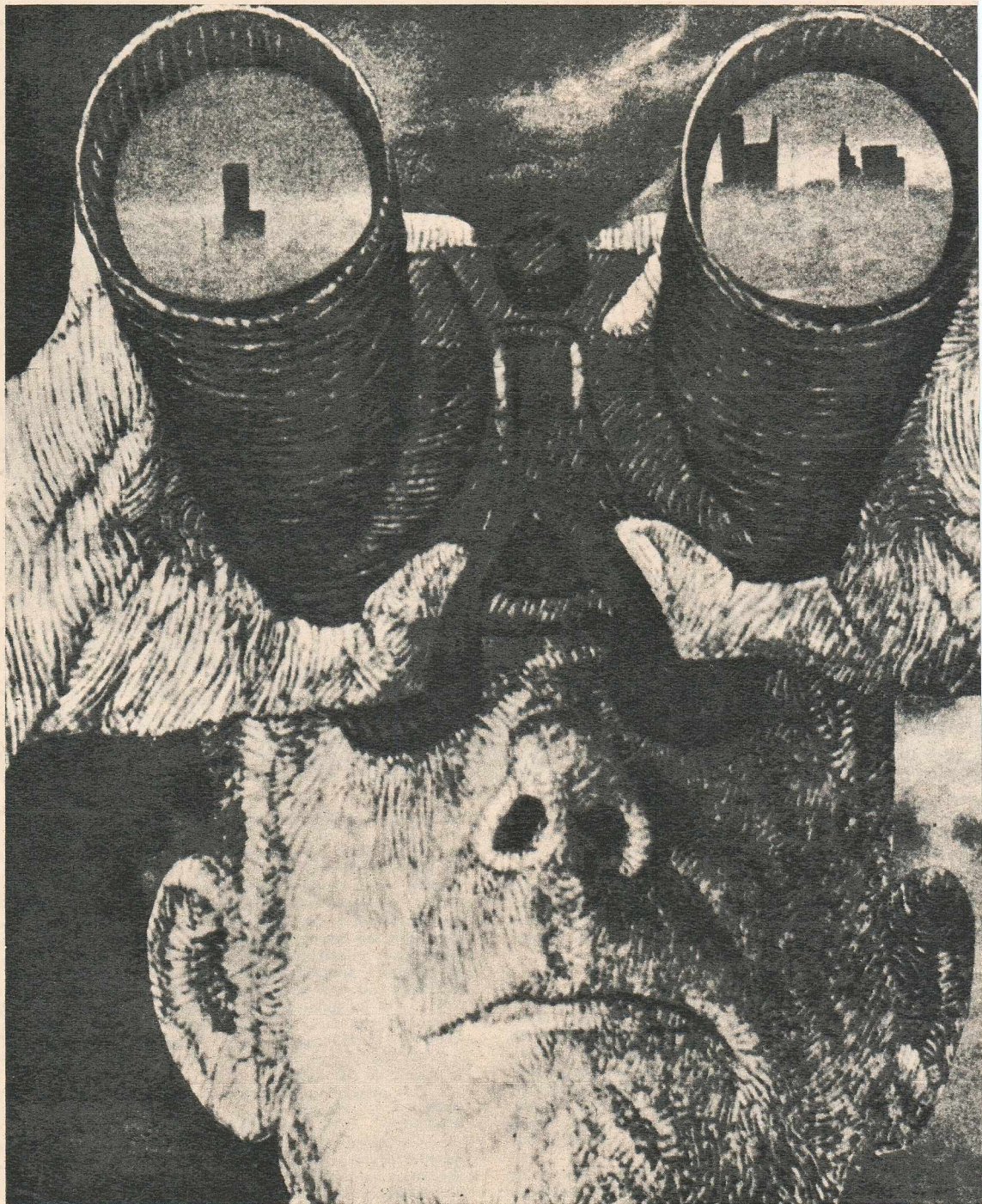
Prin urmare, care este portretul de principiu al «directorului» (dacă denumirea se va menține, firește) — mileniului al III-lea?

Dr. ing. Mihail DUMITRESCU,
director de studii
al Institutului central
de pregătire și perfecționare
a cadrelor de conducere
din economia și administrația de stat:
— Oricât de ispititoare ar fi această figură, așa cum încer-

căm s-o proiectăm peste decenii, nu avem voie să o luăm în considerare decât în contextul potrivit. În speță, trebuie să avem în vedere că axele de dezvoltare a activității viitoare permit să se prevadă o creștere a rolului întreprinderilor, al unităților economice în general, o consolidare a legăturilor dintre acestea și lumea științifică, o largire a cunoștințelor umane și o participare la procesul de conducere a unui număr cit mai mare de salariați. Întreprinderea va cunoaște evoluția de la executarea ordinelor la o contribuție directă, creativă la procesul de producție. Prin personalitatea sa, prin refuzul de a accepta uniformitatea prin angajarea sa mai ales în deciziile optiune, decât în cele de soluționare imediată, care trebuie să fie o consecință a celor dintii, prin deschiderea la inovare, mobilitate și participare, conducătorul întreprinderii viitorului va fi un factor stimulant de progres.

Omul anului 2000 în general, cadrul de conducere în special, va fi caracterizat printr-o dezvoltare mare a personalității sale la care va contribui și procesul de ciberneticizare. Ceea ce este însă de reținut în mod cu totul deosebit pentru conducătorul anilor 2000 este marea adaptabilitate la nou de care acesta trebuie să dispună și conștiința că rolul său capătă valoare numai în contextul și coordonatele conducerii colective. Dealtfel, trebuie spus că în privința acestui principiu ne bazăm pe o concepție originală românească — un valoros instrument creativ.

Evident, la sfârșitul veacului nostru va avea o pondere mult mai mare eficacitatea cadrelor de conducere și, implicit, a unităților și organismelor în care acestea acționează. Principalele surse ale acestei eficacități vor fi personalitatea, cu dimensiuni noi în condițiile metodelor de conducere colectivă, cunoștințele, al căror patrimoniu este viabil numai cu condiția unei completări permanente și, în sfârșit, raporturile cu ceilalți, deoarece, în ultimă instanță,

Ultimele două decenii au văzut născându-se cele mai neobișnuite specializări și profesii, începând de la aceea — azi banală — de biofizician, și terminând cu aceea de cosmonaut sau de cosmobiolog. Fără îndoială însă că profesia care oglindește cel mai bine caracterul dinamic al acestui sfârșit de veac este viitorologia, «exprimată» pregnant de colajul de sus.

eficacitatea personală nu are materializare decât cu condiția unei reușite generale.

Cum spunem mai sus, una dintre însușirile fundamentale ale personajului pe care ne străduim să-l prefirăm va fi marea sa capacitate de adaptare la nou. Această însușire va depinde într-o măsură hotărâtoare de pregătirea politică și profesională și de dorința de perfecționare a celui în cauză, dar și de anumite calități personale ale sale: receptivitate, dinamism, mobilitate mare în gândire, curaj, curiozitate științifică, interes, pasiune, spirit înalt de responsabilitate.

Astfel «inarmat», directorul anului 2000 va putea avea câștig de cauză în confruntarea cu realitățile profesiei sale (da, cu timpul, conducerea va deveni o profesie ca oricare alta!), realități pe psihierul cărora vor figura probleme ca automatizarea producției, intelectualizarea a tot sau aproape tot ceea ce înseamnă muncă, dezvoltarea autonomiei unităților, perfecționarea sistemului informațional și folosirea sistemelor automate în conducere, armonizarea dintre creația individuală a omului și integrarea sa socială etc.

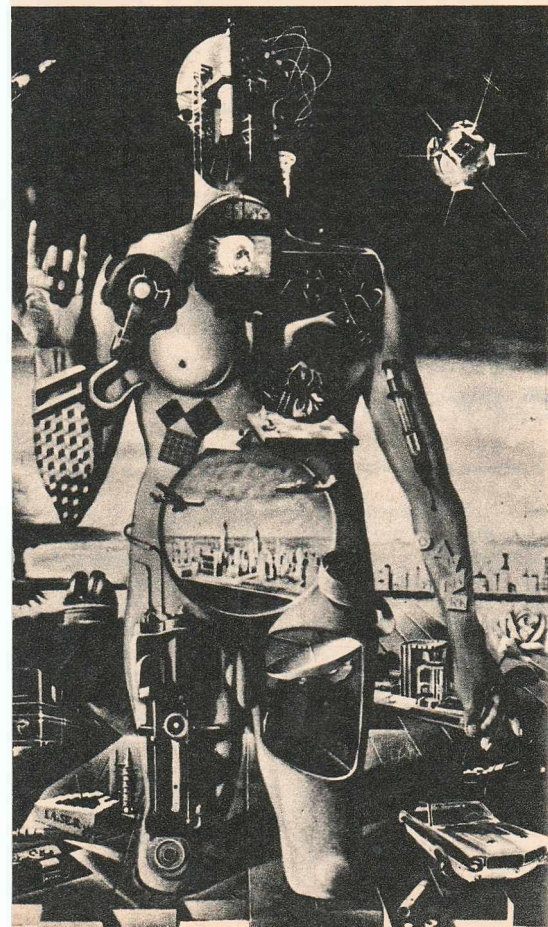
Departa de a fi o simplă viziune, tipul conducătorului de mâine constituie pentru noi un obiectiv de creație, un țel care trebuie atins. În acest sens, este esențial să avem în vedere caracterul de experiență originală, unică în lume, pe care-l are concepția României privind reglementarea prin lege a unui sistem național de perfecționare a pregătirii tuturor cadrelor care-și propune să valorifice cea mai deosebită investiție, investiția în om.

SFÎRȘITUL SECOLULUI XX NE PROMITE INGINERIA BIOLOGICĂ

În zilele noastre modalitățile și nivelul de folosire a radiațiilor în agricultură și în medicină sînt încă foarte departe de ceea ce se va putea realiza în viitorul pătrar de secol — arată omul de știință sovietic B.G. Kuznețov în cartea sa «Știința în anul 2000». Nu este exclus ca la sfîrșitul secolului al XX-lea omenirea să facă mari progrese în domeniul creșterii substanțiale a resurselor de produse alimentare, al combaterii cancerului și al prelungirii considerabile a vieții oamenilor cu ajutorul electronicii cuantice și al biologiei moleculare.

J. Thomson spune că radiogenetica actuală se aseamănă cu încercarea de a perfecționa un monument trăgînd asupra lui de la mare distanță cu o mitralieră... Într-adevăr, radiațiile folosite în prezent seamănă cu un tir dezordonat

«Omul și știința». Această lucrare a lui F. Spiro a fost prezentată la expoziția «Pictori, martori ai timpului or», care a avut loc la Paris.

prin care vrem să provocăm un mare număr de mutații neașteptate, astfel încît să putem alege pe cele pozitive și să le stabilizăm prin selecție în decursul unei perioade relativ îndelungate, operînd asupra unei serii de generații de animale sau plante.

Astăzi nu sîntem în stare să îndreptăm un tir precis asupra cromozomului. (Cromozomul este, după cum se știe, un element structural al nucleului celui la animale și la plante, jucînd un rol însemnat în fenomenele eredității.) Cum se explică imprecizia tirului? În primul rînd, nu posedăm o armă adecvată pentru tragerea la țintă (zona de acțiune a radiației cuprinde o prea mare porțiune de țesut viu), iar în al doilea rînd, nu avem o țintă bine localizată.

În adevăr, nu cunoaștem suficient de detaliat structura interioară a moleculei de ADN (purtaătoare a informației genetice) și rolul elementelor ei în declanșarea diferitelor mutații.

MUTAȚII LA COMANDĂ

Ne putem aștepta ca electronica cuantică să ne ajute să îmbunătățim tirul și să localizăm ținta. Microscopul electronic permite oamenilor de știință să studieze porțiuni foarte mici de suprafață. Pe o asemenea porțiune poate fi concentrat un fascicul de electroni sau un fascicul subțire de cuante ale radiației electromagnetice. În felul acesta realizăm nu numai un tir precis, ci și o localizare a țintei, deoarece electronica ne permite astfel să studiem experimental funcțiile elementelor moleculei de ADN în procesul de declanșare a diferitelor mutații, să cercetăm mecanismul declanșării lor și, în cele din urmă, să obținem mutații dinainte programate, acționînd asupra elementelor pozitive ale moleculei.

«PATENȚELE NATURII» VOR ÎMBUNĂȚĂȚI RANDAMENTUL MOTOARELOR

Atunci cînd vorbim despre rezultatele revoluției care s-a produs în concepțiile despre viață la jumătatea secolului, apare pe primul plan influența exercitată asupra biologiei de mijloacele experimentale ale fizicii și chimiei, de noțiunile fizico-chimice clasice și cuantice și de creșterea generală a nivelului intelectual determinată de fizica teoretică. Cînd vorbim însă de perspective, se produce o anumită deplasare a accentelor. Este probabil că în deceniile care au mai rămas pînă la sfîrșitul secolului va crește considerabil retroacțiunea biologiei asupra fizicii, chimiei și asupra tehnicii experimentale și de producție legate de fizică și de chimie.

Această retroacțiune este posibilă atît la nivelul molecular cît și la cel supramolecular. La nivelul molecular ne așteptăm la o perfecționare a polimerilor sintetici, proces în care rolul de «schemă directoare» îl vor avea biopolimerii, adică macromoleculele de substanță vie. Acestea posedă o serie de avantaje, de pildă o omogenitate a compoziției ne-realizate în chimie. Biopolimerii sînt alcătuiți din molecule identice ca structură și compoziție. La polimerii sintetici — cauciucurile sintetice, materialele plastice, fibrele artificiale — întîlnim catene de lungimi diferite și cu o dispunere diferită a radicalilor și atomilor. E de presupus că în următoarele decenii se va extinde domeniul de utilizare a materialelor sintetice ca urmare a apropierii lor, la nivel molecular, de materialele organice naturale. Totodată, biologia moleculară va permite mărirea numărului de materiale sintetice cu proprietăți dinainte programate, precum și lărgirea gamei acestor proprietăți.

Nu este exclus ca la nivelul supramolecular retroacțiunea biologiei asupra fizicii să creeze posibilitatea de a imita în aparatul energetic al producției reacțiile motorii ale substanței vii.

SECRETUL MÎINII DE MAIMUȚĂ...

J. Thomson compară mina unei maimuțe care rupe portocale dintr-un pom cu o mașină care îndeplinește aceeași funcție cu ajutorul electronicii. O asemenea mașină electronică nu ar încăpea probabil într-un camion și ar consuma o mare cantitate de energie. O maimuță are însă doar greutatea de 20 kg și nu consumă decît 500 g de nucă pe zi. Și nu e vorba decît de o mină de maimuță! Se poate ca compara cu mina omului?

O schemă pur mecanică sau electromagnetice nu poate să se apropie — nici în ceea ce privește randamentul, nici în ceea ce privește caracterul diferențiat al mișcărilor — de mușchii ființelor vii, cu funcțiile mecano-chimice care îi caracterizează.

Retroacțiunea biologiei asupra fizicii constă în faptul că funcțiile organismului viu formează un fel de matriță sau schemă directoare spre care este orientată construirea de mecanisme cibernetice.

Dr. Ana ASLAN

MOARTEA ESTE O NEDREPTATE

Am avut cînsa să fiu invitată să prezidez o masă rotundă consacrată unui foarte interesant subiect: «Viitorul și bătrîni», deși, din punctul meu de vedere, aș fi intitulat-o

mai curînd «Bătrîni și viitoru». Asemenea mese rotunde sînt extrem de utile deoarece prilejuiesc adesea un schimb de opinii mult mai intens și mai fertil cu rezultate mai practice decît la o conferință propriu-zisă. E adevărat că unele țări s-au organizat câteva simpozioane pe această temă, dar cu o participare redusă și destul de puțin eficientă.

Existența Institutului român de gerontologie, primul de acest fel creat în lume, este importantă deopotrivă pentru faptul că reprezintă un for metodologic pentru medici, cît și pentru rezultatele obținute, mai cu seamă în prevenirea bătrîneții. Consider că numai pe calea unei terapii preventive vom ajunge să-i facem pe oameni să devină vîrstnici fără a fi bătrîni. Un prim pas pe această cale este dispensarizarea realizată la nivel național. Am propus ca fiecare cetățean să aibă o fișă medicală și socială din copilărie pînă la bătrînețe, deoarece pe viitor prevenirea bătrîneții va trebui începută încă de la 40 de ani și continuată toată viața prin igienă, sport și asigurarea unor condiții bune de muncă și de trai. Tot începînd de la 40 de ani se poate interveni, cum am făcut-o noi în mod experimental, și cu mijloace biotropice, în speță cu Gerovital și Aslavit. Experiențe efectuate pe pacienții între 40 și 60 de ani din cele 140 de centre de cercetare stabilite în uzine, fabrici și gospodării colective, au demonstrat că după un asemenea tratament aceștia se îmbolnăvesc mai puțin, puterea lor de muncă fizică și intelectuală crește. Cauzele îmbătrînirii pot fi deci influențate în mod decisiv, procesul de îmbătrînire producîndu-se mult mai lent.

În folclorul românesc există o străveche legendă despre «tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte». Aș vrea ca terapia noastră să fie un prim pas pe calea intrupării visului în realitate. Ca mine mai sînt și alți oameni de știință care susțin că moartea este o nedreptate.

Arhitect Jacques CHOBAUX din Ministerul amenajării teritoriului, al echipamentului și locuințelor (Franța)

VOM TRĂI ÎN MEGALOPOLIS!

Organizarea spațiului, a teritoriului în viitor e condiționată, cred eu, de cel puțin două probleme: 1) accentuarea exodului spre orașe și 2) salvarea mediului natural. Datorită poluării tot mai accentuate a atmosferei, acumulării de reziduuri industriale, defrișărilor tot mai intense, mediul natural e puternic amenințat.

Reprezentările urbanistice ale viitorului, în condițiile acutei necesități de economisire a spațiului și ale intensificării crescînde a circulației, merg de la reprezentări oarecum tradiționale (extinderea mai mult pe orizontală), pînă la cele mai fanteziste, de pildă orașele suspendate, orașele subterane.

De fapt, problemele care trebuie luate imediat în considerare sînt cele privind evitarea marilor aglomerații (în condițiile unei furtunoase creșteri demografice) și asigurarea optimă a transporturilor și comunicațiilor.

Planul de urbanizare își va schimba astfel perspectiva; el nu se va mai limita doar la metropolă sau la marile aglomerații actuale, ci va cuprinde un teritoriu mult mai vast. Urbanizarea va câștiga astfel o nouă dimensiune: se va renunța la aglomerarea orașelor satelit în jurul metropolei (situația Parisului și a Londrei, de exemplu), la sistematizarea circulară-radială, recurgîndu-se la planul axial, capabil — după părerea mea — de a satisface mai bine cerințele viitorului. Axele de desfășurare urbanistică sînt fie naturale (fluvii), fie artificiale (canale, autostrăzi, căi ferate) și se asociază astfel mijloacelor de transport, facilitînd dezvoltarea economică. Tot ele asigură unitatea economică și permit legătura dintre metropolă și orașele situate pe axele de legătură dintre microunități. (Firește, termenul microunități este relativ: este vorba, de fapt, de unități destul de importante atît ca întindere cît și ca populație.)

O atare sistematizare în viitor va ține seama, în primul rînd, de necesitatea căilor rapide de acces (metro, autostrăzi) și a unor întinse spații de loisir. Căci viitoarele orașe-gigant, viitoarele megalopolis, nu vor fi simple aglomerări de blocuri și superblocuri.

Se mai pune o problemă. Orașul viitorului va mai fi el capabil să mențină elementele de tradiție, în sensul conservării sau restaurării centrelor și monumentelor istorice? Mai ales studiile engleze de urbanistică și-au pus această întrebare. Unii au oferit soluția unor orașe-muzeu, care să mențină spiritul unei anumite epoci a civilizației. Acestea ar fi însă niște orașe moarte, concepția urbanistică fiind lipsită de funcția ei unitară și unificatoare.

Viitorul centrelor istorice? Totul este, de fapt, o chestiune de civilizație. Și totuși, și în centrele istorice schimbările sînt inevitabile...

ION HOREA:

încă nu

În lirica noastră de azi poemele lui Ion Horea aduc un sunet care nu poate fi confundat. De multă vreme acest poet și-a aflat un mod liric ce-l individualizează, iar versurile recente reprezintă adânciri ale unei atitudini poetice pe care o regăsim constantă, expresia unei structuri interioare. El cultivă, în climatul febricitant și avid de înnoire al momentului, un tradiționalism hrănit de la sursele clasice: pământul, fecunditatea naturii, satul, sentimentul trecutului irecuperabil, alăturându-se astfel unei orientări unde îi află, drept precursori apropiați, pe Ion Pillat sau B. Fundoianu. Gest temerar, fără îndoială, dacă evaluăm contextul literar în care se produce, context nu prea favorabil, cel puțin până în clipa de față, reînnoierii la un lirism considerat prea simplu, elementar, lipsit de problematică. Dar timbrul particular Horea și-l obține tocmai prin stăruința de a se fixa aici, de a fi adică printre puținii care încearcă să revitalizeze niște izvoare de lirism abandonate. Nu fără riscuri asumate, bineînțeles, fiindcă privirea zeilor tutelari (am amintit de Pillat) era de așteptat să-l urmărească îndeaproape, stimulatoare dar și crispanță în aceeași măsură.

I-a reușit poetului tentativa de emancipare? Din perspectiva ultimelor culegeri, și cu atât mai mult din aceea a cărții de față, vom răspunde afirmativ, adăugând de îndată că procesul s-a petrecut treptat. Versurile mai vechi destăinuiau viziuni încă dependente bucolismului pillatian, de care însă Horea s-a eliberat aproape cu totul în poeziile ultimei perioade, când își afirmă, din ce în ce mai decis și mai bogat, accentele proprii. Înregistrăm în poemele din faza recentă o înăsprire a tonurilor și o gravitate a mărturisirii care fac perceptibile glasurile Ardealului, o componentă sufletească atât de puternic rezonantă în conștiința acestui poet. Iancu sau Horea sînt pentru el prezențe potentatoare (în sens liric), eroii ale căror umbre, cutreierînd paginile, introduc nota dramatică și amplifică evocarea la dimensiunile unui simbol social: «Iată-o roată se întoarce și se-adună os cu os./După vremuri craiul Horea urcă iarăși Apusenii/Și-auzi fluierul lui Iancu de la Tebea mai în jos».

Nu au dispărut, desigur, din aceste poeme, pastelurile luminoase, calme, clare, sugerînd nostalgia unei patriarhalități ce rămîne aspirația tănuită a poetului («Păpădii pe drumul țării, mișșori pe sălci și muguri./Sufletul mi-l taie plăguri și mi-l caută albine./Nu-i departe învierea, prin livezi aprindem ruguri./E-o sfințire-n toți și-n toate...»), dar precumpănitoare devin inflexiunile elegiace, ele dau tonalitatea generală. Emoțiile se interiorizează și melancolia se răspîndește difuz în toată materia poemului: «Cădelnițează timpul prin noi ca prin biserici/Cînd morții-s duși la margini și-ncercă să te desferici/ Din fața bizantină bătută-n aur vechi, /să-ți pui din nou podoabe la gît și la urechi./ O să fugim pe cîmpuri și-o să ne-ntoarcem iară/Mai dinspre amintire, mai noi, mai către seară./ De unde amiroase zăpezile-a pămînt/ Și lupii trec lunatici pe dealuri cînd și cînd/Și urmele de iepuri se-ncrucșează-n sus/Și căprioare-n cîrduri le vezi și parcă nu-s...» Și cînd va fi, De la o vreme, De-ar fi, Parcă zăpezi, Într-un tîrziu, Nu intru, Pe urma lor, Cînd plec, și altele cîteva sînt scurte poeme de factură asemănătoare care se înscriu în fluxul unor motive de inspirație comune. Ele traduc o stare de spirit unitară și vorbesc despre obsesii și preocupări ce ajung să definească ferm un univers poetic.

În tot ceea ce scrie, Ion Horea e lesne de recunoscut, așadar, spuneam și mai înainte, prin constanța unei atitudini sufletești în stare să impună poeziei sale o muzicalitate caracteristică. Egal cu sine și menținînd peste tot aceleași elemente de recuzită poetică, el își păstrează identitatea chiar atunci cînd schimbă, cîteodată, perspectiva, strecurînd un discret umor cu intenții subminatoare: «Sînt singur și păgîn acum./ Credința toată s'eu trecu/Nu vrei cu ploile și bruma/Pămîntul meu să-l aflu tu?/În așteptarea mea, postumă./ Vin amintiri să-și sune gluma/Acelui ceas al zilei NU./ Pe mine poate crește-o salcă/Lopata mi-a mai smuls o halcă/Din ce-ar mai fi să mă adun». Sensul autoironic este evident (cum sugerează și titlul: *Elegiile precare*) însă dincolo de asta îl regăsim pe poet acaparînd, ca de obicei, de teme sale, meditînd cu aceeași intensitate la condiția fragilă a omului mîritor, poezia fiind ironică dar nu pînă la capăt, fiindcă din loc în loc răzbat accentele grave.

Cartea exprimă o personalitate structurată, iar poetul este printre acei cîțiva ce mențin, în lirica de astăzi, contacte cu ținuturile ale poeziei de care nu ne-am putea lipsi fără pierderi spirituale.

A STĂPÎNI «MAȘINA TIMPULUI»

Categoria TIMP a reprezentat, firește, piatra unghiulară a întregii dezbateri prilejuite de acest congres care a încercat să proiecteze la timpul viitor existența societății omenești.

Care sînt raporturile omului cu timpul privit sub diversele unghiuri conceptuale, așa cum poate să o facă doar un filozof?

Poate omul să stăpînească «mașina timpului»?
De această problemă s-a ocupat

prof. univ. Al. TĂNASE,
directorul Institutului de filozofie

Teoria relativității ne învață că timpul aflat într-o unitate de nedespărțit cu spațiul, nu este o durată pură, indiferentă, ci e dependent de natura sistemelor materiale și de complexitatea lor structurală.

Se află în această idee însuși temeiul care ne îndreptățește să postulăm existența unui timp al ființării umane — un timp obiectiv social, adică devenirea istorică a omului ca ființă socială, și un timp subiectiv psihologic, un mod ideal de ființare a omului ca existență individuală. Trîind într-un anumit sistem planetar, omeneirea este racordată în existența și mișcarea sa cosmică la timpul fizic pe care, deocamdată cel puțin, nu-l poate înfrunța. Dar în perimetrul existenței sale terestre, în spațiul cucerit și istoricizat prin cultură, timpul nu mai acționează ca o fatalitate oarbă. Spre deosebire de timpul obiectiv fizic, cel obiectiv social nu mai este omogen, ci eterogen.

La scară istorică, universală, omul stăpînește «mașina timpului» prin totalitatea actelor și proceselor creatoare de civilizație. Cu cît este mai mare distanța care-l desparte pe om de natură, deci cu cît este mai intens și mai adînc transformat mediul natural într-un mediu de cultură, cu atît omul este mai stăpîn pe «mașina timpului», cu atît el reușește să confere sensuri noi existenței sale temporale.

După opinia mea, nu poate avea viitor decît o societate, o comunitate umană care are trecut dar a avea trecut nu este suficient în sine pentru a dispune de capacitatea creatoare de viitor. Pentru aceasta sînt necesare transformări structurale, instituirea unor forme deschise, progresive de existență socială care să permită valorizarea disponibilităților creatoare de istorie. Or, la nivel istoric macro-social, a stăpîni «mașina timpului» înseamnă a avea o existență socială deschisă viitorului prin comunicare în timp și spațiu. La nivelul existenței umane, unitatea dintre spațiu și timp ne apare într-un mod și mai pregnant prin aceea că fiecare grup social și fiecare comunitate umană se poate racorda la un anumit timp istoric — ca rezultat sintetic al progresului general — numai în măsura în care realizează un proces amplu, multilateral, de comunicare cu celelalte comunități umane, asimilîndu-și în mod propriu tot ceea ce e în realizările de cultură ale altor popoare poate să-i fertilizeze propriile puteri creatoare.

În epoca noastră, afirmarea unei puternice individualități a națiunilor nu slăbește ci, dimpotrivă, creează cea mai puternică bază pentru a realiza prospectiv și proiectiv dintre viitorii posibili pe cei mai conformi cu idealurile cele mai înaintate de fericire și împlinire umană.

A stăpîni «mașina timpului», la nivel individual în așa fel încît să se reducă distanța dintre un viitor posibil, ideal și dezirabil și viitorul real care țîșnește din lucrarea prezentului înseamnă, între altele, a potrivi ritmurile și cadențele timpului subiectiv al vieții noastre interioare la ritmurile și cadențele timpului obiectiv al istoriei contemporane, ceea ce nu e posibil decît prin muncă pasionată, dăruire de sine, autoperfecționare morală și spirituală, înseamnă a face din propriul nostru eu subiectiv, din propria noastră viață spirituală, nu un sistem închis, o zonă izolată egoist de tumultul vieții constructoare, ci dimpotrivă, un sistem dinamic de valori actuale și potențiale mereu deschis spre lume și intervenînd activ în destinele sale, asumîndu-și răspunderea pentru construirea viitorului său, înseamnă a ne organiza și a ne disciplina astfel viața încît dialogul nostru cu lumea să fie nu o manifestare anarhică a unei false libertăți, nu o dezlănțuire haotică de patimi destructive, ci un izvor permanent de energii spirituale, un potențial inepuizabil de creativitate, un factor de anti-entropie, adică de înlăturare a haosului și a dezorganizării și de sporire a gradului de organizare și de putere informațională a sistemelor și subsistemelor sociale; înseamnă a face din explozia informațională a civilizației contemporane — ce tinde să se transforme dintr-un factor de progres și anti-entropie în unul de mecanizare a vieții și standardizare — o problemă de instrucție și educație socialistă. Informațiile, al căror volum crește continuu, pot servi ca arme în lupta cu timpul, adică în strădania de a transforma mai rapid viitorul posibil într-un prezent real și autentic (există și un prezent efemer lipsit de consistență care trăiește doar în perspectiva unui viitor utopic) dar aceasta numai cu condiția de a selecta informațiile cu care sîntem bombardați zilnic, în funcție de anumite criterii de calitate și de a le transforma în cunoștințe, acestea devenînd la rîndul lor pîrgii ale conștiinței morale. În ultimă analiză, tocmai conștiința este aceea prin care omul se sustrage procesului de neantizare a unui timp entropic,

Viitorul ESTE MEȘERIA NOASTRĂ...

Șarjă prietenească
la adresa viitorologilor.

dimensiune temporală a unor forțe sociale retrograde, și afirmă un alt timp, timpul istoric, informațional, de progres rapid al epocii noastre. Cursa contracronometru, numărătoare inversă, ideea că lumea a devenit mai mică, cucerirea lumii, începutul explorării altor planete arată în ce măsură s-au apropiat continentele Terrei, marile distanțe de altădată fiind reduse la apropiieri de ordinul orelor. Toate acestea sînt expresii pregnante, simptomatice, ale acestui timp istoric informațional pe care-l trăim.

John GALTUNG
profesor la
Universitatea din Oslo,
director științific
al Institutului
«International Peace Research»

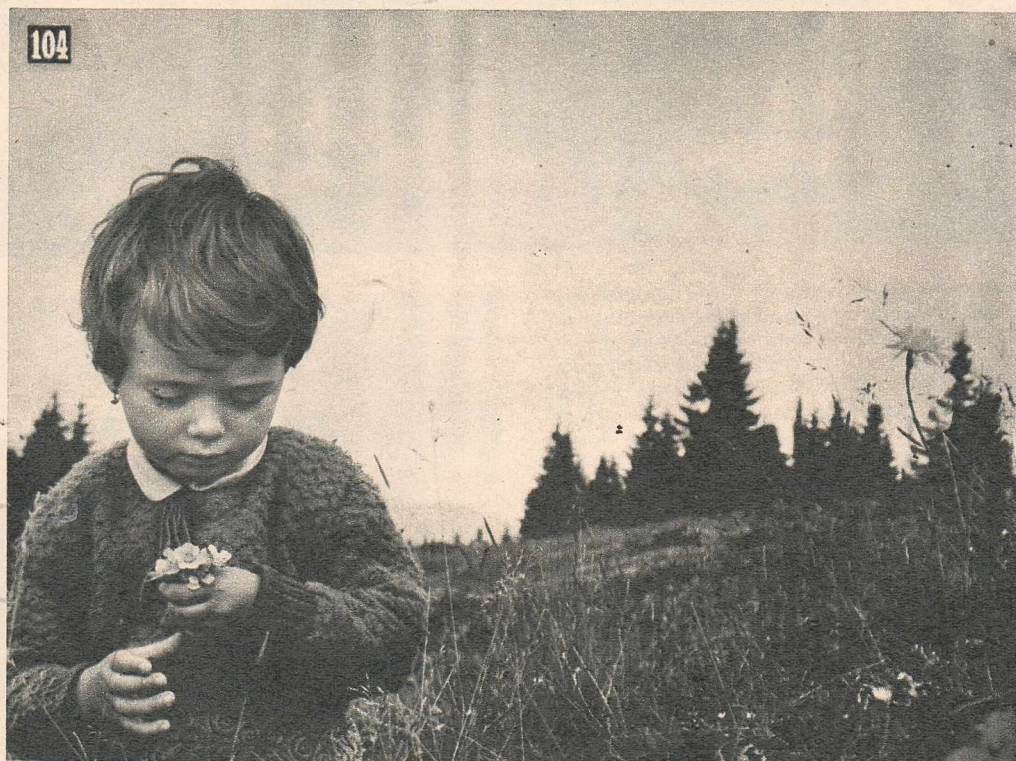
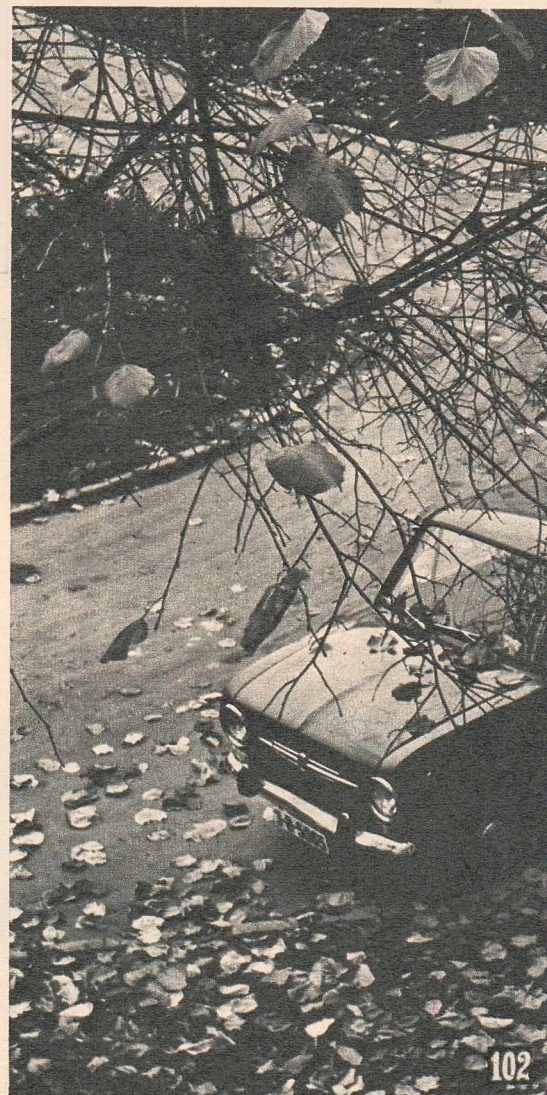
LONGEVITATEA TINEREȚII

Cum să ne menținem mai mult timp tineri — și nu mă refer aici numai la aspectul fizic — va fi o întrebare la fel de actuală pentru oamenii anului 2000 ca și pentru cei de azi. Dar ce trăsături distinctive va avea atunci vîrsta tinereții?

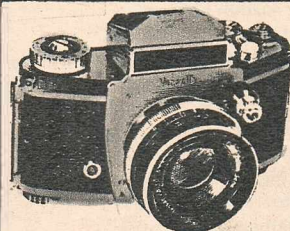
Tineretea definibilă fiziologic, sociologic (deschiderea permanentă spre schimbare), psihologic (posibilitatea opțiunilor) se va afla totdeauna într-o anumită contradicție cu vîrsta matură. Și totuși o «longevitate» a tinereții nu o cred imposibilă. Eșalonarea educației de-a lungul întregii vieți, eliminînd limitarea ei doar la epoca tinereții, și schimbarea ocupației de cîteva ori în viață mi se par niște soluții ce-ar putea fi experimentate de oamenii viitorului.

Educația la 40 sau 50 de ani e posibilă, «reîmprospătînd» acea sferă, acea multitudine de factori politici, fiziologici, de cultură, care, la un loc, reprezintă perceperea realității. O atare «dispersare» a educației și alternația ocupațiilor reprezintă una din șansele de salvare a tinereții.

concurusul nostru cea mai frumoasă FOTOGRAFIE

- 101) Cavalcadă
FEKETE JANOS — Tg. Mureș
- 102) Plîns de toamnă
Prof. V. BOGDĂNET — Bacău
- 103) Iarmaroc
Prof. IOAN ȚĂU — Tecuci
- 104) Flori pentru mama
Ing. GEORGE URSĂCESCU — București

concurusul
„CEA MAI
FRUMOASĂ
FOTOGRAFIE“

Fotografia
aleasă Nr. _____

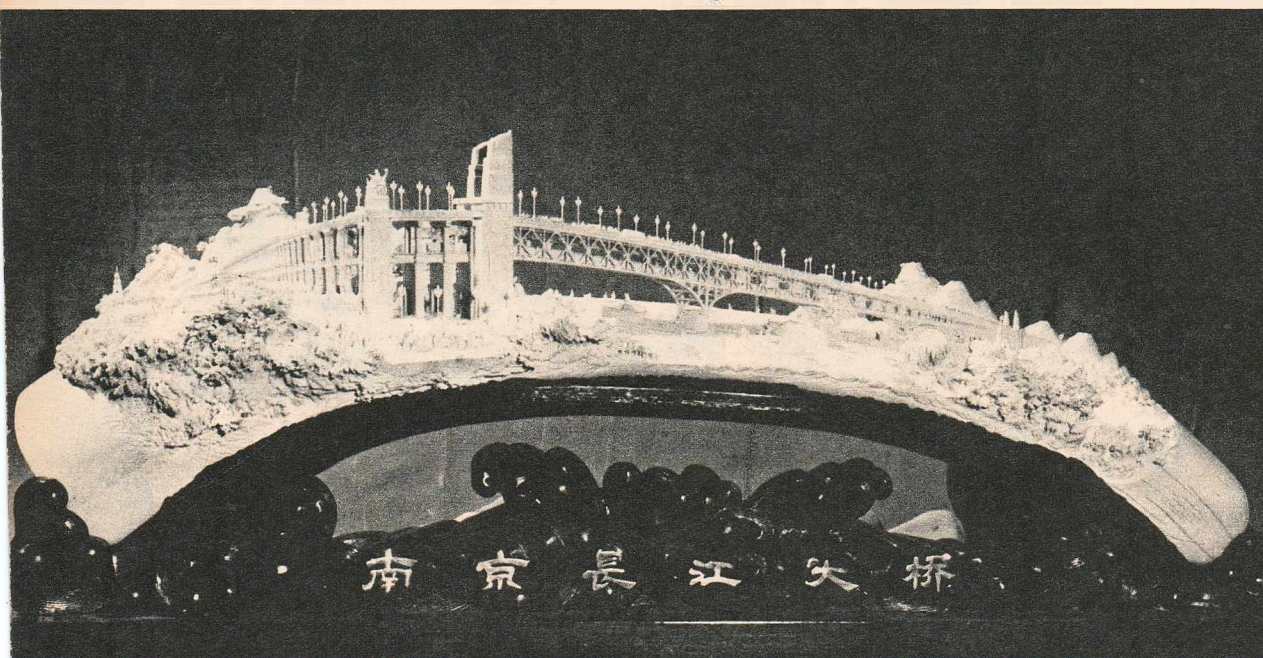
Numele, prenumele și adresa
citorului

POEMIE ÎN FILDES, AUR ȘI JAD

Însemnări de călătorie din R.P. Chineză

de Gheorghe-Faur ATANASIU

Replica în fildeș
a vestitului pod peste Fluviul Albastru
de la Nankin.

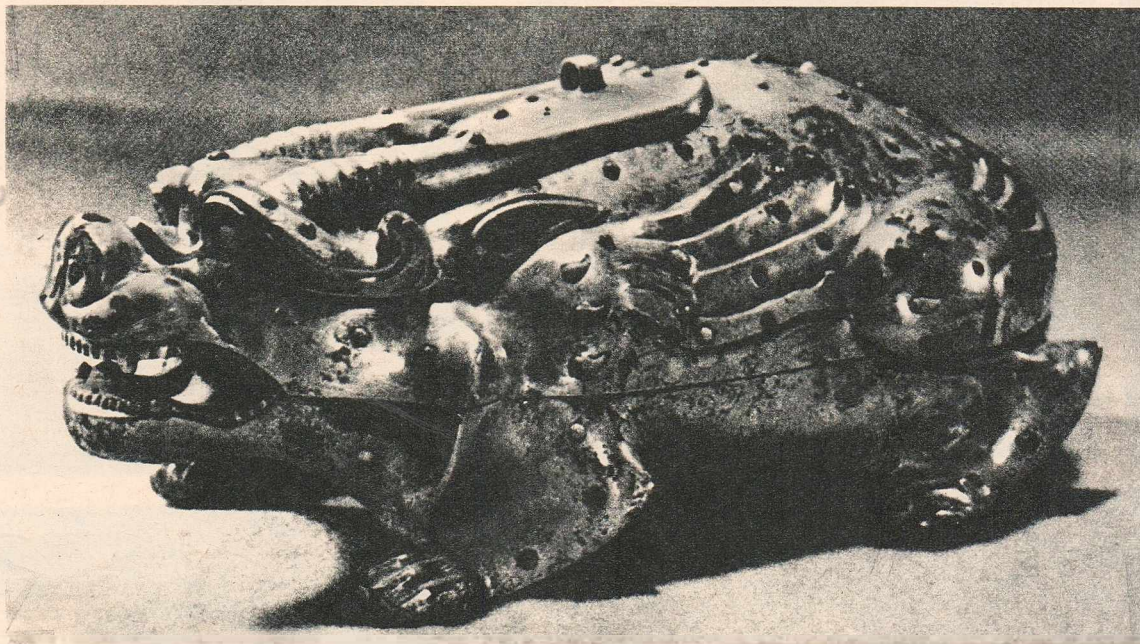
Cîteva case — ca oricare altele din Pekin; un gard și o poartă cu totul obișnuite de pe o stradă oarecare. Cum aș fi putut bănuși ce surpriză îmi oferă lan Țin Ciuan invitându-mă aici? Și cum aș putea uita vreodată ziua aceea în care n-am mai măsurat timpul în ore, deși — fără să știu — orele treceau mult prea grăbite pentru toate cele pe care aș fi vrut să le văd, să le aflu, să le pătrund, în vreme ce sub ochii mei materia căpăta noi forme și era demiurgic însuflețită de forța fără de margini a artei?

MEDITAȚIE

Prin mari ferestre lumina cade egal pe mesele lungi. Oamenii lucrează concentrați și nu observă — sau se pare că nu observă — sosirea vizitatorului și nici măcar fulgerul, de o fracțiune de secundă, al aparatului de fotografiat. Așa cum stau la mesele lor de lucru, acești mari maeștri îți par niște elevi sîrguincioși. De fapt, ei sînt cei care, profesînd la înalta școală a artei, oferă meditații despre oameni și despre natură, despre viață și despre frumos.

Lin Sie Mi, una dintre amabilele gazde, îmi arată o nease-muit de frumoasă cupă de jad, terminată chiar în ziua vizitei mele. Cine și-ar putea închipui că pentru acest obiect, pe care îl poți cuprinde împreunînd palmele, doi oameni au lucrat împreună, zi de zi, nu mai puțin de doi ani și jumătate?

Privesc cupa aceasta, dăltuită parcă în văzduh condensat, și nu se poate să nu mă gîndesc la uimitoarea dragoste de muncă și de frumos a acestor oameni, la răbdarea lor fără de margini și la talentul lor... Doi ani și jumătate de viață și de muncă... În această vreme în existența fiecărui om se pot întîmpla atît de multe lucruri, se pot naște și pot muri atîtea bucurii și atîtea neazuri. În acest răstimp cei doi au transformat o mică bucată de jad într-un mare izvor de bucurie pentru oameni. Materia a fost cioplită și subțiată pînă cînd a devenit străvezie. Ornamentațiile florale alcătuiesc o broderie imaterială, iar un lanț de o extremă finețe, dăltuit de asemenea în jad, înconjoară cupa într-un fel de plutire care te face să-l crezi în stare de perfectă imponderabilitate.

Vechii artizani au dat acestui vas de aur, încrustat cu pietre scumpe, forma unui ciudat animal.

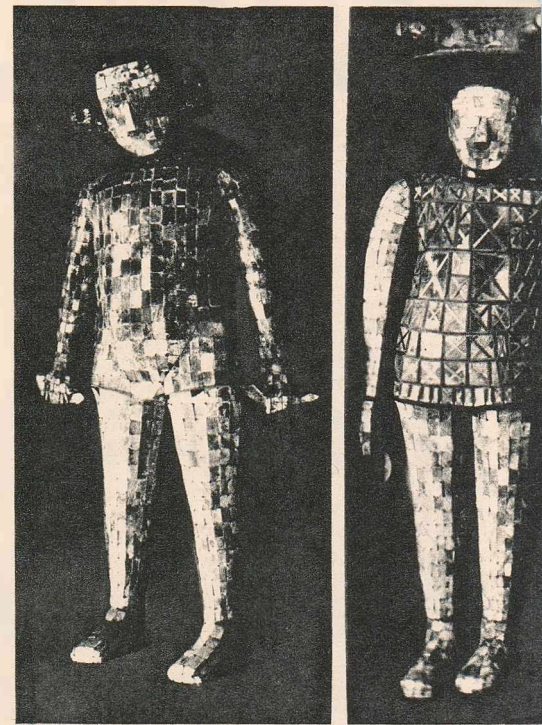
Lin Sie Mi îmi spune că jadul cioplit se șlefuește cu pulbere de diamant. Nu cunoșteam acest lucru, dar după ce l-am aflat am știut foarte bine că diamantul nu este cel mai prețios «element» al miraculoasei transformări.

Și pentru dumneavoastră, stimați cititori, cei doi rămîn niște anonimi: în marea lor modestie, oamenii celor doi ani și jumătate de muncă neîntreruptă, de chin creator și de bucurie, s-au gîndit să nu-și semneze opera.

...Le respect și în acest fel dorința.

«Tineri intelectuali la munca cîmpului». Operă colectivă sculptorilor de la Fabrica de obiecte de artizanat din Șanhi.

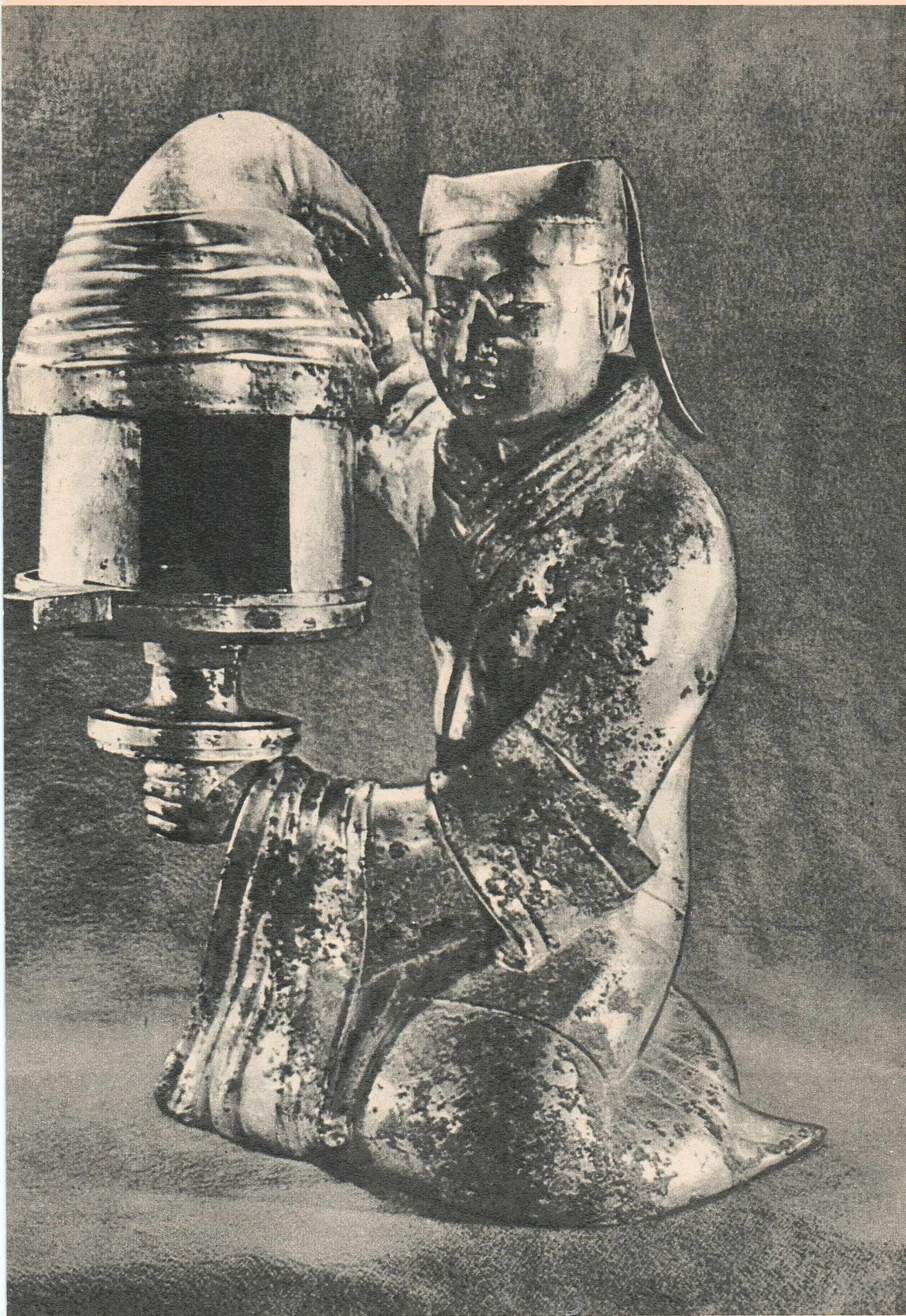
Costume funerare din plăci de jad, cusute cu fire de aur. Au aparținut unor nobili înmormîtați în anul 113 î.e.n.

O MIE DE SECRETE

Trec de cîteva ceasuri din atelier în atelier. Aici se fac bijuterii din aur și din argint; dincolo se pictează pe bambus sau pe sticlă; în altă parte se sculptează în fildeș și chihlimbar. Cunosc într-una fațete noi ale unei desăvîrșite măiestrii. Lin Sie Mi îmi vorbește despre oameni și despre arta lor, despre feul în care munceau înainte și cum lucrează acum. Aflu că după eliberare, în 1952, artizanii din Pekin s-au organizat în cooperative mici care, unindu-se în 1958, au alcătuit această fabrică de articole de artizanat. Termenii «înainte» și «acum» revin mereu în frazele traduse de interpret în vreme ce vizităm atelierelor în care se produc vestitele vase cloazonate, specifice numai maeștrilor din Pekin și care le-au dus vestea în întreaga Chină și în întreaga

lume. Înainte vasele acestea de porțelan încrustat cu aur se coceau — fiecare de cîte patru ori, la o temperatură de 900 de grade — în cuptoare a căror dogoară chinuia oamenii, storcîndu-i de vlagă doar în cîteva ani; acum cuptoarele sînt electrice, iar oamenii lucrează în halate albe, ca într-un laborator. Înainte, pentru șlefuitul vaselor, lucrătorii acționau cu piciorul o roată, depunînd în fiecare zi un efort egal cu cel necesar pentru parcurgerea a 100 de kilometri cu bicicleta; acum șlefuitul este mecanic. Înainte vasele se făbicaau doar în 10 culori; acum sînt produse în peste 100 de variante coloristice și într-un număr infinit de forme și de mărimi.

un glob de masă plastică

Statuetă din aramă aurită, mesaj provenit din secolul II î.e.n.

Dar termenii înainte și acum nu se referă doar la procesul tehnologic. În atelierul de pictură interioară l-am cunoscut pe vestitul meșter le Fon Ci, om de peste 70 de ani. Pictura interioară a sticluzelor cere un mare talent, o imensă răbdare și cunoașterea a... o mie de secrete.

Înainte, le Fon Ci păzea cu strășnicie fiecare din secretele meseriei sale moștenite din moși-strămoși. Nimeni, absolut nimeni, nu pătrundea în atelierul său și nimeni, în afară de membrii familiei sale, nu era inițiat în nici una din aceste taine.

Acum l-am găsit pe le Fon Ci înconjurat de mai mulți tineri:

— Cea mai mare bucurie a bătrâneților mele este să-învăț meserie. Acum tinerii aceștia sînt marea mea familie.

În răstimpul scurt al vizitei mele n-am putut descoperi nici unul din cele o mie de secrete. Cred însă că am aflat cite ceva despre netănuitul izvor al unei mari bucurii a vieții.

TEZAUERE DE FRUMUȘETE

Meșterii de astăzi sînt continuatorii unor străvechi tradiții. În muzeele și palatele pe care le-am vizitat au fost adunate de-a lungul timpului inestimabile tezaure de artă. Săpăturile arheologice — mai ales cele din ultimii ani — au scos la iveală comori create prin milenii de mari maeștri anonimi și rediate acum poporului cu întreaga lor încărcătură de desăvîșire.

În prezent, în toate provinciile Chinei populare, există un mare număr de ateliere și fabrici de artizanat. Generațiile noi de artiști adaugă valori de preț străvechilor tezaure; arta lor este inspirată din realitățile noi ale operei de construcție socialistă.

Am avut privilegiul ca în toamna anului trecut să mă aflu printre vizitatorii veniți din 100 de țări ale lumii la deschiderea vestitului Tîrg de mărfuri chineze pentru export de la Canton. Din cele peste 30 000 de sortimente expuse aici, o însemnată pondere revenea obiectelor de artă. O clădire întreagă străjuită de palmieri eleganți găzduia — ca o uriașă vitrină alcătuită din mai multe etaje — obiectele aduse din întreaga țară: tablouri de dimensiuni colosale, pictate pe schele, și sculpturi miniaturale, executate sub lupă; vase de email cloazonat încrustat cu aur și bibelouri din porțelan de Fușan; evantaie din lemn parfumat de santal și mobilier sculptat în esențe rare. Mă aflam acolo împreună cu miile de vizitatori și am auzit cuvintele «frumos» și «admirabil» rostite în multe limbi ale globului.

Aceste cuvinte îmi răsunau în urechi și cînd am ieșit afară, în marea piață centrală a orașului Canton. Undeva, în apropiere, Fluviul Perlelor străbătea orașul într-un ocol larg. Prezența sa și mai ales a portului Huan Po, în raza căruia se vedeau din piață catargele înalte ale zecilor de vapoare, mi s-a părut o fereastră deschisă spre lume care se alătură semnificativ tîrgului de mărfuri, acestei vaste expoziții la care artizanii din întreaga Chină au venit cu tezaurul lor de frumusețe.

Și-au scîrnăvit trupurile, și-au întinat fețele, s-au mînjit cu tot soiul de lături pe picioare, și-au întins scursura din șanțuri pe brațe îmbrăcîndu-și copiii în zdrențe și punînd pe ei înșiși straie de troglodiți. Parcă au ieșit din caverne umede și afumate, căci și-au părăsit undeva podoabele zlătărești și au poposit în stradă doar cu chitarele și cu flautele lor să cînte prohodul lumii-deșeu. Un bufon din evul mediu psalmodiază cu glas tare sonete din Shakespeare, ținîndu-și picioarele într-o latrină. Are fes roșu cu moș încovoiat ca un cioc de vultur, în virful căruia a prins zurgălăi și, uneori, țipă ca apucat de streche. Sînt hippiesii trecători prin Stockholm, adunătură de tineret din toate rasele și din toate colțurile pămîntului care, pentru o zi, au abandonat credința lor în întoarcerea la natură și s-au restituit hîdei lumi care i-a fătat. Regele Ubu îi privește de sub o fîntînă arteziană ovaționat de curtea lui de saltimbanci nebuni. O tînără femeie se căznește să nască un glob pămîntesc dintr-o placentă de fecale și țipetele facerii ei ies dintr-o țigvă de mort...

Spectacolul este o sarabandă a groazei, cu risete sardonice, piața — cu bătrînii ei copaci salvați de la tăiere de către stockholmzii care, în ziua cînd cîțiva edili miopi hotărîseră doborîrea acestei podoabe a Veneției Nordului, s-au cățărât pe crengile lor — pare un colț dintr-o stranie «Curte a Miracolelor». Și totuși, manifestația lor din miezul lui iunie 1972 nu era lipsită de noimă. Trebuie să dăm Cezarului ce este al Cezarului, de aceea nu facem nici un act de filantropie recunoscînd că, la începuturile ei, mișcarea hippy a tras unul dintre primele semnale de alarmă în fața asaltării civilizației occidentale de către ofensiva gunoaielor. Ei au înțeles în felul lor, idilic, utopic, posibilele remedii, prin sfidarea civilizației tehnice și reîntoarcerea la rudimentarismul artizanal, crezînd că astfel vor crea un nou apostolat al naturii și că o singură floare vîrîtă în țeva pustii va izgoni teribila umbră a zeului Marte de pe pămînt. În lupta nonviolentă a zecilor de «secte» pe care le-au format, cu tot atîtea credințe și false virtuți, o singură cauză i-a unit întotdeauna, în ciuda deosebirii prin semnele hieratice pe care le purtau: apărarea naturii, ca ultimul refugiu posibil pentru salvarea omului de agresivitatea lumii contemporane.

Au pierdut. Forțele care se înțeșteau erau prea peste slabele lor puteri naive și angelice. Acum, la crepusculul mișcării pașnice lor anarhii, mai încearcă o ultimă și disperată tentativă pentru atragerea atenției opiniei publice: ieșirea în stradă unde se infățîșează ca ultim produs al «civilizației-coș-de-gunoaie». Este un bal mașcat al dezmoșteniților, într-o a opta zi din săptămîna patimilor, este cel din urmă concert al unei muzici păgîne, liturgie neagră adusă naturii cu patos de tedeum schizofrenic. În strigătele lor se amestecă cele mai năstrușnice lozinci ale unui tineret lipsit de lozincă, implorarea devine blasfemie, blestemul se transformă în rugă, rugăciunea în anatemia. Au aruncat în mijlocul pieței, clăie peste grămadă, toate emblemele marilor concerne și le-au dat foc, iar în jurul acestui ciudat autodafe se încinge hora walpurgică a copiilor străzii. Au dormit prin cotloane, prin carcase de mașini părăsîte, au pus pe roți cîțiva morți prematuri din cimitirul automobilelor și au venit pînă aici să invite la manifestația lor gulerele cu cravată din sobra incintă de marmură a noului parlament suedez, unde se desfășurau o parte din lucrările Conferinței mondiale pentru apărarea naturii. Iar delegații așteaptă pauza de rigoare, apoi ies în stradă și se amestecă cu rudele lor îndepărtate care își revendică așa cum pot și cum se pricep dreptul la moștenire. Iar cerul se înalță albastru deasupra tuturor, generos și fără hotare. Se fac fotografii de familie, femeia cu globul pămîntesc în pîntece și-a scos masca morții și rîde cu toți dinții vârstei ei de fieră tînără aducînd pe lume o minge albastră de masă plastică nedegradabilă biologic. Și se cîntă «Oda bucuriei» de Beethoven, iar bufonul din evul mediu și-a scos picioarele din scîrnăvie, le-a spălat și acum îl recită triumfător pe Shakespeare... Apoi sarabanda se sparge, agenții de circulație încep să dirijeze cu bastoanele lor vîrgate retragerea mașinilor înzoronate, pe capotele cărora atîrnă ciorchini de copii. Înaintea nopții vor fi spălați pe fețe pentru ca, mîine, să deschidă ochii în aceeași lume. Sau, poate, în alta?...

Un polițai dă cu piciorul în globul pămîntesc de masă plastică, părăsit într-o rigolă, și mingea albastră se rostogolește în salturi caraghioase către un maldăr de gunoaie...

GÉRARD OURY ȘI «COMICUL DE LARG CONSUM»

de T. CARANFIL

Distribuitorii noștri de film obișnuiesc, uneori, să-și achite datoriile față de public dintr-o dată, cu care ocazie ne e dat să înregistrăm adevărate campanii dedicate vreunui autor, pînă atunci fără justificare ignorat. În pofida întirzierilor cărora le cad victimă unele filme, sistemul are și latura sa fericită, fiindcă din aceste involuntare retrospectivitate, spectatorul își poate forma o idee mai coerentă despre personalitatea autorului în cauză. Așa s-a întîmplat, în toamna aceasta, cu Gérard Oury; în decurs de două luni ne-am pomenit cu trei din filmele sale: «Creierul», «Mania grandorii» și «Marea hoinăreală». Dacă sălile bucureștene i-ar fi reprogramat și filmul de debut, «Prostănașul», am fi avut în față întreaga filmografie a acestui autor în jurul căruia s-a încins, nu o dată, în presa franceză, un violent și disputat schimb de opinii.

Fapt este că o anume critică pariziană îl privește de sus și nu fără iritare pe autorul «Creierului». Oury este doar performeurul francez al «box-office»-ului, recordmanul inegalat, în ultimii ani, al caselor de bilete luate cu asalt de către public. Și — ceea ce mai ales nu i se iartă — acest ins care s-a situat în fruntea palmaresului de popularitate este, în cinematografia franceză, un nou venit, picat ca din senin.

Să nu vă închipuiți că avem în față un tînăr realizator, vreo proaspătă revelație a noilor valuri care agită, de la un an la altul, lumea studiourilor franceze. Nu, Gérard Oury e un realizator trecut de 50 de ani, unul din «bătrîni» protagoniști ai lumii spectacolului parizian. Iată — succint — câteva date biografice revelatoare pentru formația neobișnuită a cineastului de azi: intră în conservator în 1938, nici nu-l absolvă încă și se vede promovat în roluri de primă mînă ca «Britannicus» și — atenție! — «Ruy Blas» pe scena de înaltă autoritate a «Comediei franceze». Așadar, intră în viață făgăduit unei strălucite cariere de actor de teatru pe care o onorează cu demnitate pînă în 1948 cînd Jacques Becker îi oferă un rolșor în filmul său «Antoine și Antoinette». Din acest moment, corupt de atracția platoului de filmare, cariera de actor a lui Oury începe să fie disputată între studiourile cinematografice din Franța, Anglia și Italia. Dar neastîmpărul care-l caracterizează pe actor îl împinge spre un nou debut, cel de scenarist. André Cayatte îi va transpune libretul unui film văzut și la noi — «Oglinda cu două fețe». De-aici și pînă la regie nu mai e decît un pas. În 1966 înregistrează primul succes internațional cu «Prostănașul». Apoi urmează, rînd pe rînd, celelalte trei comedii începînd cu «Marea hoinăreală», programate acum la noi — imense succese de public, pe deplin verificate ca atare și în sălile noastre.

Tocmai aceste succese de public i-au adus lui Oury imputarea că ar recurge la «comicul de larg consum». Dar a răspunde unor gusturi diverse, a acoperi un diazon foarte larg de preferințe, a întruni favoarea unor multiple categorii de spectatori nu e, la urma urmelor, o crimă, dacă mijloacele pe care le utilizează cineastul nu se sustrag limbajului artei. Cinematograful pe care-l practică Oury s-ar cere analizat fără idei preconcepute, pentru a se ajunge la o concluzie cu adevărat obiectivă.

Punctul forte al filmelor lui Oury se dovedește a fi inventivitatea comică. Dacă ipoteza creierului atît de plin de idei încît capul însuși ostenește să-l mai poarte și-i transferă povara umărului (vezi filmul «Creierul») s-ar adevăra, atunci probabil că și Gérard Oury ar trebui să și-l poarte înclinat, într-atît mișună de idei comice filmele sale. Nu sînt gaguri văzute aiurea și adaptate de conveniență, ca în atîtea alte comedii cu umor improvizat, ci invenții autentice, noi, personale. Fotoliile pneumatice transformate în vehicule reactive din «Creierul», spălaturile creierilor prin ureche, cu o cîrpă, din «Mania grandorii» sînt efecte comice de antologie care vor fi, poate, copiate, dar nu copiază pe nimeni. Galeriile suprapuse, de cîrțiță, prin care Bourvil și Belmondo trec unul pe lingă altul fără să se remarce, peripeziile lui de Funès în secvența Operei din «Marea hoinăreală», deșteptarea hrăpărețului don Salluste în

sunetul ludovicilor, pînă și aluzii de detaliu precum variația caracterului de literă al titlurilor din «Mania grandorii» cînd traduc fie jargonul bavarez al reginei, fie arăbeasca «barbarezilor» — sînt trouvaille-uri autentice care se rețin.

A doua armă a lui Oury este distribuția. Adevărat că genericele sale sînt sonore și de atracție, dar nu cred că realizatorul este ghidat în alcătuirea lor exclusiv de criteriul comercial. A avea ideea neașteptată de a face din «jandarmul» cinematografului francez un don Salluste, jandarm personal al lui Carol II de Spania înseamnă a vedea o creație posibilă și nu un succes de casă. Și una din marile scene ale creației lui de Funès va rămîne, pentru autorul acestor rînduri, expresia de un cinism diabolic a lui don Salluste atunci cînd, după ce a luat și pielea de pe bietul contribuabil îi mai cere și entuziasm, aclamații. Distribuția înseamnă pentru Oury, nu o simplă adunare de nume sonore, ci surse diferite de umor cu parcimonie amalgamate. În «Creierul», pe fundalul general al comicului de situație, se întîlnesc umorul fin, reținut, al lui Bourvil, umorul sec, de tip anglo-saxon, al lui Niven, umorul dezinvolt și dinamic al lui Belmondo și truculența grotescă a umorului lui Elli Wallach.

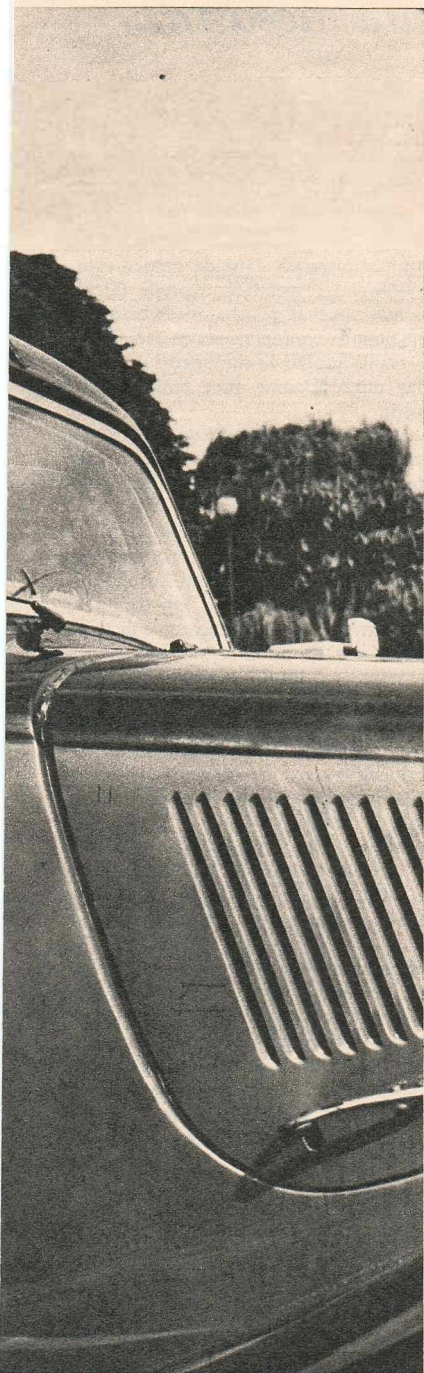
Cu atît mai mult m-a surprins, în «Mania grandorii», nefericita inspirație pe care a avut-o Oury de a-l distribui într-un Ruy Blas comic pe Yves Montand. Mai e nevoie, oare, să repet că Montand este o mare personalitate a filmului francez? Excelent actor de film, interiorizat și de puternică forță expresivă, el a strălucit în drame precum

(Continuare în pag. 18)

Belmondo și Bourvil — în slujba lui Oury și a filmului său, «Creierul».

Yves Montand și de Funès — în slujba aceluiași Oury și a filmului său, «Mania grandorii».

actori si roluri

Reluat, nu demult, pe micul ecran, filmul lui W. Wyler «Cum să furi un milion» a fost un nou prilej de incintă în fața strălucitoarei demonstrații de virtuozitate actricească desfășurate de Peter O'Toole și Audrey Hepburn. Cum de data aceasta cei doi mari interpreți au fost văzuți în alb-negru, oferim cinefililor, în compensație, două imagini color din sus-numita comedie.

HANZLIK Jaromír

Actor cehoslovac de film și teatru, născut la Praga, la 16 februarie 1948. Unul din cei mai dotați actori cehi ai tinerei generații. Din septembrie 1966, societar al teatrului Vinohrady din Praga. A debutat de copil la TV în filmul *Petrolierul* și fiind remarcat de Zdenek Sirovy este ales pentru a juca în filmul *Cuțitul* (1965) rolul unui adolescent vagabond. Un personaj mai aproape de posibilitățile și stilul său este soldatul din *Fiecare tinăr* (1965 — r: Pavel Juracek). După alte roluri de tineri neînțeleși, care-și caută o linie în viață, în filmele *Rătăcirii* (1965 — Jan Curik, Antonin Masa) și *Romântă pentru trompetă* (1966 — Otakar Vavra), va crea un personaj cu mult mai amplu în complexitatea lui psihologică, rolul soldatului german din *O căruță pentru Viena* (1966 — Karel Kachyna). Dintre filmele sale ulterioare vom reține mai ales: *Contract cu diavolul* (1967 — Jozef Zachar), *Marathon* (id. — Ivo Novak), *Gluma* (1968 — Jaromil Jires).

HARAREET Haya

Actriță israeliană de film, cu activitate internațională. Debutază în patrie, remarcându-se ca una din cele mai dotate actrițe ale tinerei generații și cunoaște o consacrare internațională datorită unui film britanic turnat în Israel: *Hill 24 doesn't Answer* (1954) de Thorold Dickinson, în care talentul ei nativ, sensibilitatea ei care îndulcește oarecum liniile severe ale chipului, au posibilitatea să se afirme din plin. După câteva filme turnate în Europa, printre care o excelentă compoziție în *Femeia zilei* (1957 — r: Francesco Maselli), este aleasă pentru a deține rolul principal feminin în super-producția americană *Ben-Hur* realizată de William Wyler, în care are ca parteneri pe Charlton Heston, Jack Hawkins și Stephen Boyd. În ciuda succesului personal obținut în acest film, cariera ei americană este destul de neconcludentă, în general nesatisfăcătoare. Greșit îndrumată, acceptă reeditarea unei *Atlantide* (1960 — r: Edgar Ulmer), cu Amedeo Nazzari și Jean-

Louis Trintignant, în care accentul cade exclusiv pe frumusețea ei exotica. După două filme moderne, în care-și poate valorifica din plin calitățile dramatice: *The Street Partner* (1961 — r: Basil Dearden) cu Stewart Granger și *The Interns* (1962 — r: David Swift) cu Cliff Robertson, se întoarce în Italia unde devine o actriță utilizată în roluri pur decorative, în filme de capă și spadă, gen *La leggenda di Fra Diavolo* (1963). După câțiva ani de inactivitate o redescoperim ca scenaristă în Anglia pe genericul filmului *Casa mamei noastre* (1967) de Jack Clayton. Activează actualmente la televiziunea britanică și cea israeliană.

HARBOU Thea von

Scenaristă și regizoare de film germană, născută la Tauperlitz (Bavaria), la 12 decembrie 1888; moartea la Berlin, în iulie 1954. Personalitate contradictorie și controversată, de cultură și sensibilitate specific germane, cu o imaginație vie, haotică, febrilă, barocă, cu vederi reacționare (vizibile mai ales în concluzia lui *Metropolis*), ea traduce în scenariile ei dezagregarea unei Germanii învinse (după primul război mondial), pradă unei duble crize morale și materiale, legînd-o de mituri ancestrale, cu o vădită predilecție pentru mistică medievală, pentru irațional și fantastic, zugrăvind adesea conflicte în care omul devine jucăria unor forțe oculte, superioare. Debutază ca scenaristă în 1921 cînd scrie (în colaborare cu soțul ei, regizorul Fritz Lang) manuscrisul unui film, pe care avea însă să-l realizeze Joe May: *Monumentul indian* (Lang avea să-l transpună și el, abia peste 37 de ani, în R.F.G.). Desigur, cele mai bune scenarii ale sale avea să le scrie pentru

soțul ei, de care divorțează atunci cînd acesta avea să ia calea exilului odată cu instaurarea lui Hitler la putere: *Moartea obosită* (1921), *Doctor Mabuse* (1922/23), *Nibelungii* (1923/24), *Metropolis* (1926), *Spioana* (1928), *Femeia în lună* (1929), *M. (Mörder — 1931)*, *Testamentul d-ru lui Mabuse* (1933), dar colaborarea ei avea să fie la fel de activă cu regizori notorii pentru vederile lor de stînga, ca F.W. Murnau (*Pământul care arde, Fantoma*), sau nearieni, ca E.A. Dupont (*Marathan*). Printr-o ironie a destinului, T.v.H., care făcuse parte din acel grup de intelectuali care salutaseră nazismul, fu crunt decepționat de felul cum înțelegea acest regim, odată instalat la cîrmă, să aplice politica sa «culturală». Fapt este că din 1934 ea refuză să «participe» la opera de propagandă politică nazistă, suferind pe rînd eșecul celor două încercări de regie, apoi o ostracizare semi-oficială, care avea s-o cantoneze în practica unor comedii și povești sentimentale de mediocritate furtivă, pentru a-și asigura existența. Moare după război, semnînd între 1951 și 1953 doar două scenarii, în R.F.G.

HARDING Ann

Actriță americană de film și teatru, născută Dorothy Walton Gately, la Fort Sam Houston (Texas), la 7 august 1902. Debutază ca actriță la teatrul Princetown Playhouse din New York, desfășurînd apoi o activitate scenică intensă și după primele ei apariții în film. Cinematograful îi va aduce desigur o popularitate pe care, normal n-o putea cîștiga în teatru. În filme este apreciată pentru tipul ei original, pentru grația și distincția ei, pentru sensibilitatea și discreția jocului său. Puține actrițe ar fi putut intruchipa mai ideal eroinele pure și brave din filme ca: *Lacrimi de iubire* (1931), *Devotion* (id.), *Prestige* (1932), *Cuceritorii* (id.), *Școala bărbăților* (1933), *Dreptul la dragoste* (id.), *Din trecutul unei doamne* (id.), *Fantoma fericirii* (1934), *Fountain* (id.), după Ch. Morgan, *The Flame Within* (1935), *Peter Ibbetson* (id.), *Doamna consimte* (1936), *Inamical femeilor* (1937). Între 1937 și 1942 se întoarce la teatru cu o strălucită și intensă activitate, după care, solicitată din nou la Hollywood,

realizează frumoase roluri de compoziție în filme ca: *Eyes in the Night* (1942), *Mission to Moscow* (1943), *Steaua nordului* (id.), *Janie* (1944), *Those Endearing Young Charms* (1945), *Christmas Eve* (1947). Revine pentru a doua oară la teatru reluîndu-și firul activității cinematografice, sporadic, la ani distanță: *Two Weeks with Love* (1950), *The Unknown Man* (1951), *The Man in the Gray Flannel Suit* (1956), *Strange Intruder* (id.).

«Salariul groazei» și «Z», «Războiul s-a sfîrșit» și «A trăi pentru a trăi» — dar în comedie ne-a pîrut greoi, inexpressiv, mai ales în dialog cu demențiala exuberanță de mim a lui de Funès. L-am fi judecat aspru pe autorul «Maniei grandorii» pentru acest deserviciu adus în egală măsură atît filmului său, cît și prestigiului lui Montand, dacă n-am fi descoperit un detaliu care să ne modifice perspectiva. În 1970, pe cînd Oury se pregătea, abia, să treacă la turnarea filmului, el anunțase presei că interpretul lui Ruy Blas avea să fie Bourvil. Bourvil era doar actorul său preferat, nu lipsise din nici unul din filmele sale, începînd de la «Prostă-nacul» și, mai înainte, încă de la «Oglinda cu două fețe». Îi admirase simplitatea, umorul spontan, bunul-simț, îi prețuise însușirea rară de a rămîne de fiecare dată el însuși, izbutînd, cu fiecare rol, altceva. Dar Bourvil a murit în toamna lui 1970, lăsînd îndărătul său un gol de neumplut, resimțit — în primul rînd — de «Mania grandorii». O soluție adoptată în pripă n-a fost de cel mai bun augur...

Dar dacă o eroare de interpretare își găsește, la o atentă analiză, explicația — mai greu este să justifice deficiențele de ritm ale fiecăruia din filmele lui Oury. Într-adevăr, de ce oare fiecare din producțiile acestui prolific autor de comedii debutează strălucit, în plin aplomb, pentru ca după aproximativ o jumătate de oră să simți oboseala sălii, intrată în zona de penumbră a plictiselii? Mă tem că lipsa aceasta de rezistență — care amenință să devină, pentru Oury, particularitate de stil! — este datorată, paradoxal, luxului de mijloace pe care acest cineast prea bine cotate le are la dispoziție. Exuberanța montării, rafinamentul decorului, mulțimea figurației, abundența tehnicii amenință să eclipseze darul cel mai prețios al cineastului, ideea sa comică. Pentru a ști dacă Gérard Oury va reuși să se sus-tragă acestei primejdii nu ne rămîne decît să-i urmărim mai departe evoluția.

PE ECRALE

CORNUL DE CAPRĂ

Considerat de către criticii bulgari drept unul din filmele naționale «cele mai interesante din ultima vreme», «Cornul de capră» al lui Metodi Andonov (prezentat anul acesta la Festivalul de la Karlovy Vary) are în sine multe din darurile capabile să exprime ambiția dar și posibilitățile reale de afirmare ale unei școli cinematografice. Andonov dovedește un simț pregnant al expresivității și, fără să aibă deloc prejudecata cuvîntului, se poate lepăda de serviciile lui fără să recurgă la o simbolistică ostentativă. Povestea de răzbunare, de ură și de moarte, desfășurată în decorul unui timp de restriște socială (secolul 17), transformată în cele din urmă într-o poveste de dragoste și moarte, dobîndește accentele vechilor tragedii. Din arsenalul psihologic al scrierilor clasice cineastul și-a însușit intensitatea paroxistică a trăirilor care, conjugată cu simplitatea ofierii gesturilor, de toată ziua, oferă filmului o frumusețe calmă, înțeleaptă. O față crescută exclusiv în spiritul dreptei pedepsiri a celor care i-au ucis mama, ferită de orice atingere a unei vieți care n-ar avea legătură cu ținta justițiară impusă de tatăl său, descoperă, într-o lume a crimelor, a nelegiuirilor și samavolniciei, dragostea — singura valoare care, alături de împlinirea dreptății, putea să dea un sens existenței. Din acest moment soarta părintelui se desparte de cea a fiicei, aceasta din urmă asumîndu-și un nou risc. Un destin de Romeo și Julieta o unește pe apriga haiducică de un tinăr păstor întîlnit într-o bună zi în pustietatea munților. Pentru acest «love story» — care nu vîd de ce ne-ar emoționa mai puțin decît istorioara lui Segal — Metodi Andonov a compus cîteva secvențe de o mare delicatețe și vibrație; am avut impresia că regizorul are oroare de apelu prea insistent la emoționarea spectatorului, de aceea aparatul nu stăruie niciodată îndelung asupra unei imagini: eroul îndrăgostit ține să arate fetei ceea ce consideră el că există mai frumos, mai desăvîrșit în preajma lui — un miel negru cu o stea albă în frunte. Nu am văzut de mult o mai pură întruchipare a unui sentiment, după cum priveghiul fetei la căpătîiul băiatului ucis, amîndoi îmbrăcați în lungi cămăși albe, și se întipărește în memoria vizuală ca o descîndere din iconele timpului. Filmul cineastului bulgar ne obligă să luăm cunoștință și de performanța actriței ca a unei interprete de zile mari: Katia Paskaleva. Cel puțin două dintre scenele ei — dimineața «de după dragoste» și descoperirea morții celui iubit — sînt dintre acelea care nu se uită.

Magda MIHĂILESCU

de data aceasta...

360°

Tot mai mult emisiunea «360 de grade» este o emisiune de televiziune, specifică, expresie fidelă a genului celui mai adecvat pentru micul ecran, încercare de a ne pune în contact direct cu eveniment, personalități ori întîmplări lipsite uneori de spectaculozitate, dar impresionante prin semnificație și posibile reflecții.

Este, cred, ceea ce trebuie să reprezinte mare parte din substanța programului unei săptămîni, intrînd ca o componentă definitorie a instrumentului audio-visual de comunicare a secolului.

Nimic nu poate pasiona mai mult decît contactul direct și spontan cu oamenii și expresia personalității lor, cu fapte care ne privesc direct sau care, deși se petrec pe cele mai diverse meridiane, satisfac interesul nostru acut pentru o problematică care ne angajează conștiința, sau răspund unor întrebări pe care ni le punem, fără a avea întotdeauna la îndemînă și datele necesare unui răspuns adecvat.

Duminică după-amiază, Tudor Vornicu, Emanuel Valeriu, Cristian Țopescu, Aristide Buhoiu au dialogat cu interlocutorii sau au comentat peliculele prezentate cu multă dezinvoltură, familiar, dîndu-ne senzația să sîntem participanți direcți la tot ce se petrece pe micul ecran, angajîndu-ne direct în dialoguri, în subiecte variate din cele mai diverse domenii. Bineînțeles că ne manifestăm preferința, că ne pasionăm pentru unul sau altul dintre subiecte, dar duminică nimic nu a scăpat atenției, am fost «ochi și urechi» la tot ce s-a desfășurat în fața noastră.

«Cine ucide pe șosele» n-a fost relatarea unui oarecare accident de automobil. Televiziunea olandeză a organizat o impresionantă anchetă nu pentru o conștiințioasă «reconstituire», ci pentru a dezvălui implicații sociale mai adînci, o anume stare de spirit a unor tineri dezabuzai, surprinși într-un joc gratuit «de-a moartea și viața», cinici și iresponsabili, frîzînd imbecilitatea.

- De ce conduci fără permis?
- E amuzant (!!)
- Conduci?
- Da, din păcate.
- Îți place?
- Nu!
- Știi că oamenii ajung infirmi din propria lor vină?

— Da, știu!
Conversația pare decupată dintr-un teatru al absurdului, dar ea s-a petrecut aievea, cu consecințe tragice, reale, într-un context social impresionant prin veridicitate.

Tudor Vornicu a dus mai departe analiza, a dezvăluit cauze și efecte, cu ajutorul invitaților săi, specialiști în probleme de circulație.

O asemenea factură «de lucru» aparține strict modalităților specifice televiziunii, punîndu-ne în contact direct cu realitățile vieții. Dealtfel, Tudor Vornicu, aproape săptămînal, ne oferă — fie prin intermediul unor filme străine, fie prin pelicule realizate de studiourile noastre, secvențe lucide, de factură publicistică, neliteraturizate.

Tot în cadrul aceleiași emisiuni, Marin Constantin, acest animator elevat al muzicii, «constructor» al unei formații corale aproape unice, ne-a dezvăluit biografia «Madrigalului», fără pretenții de «paternitate» (deși ar fi putut să le aibă), punînd totul pe seama pasiunii colective, a dezinteresului pentru succesul imediat și spectaculos, marile calități ale corului de atîtea ori ovaționat și elogiat. Marin Constantin (în dialog cu Emanuel Valeriu și Aristide Buhoiu) nu-și revendică aproape nimic, el pare că se detașează de propriile-i merite. Sînt totdeauna, la televiziune, binevenite și lecțiile de modestie, mai ales cînd au o acoperire ca aceea a personalității dirijorului Marin Constantin.

Nu ne impresionează însă niciodată modestia așfîșată de cei funciar modești în toate sensurile. Și sînt și asemenea cazuri.

drumetrie

de Gh. EPURAN

turismul montan la răscruce

Sînt peste nouă decenii de cînd a apărut primul adăpost pentru turiști în munții noștri. De la acest eveniment, care a marcat începutul organizării drumetriei montane, numărul cabanelor a tot crescut și astăzi doar cîteva masive muntoase din mîndrul lanț al Carpaților noștri au rămas în așteptare: pașnicilor cuceritori de piscuri. Între timp, dintr-o activitate la îndemîna restrînsei tagme a celor avuți, drumetia montană a devenit bunul tuturor și potecile spre înălțimi nu mai sînt cîi spre o distracție originală, ci spre o cunoaștere de care tinerele generații nu se pot lipsi și spre o recreere prin mișcare, impusă de atmosfera mai mult sau mai puțin poluată a marilor aglomerări urbane contemporane.

Din caierul anilor depănați, anii '50 au fost fără îndoială cea mai animată și mai fertilă perioadă a turismului nostru montan. Trenurile de sfîrșit de săptămînă din acești ani, care duceau mii, zeci de mii de oameni ai muncii spre cabane, numărul cabanelor (dublat în acest interval), organizarea și ospitalitatea adăposturilor munților au rămas amintiri frumoase. Amintiri, fiindcă în deceniul care a urmat — al anilor '60 — drumetia montană s-a pierdut printre formele mai noi ale turismului contemporan devenind — cum spune o vorbă din bătrîni — a cincea roată la căruță.

Cabane au mai răsărit, dar le putem număra pe degetele de la o mînă, cele noi nereușind nici măcar să compenseze numărul de locuri pierdut prin dispariția altora. Excursii s-au mai organizat, dar formulele lor și prețurile au devenit tot mai puțin populare, în timp ce tradiționala ospitalitate a cabanelor a început să dispară sub masca unei comercializări care nici măcar în scriptele contabile nu înregistrează cine știe ce plusuri.

Sezonul de vîrf al drumetriei din acest an s-a încheiat aducînd iubitorilor acestei activități multe, mult prea multe deziluzii. Pe scurt, se poate spune că cei ce au cutreierat munții au găsit rareori locul de odihnă atît de dorit la capătul unei zile de drum cu rucsacul în spate. Și mai rar au fost întîmpinați la cabane cu acel spirit de ospitalitate tradițional. În schimb, nu de puține ori au rătăcit drumul din cauza marcajelor deteriorate sau dispărute. Situația, fără nici o dramtizare, o putem considera alarmantă. Sînt însă șanse ca ea să fie remediată? Va reintra turismul montan pe făgașul lui firesc?

Presa cotidiană ne-a adus o veste deosebit de îmbucurătoare: conducerea de partid și de stat, sesizînd sensul unic al investițiilor turistice din ultimii ani, a dat indicații ministrului de resort pentru dezvoltarea în viitor a turismului montan.

Din cele cîteva materiale care sondează intențiile Ministerului Turismului pe acest nou drum, apărute pînă acum în presă, se întrevește însă din nou un sens unic: dezvoltarea unor stațiuni montane, cu faimă deja cîștigată, pînă la atingerea unor parametri care să le asigure competitivitatea în turismul internațional. Fără îndoială, munții noștri merită să aibă cîteva stațiuni de primă mărime, bine dotate din toate punctele de vedere și cele cîteva care au deja un renume sînt primele indicate să se bucure de o atenție specială. Trebuie doar ca planurile de dezvoltare ale Poienii Brașov, Predealului, Sinaiei și Păltinișului să țină seama ca prin noile construcții să nu se anuleze tocmai elementele care le fac astăzi atrăgătoare. Respectiv, gigantismul și modernismul să nu îndepărteze pe viitorii vizitatori de farmecul și frumusețile naturii. Este de asemenea necesar să ne gîndim și la stațiuni noi. Amplasamentele lor, capacitatea, dotările trebuie însă bine cîntărite pentru a asigura eficiența investițiilor. Pe această direcție, pe cit de promițătoare este o viitoare stațiune în valea superioară a Ialomiței (în jurul Peșterei și Padinei), pe atît de puțin justificată mi se pare o mare stațiune la poalele Făgărașilor (în dreptul văii Bîlea) sau o capacitate hotelieră cu mii de locuri în jurul lacului Bîlea, adică la o altitudine care asigură mult prea puține zile frumoase într-un an, dar ridică multe alte probleme de exploatare.

Dar turismul nostru montan, aflat acum la cea mai importantă răscruce din existența sa, nu trebuie îndreptat doar pe această cale. Chiar pentru a da viață stațiunilor existente sau în perspectivă, munții trebuie să dispună de o rețea de poteci bine îngrijite și bine marcate, de cabane și refugii. Or, despre aceste baze fără de care drumetia nu poate fi concepută astăzi (și nu trebuie uitat că turism montan înseamnă în primul rînd drumetrie) încă nu se spune nimic. Drumetia se bucură de viitoarele mari hoteluri din stațiuni, dar așteaptă cu nerăbdare cabanele. Și nu cabane-hoteluri, cu mochete, marmură și mobilă de lux, ci primitive adăposturi de munte, cu paturi odihnitoare pentru drumetel cu rucsac, și cu pricuriile care pot asigura accesul la aceste baze tineretului tot mai numeros pe potecile munților. Dealtfel, ajunși la această răscruce a turismului montan este bine să privim cu grijă în jur; să gîndim pe baza experienței noastre și a altora ca să putem alege cel mai bun drum al viitorului. Și mai ales să nu uităm că în munte se poate ușor rătăci...

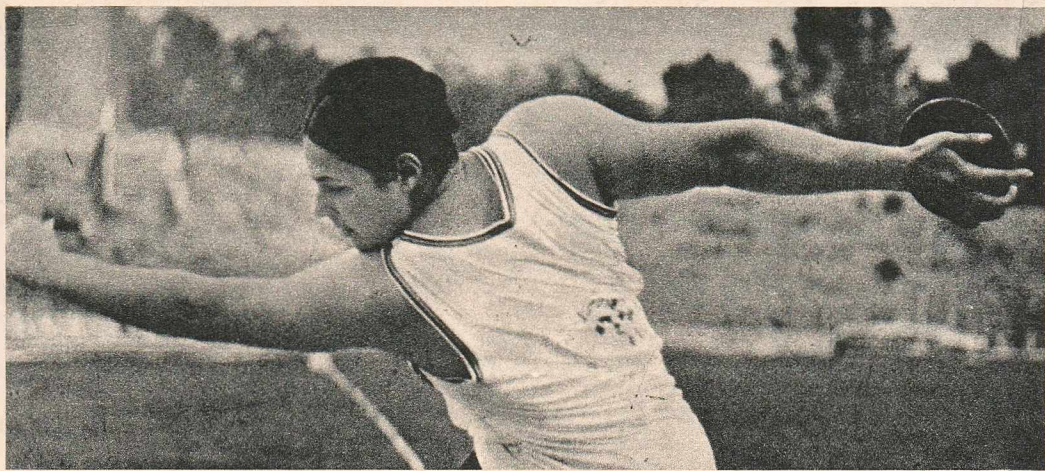

Argentina Menis s-a revanșat săptămîna trecută cu ocazia meciului triumfător de atletism de la Constanța, cînd a stabilit un nou record mondial la aruncarea discului (67,32 m). Înainte de olimpiadă, la Izmir, a mai obținut un record mondial (inferior celui actual), dar după numai două ore, veșnica ei adversară, sovietica Faina Melnik, de la mii de kilometri depărtare, a întrecut-o.

Prezent la Constanța, dl. Adrian Paulen, președintele forului atletic european, a revăzut toate măsurătorile pentru a atesta performanța. La cîntar s-a stabilit că discul era mai greu cu 5 g. Greutatea pare insignifiantă, dar vai de atletul care aruncă un disc mai ușor cu 5 g!

Furtună în divizia A. Sportul studentesc întrece echipa dinamovistă la un scor neplăcut (pentru dinamoviști). Scuze, justificări, explicații s-au dat și se vor da. Părerea noastră este că a învins jocul simplu și precis al proaspetei echipe din A — Sportul studentesc.

Pentru cronicarul de fotbal se pare că lucrurile erau previzibile, dovadă pronosticul dat de Eftimie Ionescu la rubrica «Prono» a revistei noastre de săptămîna trecută.

În curînd Almanahul FLACĂRA '73

Almanahul
celor mai
alese texte
și al celor
mai frumoase
fotografii color.
Instructiv, interesant,
captivant, deconectant.
Mai multe cărți bune,
într-una singură,
foarte bună!

Almanahul FLACĂRA '73 În curînd

CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN AVION

Însemnări dintr-o călătorie în Statele Unite
de Felicia ANTIP

Din cînd în cînd coboram pe pămînt. Mă repezeam cu Metrolinerul, un tren silențios, ultrarapid, de la Washington la New York. Mă plimbam puțin pe Mississippi cu «Delta Queen», ultimul vapor cu padele care face croaziere de-a lungul fluviului lui Mark Twain. Săream dintr-un autobuz Greyhound — Cîinele cenușiu — într-un autobuz Grey Line, — Linia cenușie — și unul și celălalt cit un vagon, cu fotolii care se lasă pe spate ca să poți dormi, cu aer condiționat, cu toaletă în interior, cu un imens compartiment de bagaje sub caroserie și, mai ales, cu un șofer din specia foarte îndatoritoare, foarte capabilă, a șoferilor-ghizi pregătiți să facă față oricăror situații. Uneori mi se îngăduia chiar cite o pauză de respirație, rămîneam una-două zile în același loc. După aceea însă reveenam la matcă, în avion, unde puteam să mă relaxez, nu aveam nimic de făcut, nu lucram, nu luam interviuri sau notițe, zburam pur și simplu pe deasupra Americii, așa cum zburase cîndva Nils Holgersson deasupra Scandinaviei, mă plimbam, voiajam, vedeam lumea, dar de fapt nu zăream decît straturi de nori și, uneori, de la altitudini măsurabile în kilometri, pămîntul.

Spre deosebire de Nils însă, schimbam mereu gîsca. La despărțirea de Statele Unite, pe aeroportul J.F. Dulles din Washington, l-am spus doar jumătate de adevăr funcționarului de la ghișeu «Panamerican», care constatase că

bagajul meu depășește oarecum greutatea admisă: «Sînt o bună clientă a lui «Panam»; afară de călătoria din Europa pînă aici și de cea pe care mă pregătesc s-o fac acum pentru a mă întoarce acasă, am mai parcurs încă 12 000 de kilometri pe deasupra Statelor Unite». «Vă urez drum bun și mai poftiți», mi-a răspuns el. Și, în loc să-mi precindă legiuita suprataxă, a adăugat: «Ce loc preferați?» L-am rugat să mă plaseze pe rîndul din mijloc. În Jumbo jet, uriașul Boeing-747, rîndul din mijloc e format din patru fotolii care se transformă ușor într-un pat confortabil. Jumbo jetul traversează Atlanticul cu mai puțin de jumătate din bilete vîndute, de unde și importantul deficit înregistrat de «Panam» anul trecut. Pentru pasager însă, această operațiune în pierdere este o afacere admirabilă: poți dormi pe patru locuri, plus pernele și păturile de care ai nevoie, ca să te dezmoștești te plimbi pe culoarele lungi și largi ale unui avion cit un stadion, nu ai nici una dintre senzațiile neplăcute legate în mod curent de zbor, Boeing-747 decolînd și aterizînd fără nici o smucitură și înaintînd tot timpul foarte lin, insesizabil, avansează cu viteze considerabile, dar și se pare că stai tot timpul pe loc.

Dar ce fiasco financiar s-a dovedit a fi această minune tehnică atît pentru «Panam», cît și pentru toate celelalte companii care s-au grăbit să-l includă în dotarea lor! Oricum, atît în cursele externe, cît și în cursele interne,

avioanele americane zboară pe jumătate goale (sau, cum ar spune un optimist, pe jumătate pline). La Jumbo jet, jumătatea goală înseamnă o pagubă pe măsura gigantei nave. Patetică în esență, comică în manifestările ei, concurența dintre societățile de aviație la forme neașteptate. De fapt, este ilegală. Tarifele sînt stabilite prin reglementări globale, nimeni neavînd voie să coboare sub plafonul fixat. Atunci se inventează căi ocolite: orice tînăr între 12 și 21 ani poate deveni membru al Clubului 12-21 al lui United Airlines, ceea ce îi dă dreptul de a-și plăti biletul cu 33% la sută mai ieftin și de a beneficia de reduceri substanțiale la 28 de alte companii aeriene și la trei mii de hoteluri. Sînteți pensionar? Sînteți văduvă? Trimiteți înapoi companiei biletul cumpărat de dv., însoțit de o dovadă a situației dv. sociale și vi se va restitui o mare parte din suma achitată. Călătorind împreună, pe baza «planurilor familiale», tatăl își plătește biletul întreg, mama are o anumită reducere, copiii beneficiază de asemenea de rabaturi progresive, ajungîndu-se la situația ca unii dintre ei să zboare pe gratis. Nu mai vorbesc de excursiile în grup, definite în așa fel încît aproape oricine se poate prevala de avantajele lor, de zborurile de tip special, cum ar fi «Clubul zăpezii», propus de Frontier Airlines amatorilor de schi și de bilete ieftine, de «călătoriile pachet» care te duc, în schimbul unei anumite sume, într-o stațiune

balneare sau la un centru ca Las Vegas sau Disney World și te readuc acasă după ce ai petrecut câteva zile sau săptămâni acolo având plăte hotelul, transporturile locale, intrarea în parcuri de distracții, localuri de noapte etc. Administrația federală a aviației s-a plins de curând justiției că practica biletelor cu preț redus nu mai respectă nici un fel de criterii, că există intermediari și agenții de la care oricine, îndreptățit sau nu, poate cumpăra tichete destinate în principiu invalizilor, orfanilor, grupurilor constituite sau tineretului hoinar...

Să revenim însă la Jumbo jet. Aventura confortului superlativ începe de la îmbarcare: ieși din aeroport pe poarta indicată în bilet și pătrunzi într-o sală încăpătoare cu bănci pe margini. Te așezi și aștepti să fii poștat mai departe, dar în fapt se întâmplă altceva: simți că «sala» coboară spre pământ, apoi — ea fiind doar un vehicul de transport — că intră în mișcare, deplasându-se pînă la avion, în sfîrșit că este ridicată din nou de la sol și, cînd se deschide ușa de la capătul opus, pășești direct în avion. Cunoașteam sistemul de la Londra, de la plecarea spre S.U.A., dar la Londra nu mă întîlnisem cu eficiența și cu politețea funcționarilor «Panamericanului» în forma lor optimă: funcționarul dator să mă primească și să mă conducă la hotelul unde urma să-mi petrec o noapte — în contul «Panamericanului», care nu dispunea de legături mai rapide — s-a mulțumit să-mi spună că prin cutare loc trece din sfert în sfert de oră autobuzul hotelului Skyline, pentru care mi-a dat și niște bonuri. Știa că — în plină grevă a minerilor și deci în criză de electricitate — la aeroportul Heathrow nu funcționa nici trotuarul rulant, nici escalatoarele, dar m-a lăsat să mă descurc singură cu bagajele și, mai ales, să aștept inutil un autobuz care nu avea să vină niciodată (la hotel mi s-a explicat că este trimis numai la cerere și că nu-l ceruse nimeni). Nu m-a prevenit că va trebui să plătesc singură o parte din prețul mesei la hotel și, în general, m-a lăsat în voia sortii. Ceilalți ziariști europeni care aveau să plece cu același avion de la Londra au pățit la fel sau mai rău, «Panam» neînțelepindu-și obligațiile contractuale față de ei. Mai tîrziu, cînd funcționarii «Panam» s-au întrecut în a aranja perfect totul — de la rezervarea pe cele mai fanteziste rute a biletelor de întoarcere, pînă la rezolvarea zecilor de probleme ridicate de unii sau alții dintre noi în timpul petrecut sub cerul Americii — am înțeles că avusesem pur și simplu ghinionul de a mă ciocni de una dintre acele verigi slabe, nelipsite din orice lanț de responsabilități umane.

Dar, cum spuneam, deși «Panam» și-a asumat răspunderea organizării întregii călătorii, în cele cinci săptămîni de zbor am schimbat multe avioane și multe companii, experiența mea de călător zburător a cuprins aproape tot ceea ce îi este dat să trăiască unui pasager al liniilor aeriene. Din fericire, doar aproape tot, nu tot, adică mergînd pînă la aproape de cele două tipuri de catastrofe care pîndesc astăzi mijlocul cel mai sigur de transport, avionul: catastrofa mecanică — prăbușirea în gol, și catastrofa criminală — sabotajul terorist.

Teama de accidentul fatal m-a chinuit în timpul celui mai scurt zbor: 24 de minute, de la Albuquerque la Santa Fe. Presimțirile sumbre au început de la primul contact cu vehiculul hodorigit, ruginit, mirosind a benzină, un Convair 606 care își încheia cariera făcînd naveta peste munți. Zburam? Hurducați ca într-o căruță, mereu cu senzația că gata, s-a terminat, vîrfurile către care ne repezim acum nu mai poate fi ocolit, ba nu, am trecut, dar de povîrnișul din față nu vom scăpa, ne tîram aproape la nivelul solului accidentat, într-un avion incapabil să ia înălțime dar inegalabil în materie de huruit, de zbrînit, de hiținat. Dintre miile de gînduri negre din acele interminabile 24 de minute, notez unul singur: Mi-am amintit că în romanul de ficțiune politică «Avionul președintelui a fost dat dispărut» ultima stație terestră care a luat contact cu avionul ipoteticului președinte al Statelor Unite în drum spre coasta de vest a fost aeroportul din Albuquerque. Îndată după Albuquerque, avionul a pierit, șansele de a recupera epava — se spunea în roman — fiind aproape nule în pustietatea aceea muntoasă. În ciuda cercetărilor îndelungate și intensive — era doar vorba nici mai mult, nici mai puțin decît de președintele Statelor Unite — abia atunci cînd, din întîmplare, pilotul unui avion de pasageri a zărit într-o crevasă o sclipire argintie, a fost posibil să se stabilească locul catastrofei și să se organizeze depistarea a ceea ce rămăsese din avionul prezidențial și din pasagerii săi, operațiune laborioasă, foarte penibilă, de lungă durată. Oare pe noi, oameni în carne și oase, nu președinți imaginari, ne va mai găsi vreodată cineva printre stîncile acestea sinistre, cafenii? Cînd, zdruncinați din toate punctele de vedere, am coborît albi ca varul, năucii, la Santa Fe (peste 4 000 de metri altitudine), însoțitorii noștri, la fel de tulburăți ca și noi de penibila traversare a munților, s-au scuzat că n-au știut ce scurt e drumul: doar vreo 30 de kilometri, un autobuz ne-ar fi dus mai repede și fără probleme...

Își jucase însă, cred, rolul reflexiv american de a recurge, în orice împrejurare, la avion. Două zile mai tîrziu, în timpul unei călătorii între Santa Fe și New Orleans care a durat peste opt ore — mai mult, deci, decît traversarea Atlanticului — și a implicat și o transbordare la Denver, am avut prilejul să-mi întîlnesc pe «commuters», navetiștii care lucrează, de pildă, la Denver, locuiesc într-un orașel apropiat și, cu o servietă în mînă, iau de două ori pe zi avionul pentru a se deplasa mai repede, fără probleme. La New York și în alte câteva centre, linii de «taxiuri aeriene», elocoptere sau avioane mici fac legătura dintre aeroporturi sau dintre aeroporturi și centrul orașului.

Și ce frumos zburasem înainte de coșmarul Albuquerque Santa Fe! Pilotul lui Transworld Airlines, care ne adusese de la San Francisco la Albuquerque, coborise cu avionul jos, foarte jos, ca să putem vedea cît mai de aproape una dintre minunile lumii, Grand Canyon, imens defileu calei-

scopice, în care pe multicolorele roci straniu configurate crește o floră de o bogăție și de o varietate fără seamăn. Priviți spre stînga — ne spunea pilotul, — peste câteva clipe veți vedea... Acum priviți vă rog spre dreapta... și marele avion se apropia lin de punctul de maxim interes, semnalat de ghidul de la manșă.

Priveliștile și atracțiile turistice sînt, de altminteri, unul dintre cail de bătaie ai companiilor aeriene. În propriile lor reviste apar reportaje bine scrise despre cele mai amuzante sau interesante locuri pe care le poți vizita zburînd cu avioanele liniei respective. Compania internațională TWA te îmbie, în revista «TWA Ambassador», să cercetezi metroul parizian și Verona lui Romeo și a Julietei și cînd vei avea vreme Taj Mahalul, dar totodată îți explică ce este Clubul Național al presei din Washington, cînd, cum și cu ce intenție au fost construite «Turnurile comerțului», cei mai înalți zgîrie-nori gemeni din Manhattan și îi invită pe «copiii de toate vîrstele» în noua «Lume Disney» din Florida. În cele cinci săptămîni am mai făcut cunoștință cu American Airlines, cu United Airlines, cu Frontier Airlines, cu Continental Airlines, cu Delta Airlines, cu Eastern Airlines, cu Southern Airways și, ca atare, cu toate revistele lor. Printre numele redactorilor revistei «Why?» (De ce?) editată de Frontier Airlines am avut surpriza de a-l întîlni pe cel al lui Robert Serling, autorul romanului «Avionul președintelui a fost dat dispărut», care îmi inspirase atît de sinistre analogii.

Așadar, odată în avion, poți răsfoi revista companiei, pe care o găsești în buzunarul de pe spătarul fotoliului din față. Mai privești atlasul bucății de lume al cărei văzduh este stăpînit, parțial, de compania respectivă, stewardessa îți furnizează, la cerere, și alte reviste sau ziare (nu întotdeauna noi), pe unele linii poți asculta muzică la căști... Altminteri cînd ești în aer, viața e destul de monotonă. Oricît s-ar strădui companiile să «personalizeze» serviciul, variațiunile îngăduite de reglementările federale au un plafon jos. Afară de mesele cu meniu aproape identic (nu se permite depășirea numărului precis de feluri sau modificarea tipului lor — sandviș «deschis», salată, prăjitură — și de băuturi nealcoolice — ceai sau cafea, Coca-Cola sau sifon), stewardessele n-au voie să-ți servească nimic în clasa «economică» decît contra cost: un dolar sticluța minusculă de coniac sau whisky, 2,5 dolari filmul transatlantic și așa mai departe. Cuvintele de scuză ale stewardesselor de pe toate liniile pentru aceste limitări obligatorii ale ofertei sînt cam aceleași, după cum aceleași sînt mișcărilor grațioase (semnînd cu ale noilor noastre milițiene de la circulație), cu care te învață cum să-ți îmbraci vesta pentru a pluti pe apă după ce avionul se va prăbuși în mare și cum să respiri în masca de oxigen dacă avionul va rămîne fără aer. O stewardessă recită dulce firosul avertisment, alta sugerează prin gesturi de balet mecanic legarea șireturilor roșii după degajarea celor galbene, iar tu, pasager pe termen lung, te simți gata să aștepți, ai mai auzit doar litania, dansul îți este cunoscut...

Nu dormi, fii atent, ascultă, ia aminte, te previn revistele companiilor. Victimele accidentelor fatale, susțin în cor aceste reviste, se recrutează mai ales dintre călătorii care cred că au zburat atît de mult încît știu dinaintea ceea ce îi va învăța stewardessa. Citesc bineintenționatele îndemnuri cu scepticismul cuvenit. Din catastrofele aeriene ale avioanelor cu reacție nu scapă, știm cu toții, nimeni, pasagerii neinstruiți pier laolaltă cu cei instruiți, cu stewardessele și cu piloții. Pînă la inventarea hijackingului și mai ales a sistemului de a plasa în compartimentul de bagaje bombe urmînd să explodeze în văzduh, avionul era cel mai sigur mijloc de transport. Statistic vorbind, chiar și în anii aceștia de febră a terorismului aerian și de șantaj cu viețile pasagerilor, tot avionul rămîne mijlocul de transport în care ai cele mai puține șanse să mori. Peste 155 de milioane de americani călătoresc anual cu avionul; s-a calculat că 49 la sută din populația adultă a Statelor Unite a primit botezul aerului. În raport cu aceste cifre numărul victimelor este cu adevărat infim, nu încapă nici o comparație cu mormanele de cadavre jertfite zeului automobil, pînă și trenul — mijloc de locomotie practic abandonat în S.U.A., am citit de curînd un articol despre romantica și întrucîtva extravagantă vogă nouă a acestui străvechi vehicul printre unii tineri dornici de senzații inedite — pînă și arhaicul tren implică mai multe riscuri.

Șase milioane de dolari pe zi — atît cheltuiesc companiile aeriene din întreaga lume pentru întreținerea celor 4 100 de avioane de cursă în funcțiune în prezent. Din întreaga forță de muncă utilizată, o treime, adică 100 000 de oameni sînt tehnicieni și mecanici de întreținere. Se poate face oare și mai mult pentru siguranța zborului? Da, se poate. La baza din Miami a lui Eastern Airlines ni s-a explicat că, din momentul cînd un avion intră în exploatare, el este supraviețuit, secundă cu secundă, 24 de ore pe zi, 365 de zile pe an. Fiecare oră de zbor este urmată de cinci ore de revizie, fie la Miami, fie la una din celelalte 27 de stații de întreținere ale sistemului Eastern. O «inspecție de rutină», după fiecare 45 de ore de zbor, un «control de serviciu» după 175 de ore de activitate, un «control de bază» la 800 de ore de zbor (acest control este efectuat de 25 de mecanici și implică peste 750 de ore de muncă pentru un aparat Douglas DC-9) și, în sfîrșit, o «revizie generală» la capătul a 8 000 de ore de zbor. La un avion cu reacție, o asemenea revizie costă jumătate de milion de dolari și reprezintă 3 100 de ore de muncă în care motorul avionului este desfacut în cele 30 000 de componente ale sale, fiecare dintre ele urmînd a fi verificată, curățată, recondiționată, reparată sau înlocuită la nevoie și apoi reasamblată. «Mai mult» se va face atunci cînd «timpul real» de funcționare a fiecărei piese a avionului va fi controlat de computer, cînd nu se vor mai folosi panouri manevrate manual pentru a ține socoteala uzajului mașinilor.

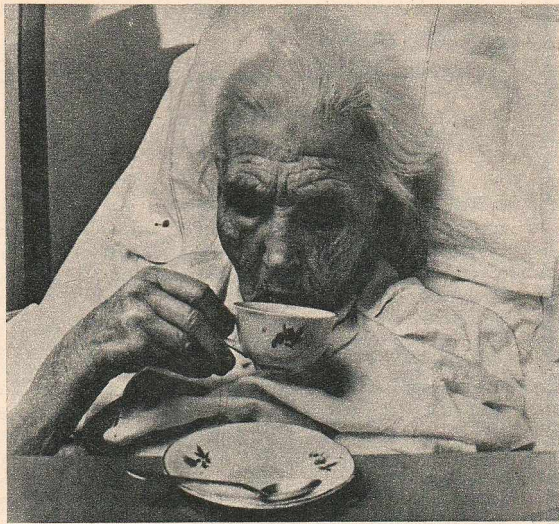
dialog cu cititorii

de H. DONA

Referindu-se la câteva materiale apărute de-a lungul ultimului an în paginile noastre, cititorului Traian Berze din București i se pare că a descoperit o contradicție. Pe de o parte, spune dumeasa, pledăm pentru stabilitate și continuitate în muncă, luăm atitudine împotriva «păsărilor călătoare» gata totdeauna să-și schimbe locul de muncă sau să abandoneze specialitatea pentru care s-au pregătit, iar pe de altă parte combatem specializarea îngustă, lăudăm policalificarea și vorbim despre faptul că omul trebuie să fie capabil să îndeplinească munci diferite, să fie gata să-și schimbe sfera de activitate. Contradicția este numai aparentă și avem impresia că cititorul nostru nu ne-a citit destul de atent. Într-adevăr, nu numai noi, ci întreaga politică de stat (inclusiv prin intermediul unor măsuri legislative foarte precise, urmărindu-se să stăvilească fluctuația în muncă și să încurajeze (și să răsplătească) continuitatea nu numai în cadrul unei profesii, ci chiar și în cadrul unei aceleiași întreprinderi. Aceasta este o foarte importantă problemă de stringență actualitate. Dar noi (adică societatea noastră) privim și în viitor. Dezvoltarea tehnico-științifică și social-economică ne conduce ineluctabil spre o situație în care mobilitatea profesională (atît ca urmare a intereselor generale, cît și a preferințelor personale) va crește. Pentru acest viitor trebuie să ne pregătim de pe acum. Și, într-adevăr, ne pregătim: prin creșterea nivelului general de cunoștințe și prin treptata omogenizare a acestui nivel pentru întreaga tînră generație, prin împlinirea studiului teoretic cu practica, prin eliminarea specializărilor prea înguste și, în sfîrșit, prin lichidarea fluctuației anarhice, prin creșterea seriozității, competenței și responsabilității în muncă. Viitoarea mobilitate profesională de care vorbim este exact contrariul bramburelii, indiscipliniei și bunului plac pe care le combatem astăzi și le vom combate și mîine. Cititorul nostru a confundat o problemă de azi cu o perspectivă mai mult sau mai puțin îndepărtată, uitînd că toate chestiunile referitoare la viața socială trebuie privite în contextul desfășurării istorice.

Tot din domeniul problematicii sociale (sau, mai precis, politice) este și întrebarea cititorului L. Aroneanu din Bîrlad cu privire la «semnificația exactă» a noțiunilor de «stînga» și «dreapta». După cum se știe, aceste noțiuni au apărut în decursul evoluției democrației burgheze, simbolizînd «stînga» — forțele progresiste, iar «dreapta» — forțele conservatoare, reacționare. În ultimele decenii, ca și alte concepte politice și acestea au fost deseori răstălmăcite și falsificate, ca să nu mai vorbim de faptul că, după părerea unora, ele nu mai reușesc să acopere complexitatea pozițiilor politice contemporane. Astăzi, mulți politologi occidentali consideră că sînt de stînga acei care apreciază libertatea drept valoarea social-politică supremă și sînt de dreapta acei care acordă acest rol ordinii. Există și unele interpretări care țin mai mult de domeniul psihologiei sociale: oameni de stînga ar fi cei care susțin și promovează mișcarea, transformarea, care sînt partizani ai noului, care solicită și cultivă dialogul, confruntarea de idei, examenul critic al tuturor structurilor și tuturor valorilor, care refuză închistarea comunitară și consideră omul ca valoare supremă, deasupra oricărui discriminări și apreciază că omul are dreptul nelimitat la libertate, dreptate, responsabilitate, în timp ce oamenii de dreapta sînt cei care sînt partizanii ierarhiilor imuabile, cred în forță și în «drepturile» elitei asupra «gloatei», sînt refractari la înnoiri, nu acceptă ca «fiecare să gîndească cu capul lui» ș.a.m.d. Oricît de limitată ar fi o asemenea definiție — care ține seama aproape exclusiv de sfera comportamentelor — tot apare evident că în lumea contemporană comuniștii autentici sînt cei mai autentici oameni de stînga.

Nu știm să fi apărut vreo carte care să prezinte în chip sintetic contribuția românilor din străinătate la dezvoltarea culturii din țările în care au ajuns datorită felurilor vicisitudinilor. O putem asigura pe cititoarea Octavia Drolan din Craiova, care se interesează de această chestiune, că e vorba, în orice caz, de o contribuție însemnată. Despre români afirmați în cîmpul literaturii și artelor sau în științele naturii s-a mai vorbit; și în domeniul științelor umane, de care se interesează cititoarea craioveană, pot fi citate destule nume sonore. Aș aminti — dintre mulți alții — pe psihologul Nicolae Vaschide (Franța), autorul unei remarcabile teorii a viselor, pe Mircea Eliade (S.U.A.), specialist de valoare mondială în etnologie și istoria religiilor, pe Lucien Goldman, unul dintre liderii structuraliștilor francezi, ale cărui studii de sociologia literaturii au avut un ecou considerabil, pe sociologul Iakob Moreno (S.U.A.), unul dintre cei mai mari sociologi ai secolului nostru, creatorul sociometriei și inițiatorul acelor «sociodrame» și «psihodrame» atît de la modă astăzi. În publicațiile de specialitate despre fiecare dintre aceștia și despre destui alții s-au putut găsi prezentări mult mai ample decît am putea face noi aici.

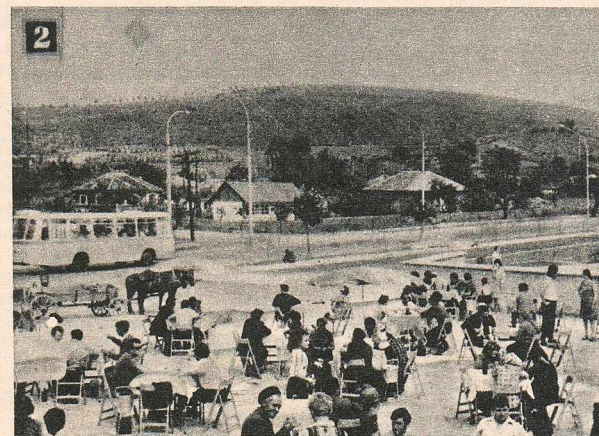
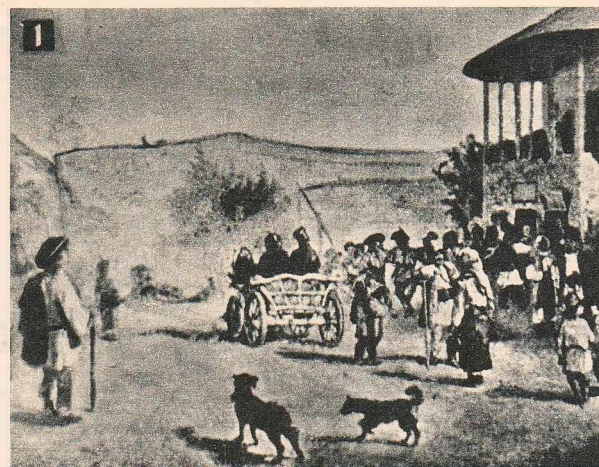
MARILE FAMILII

La 3 septembrie 1972, Emma Kristina Sparr din Sävsjö (Suedia) a împlinit 100 de ani de viață. Foarte frumos și ne alăturăm și noi celor ce i-au urat cu acest prilej sănătate și viață lungă. Dar în zilele noastre, longevitatea nu mai e un fenomen rar, iar centenarii se numără... cu sutele. Venerabilei Emma Kristina i se cuvin însă felicitări pentru progenitura ei, într-adevăr puțin obișnuită. Ea a născut 11 copii din care trăiesc zece — 6 fete și 4 băieți. Din căsătoria acestora s-au născut 35 de copii care, la rândul lor, au adus pe lume 79 de urmași. Ultimul dintre cei 19 stră-strănepoți s-a născut acum câteva zile, iar al douăzecilea este pe drum. Întreaga familie de 192 de membri, pe care-i vedeți reuniți cu prilejul aniversării, e răspândită pe un spațiu nu mai mare de 12 mile în jurul locuinței sărbătoritei.

ÎNGER ȘI DEMON

Călugărița din fotografia noastră nu și-a pierdut umbra, precum Peter Schlemihl, dar nu pare mai puțin nefericită ca eroul lui Chamisso: numai lucrătura necuratului putea să transforme pioasa ei personalitate într-un asemenea monstru...

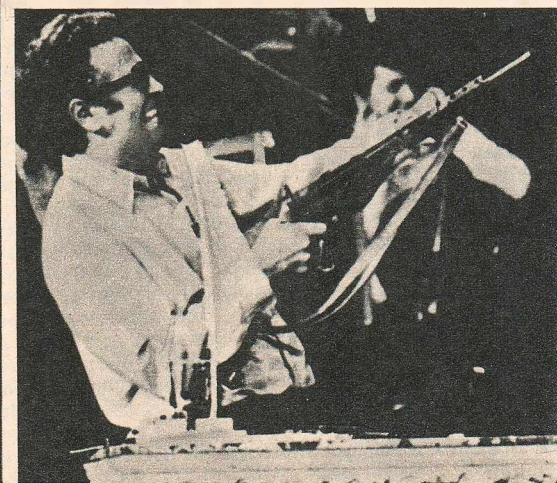

TREI SARMALĂ REDIVIVAE

Într-un document datînd de acum trei sute de ani (1675), se vorbește de arendarea hanului Trei sarmale, aflat la Bucium-Iași. Pe la jumătatea secolului trecut, vestitul han se afla în proprietatea mănăstirii Socola, iar în 1892, primăria Iași care-l preluase, îl vinde unui anume Anton Andriescu. Pictorul Em. Bardasare îi atestă existența, în a doua jumătate a secolului trecut, prin tabloul Cîrciuma la trei sarmale (foto 1), care se găsește acum în pinacoteca din Iași. Despre mult prețuitul han (îl frecventau, între alții, Kogălniceanu, Alecsandri și Creangă), mai aflăm că în luna mai 1920 a fost închis de poliție din cauza pictorului Octav Băncilă, care expusese acolo tabloul său intitulat Muncitor frîngînd spada. Localul a fost renovat și redeschis recent de către O.N.T. Ieșenii și oaspeții lor pot bea, din nou, la botul calului sau la botul autobuzului (foto 2) o bere rece sau un vin spumos și pot mânca o friptură gustoasă, alături de care, obligatoriu, vor găsi în farfurie, simbolic, trei sarmale mari cit... degetul mic. Ospătării și ospătărițele, în costume naționale, completează specificul localului cu o finută demnă de laudă.

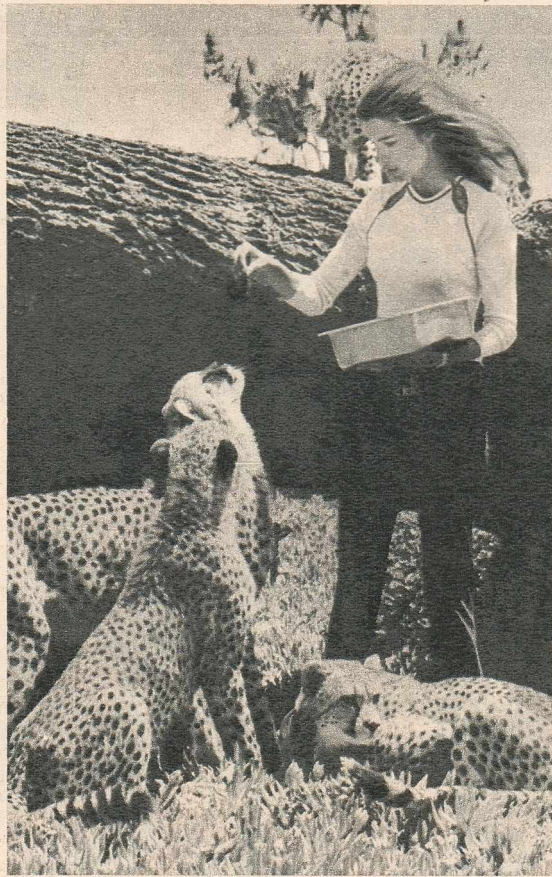
BAGHETA CU GLOANȚE

Michael Bentine este director și dirijor al Orchestrei simfonice Albert Hall din Londra. Recent, la o repetiție, membrii orchestrei au constatat cu groază că șeful lor a înlocuit tradiționala baghetă cu o... mitralieră, pe care a și pus-o în funcțiune, trăgînd focuri (firește, oarbe) atunci cînd dorea să indice atacarea unui pasaj «forte». Bieții instrumentiști se întreabă acum dacă nu cumva pentru «fortissimo» se va folosi tunul...

NDE SÎNT RUMOASELE TRADIȚII?

cind există (și există din anul 1794, cind a fost înființată de rnot), École polytechnique (Școala politehnică) din Paris n-a mit pînă acum în rindurile studenților nici o față. Pretextul a-tei interdicții nu era determinat — după cum s-ar putea crede — caracterul militar al școlii (caracter pe care i l-a dat Napoleon I), de faptul că examenul de admitere în școală — într-adevăr de o remă severitate — ar înlătura ab initio pretențiile fetelor. Ei bine, examenul de admitere din acest an s-au prezentat și câteva îndrăze care nu numai că au reușit să devină «domnișoare X», nume care sînt cunoscuți elevii faimoasei școli pariziene, dar o reprezentantă a lor, Anne Chopinet (în fotografie), s-a clasat pe primul loc. ea se întîmplă atunci cînd tradițiile camuflează de fapt niște cure prejudecâti.

FELINE

La vîrsta cînd fetele preferă, în general, dansul, plimbările sub clar de lună, versurile, sportul, Toni Helfer din California — S.U.A. se dedică științelor naturii. Ea este autoarea unei metodologii de cercetare a comportării animalelor, metodologie pe care a botezat-o «tehnica apropierii de sălbăticiuni prin afecțiune». Că tînăra Toni Helfer nu este o impostoare o dovedește — printre altele — și fotografia de față, în care o vedem în compania a patru feroci leoparzi pe care-i hrănește din mîna ei. Ni se dau toate asigurările că fiarele au sosit recent din Africa răsăriteană și că se află pentru prima oară în contact cu omul (afară doar dacă pînă acum n-au mîncat vreunul sau mai multe exemplare de homo sapiens).

CUMPĂRĂ-ȚI UN CEAS CU CUC

...dar nu orice ceas,
și mai ales nu cu orice cuc,
ci un maxi-ceas
cu un super-cuc de 3m x 4m.
Poartă mîndru inscripția
«Die grösste Kuckuckuhr der Welt»,
adică «cel mai mare ceas cu cuc din lume»,
anunță orele
și jumătățile de oră
și este expus în vitrina
unei ceasornicării
din Wiesbaden (R.F. a Germaniei),
atrăgînd zilnic
zeci de turiști și fotoamatori.

cititori căt-re cititori

Următorii cititori doresc să corespundez:

Govoreanu Mihai, 22 ani, stud., și Govoreanu Gică, 25 ani, pictor, com. Cernișoara, jud. Vilcea: schimb de ilustrate colorate; Mărgărit Patrîna, 19 ani, elevă, com. Șag-Timișeni, str. a IV-a nr. 496, jud. Timiș: muzică, sport, prietenie; Goran Lăcrămioara, 21 ani, învățătoare, Baia Mare, str. Lebedei nr. 14: teme diverse (în mod deosebit pedagogie și viața tineretului); Vlăscăru Gheorghe, 30 ani, tehnician auto, com. Dragodana, jud. Dimbovița: știință, tehnică, prietenie, schimb de ilustrate; Tița Marcel, elev, com. Albești de Argeș, jud. Argeș: numismatică, schimb de fotografii de actori; Spătaru Dan, Ploiești, str. Elena Doamna nr. 71: teme diverse; Bulzan Georgeta, 17 ani, elevă, Ploiești, str. Horia nr. 18: literatură, viața tineretului, schimb de fotografii de actori și ilustrate; Străinu Mircea, 17 ani, Botoșani, str. N. Iorga nr. 20: prietenie, schimb de ilustrate; Barbara Pavel, 19 ani, elev, com. Beregsăul Mare, str. 5 nr. 340, jud. Timiș: viața tineretului, schimb de fotografii de actori, de cîntăreți și ilustrate; Spătaru Gheorghîța, 16 ani, elevă, com. Ploșoru, sat Olari, jud. Gorj: schimb de fotografii de actori și ilustrate; Herciu Gelu, 20 ani, funcționar, Iași, str. Splai Bahlui nr. 20, bl. 11, sc. A, ap. 3: teme diverse, schimb de ilustrate; Popa Cristian, 17 ani, elev, București, sect. 5, str. Mitropolit Grigore nr. 19: viața tineretului, muzică; Deleanu Crenguța, 19 ani, Iași, bd. T. Vladimirescu, bl. P3, sc. A, ap. 3: filozofie, psihologie, muzică, poezie originală; Antohie Paul, Pitești, str. M. Eminescu nr. 2: teme diverse, schimb de ilustrate; Mihăilescu Ilie, 23 ani, electrician, Olănești, str. T. Vladimirescu nr. 74, jud. Vilcea: schimb de ilustrate; Gînfălean Ani, 20 ani, funcționar, com. Axintele, jud. Ilfov: teme diverse, schimb de ilustrate; Graur Lucia, 20 ani, elevă, Reghin, str. Curbului nr. 64, jud. Mureș: teme diverse, schimb de ilustrate; Bura Mariana, 16 ani, elevă, Buzău, str. Culturii nr. 16: muzică ușoară, prietenie, schimb de ilustrate; Condurache Stelian, I.A.S.—Ostrov, ferma 4, jud. Constanța: prietenie, schimb de ilustrate; Stan Veronica, 19 ani, Alba Iulia, carc. Cetate, bl. B6, sc. 1, et. III, ap. 13: prietenie, schimb de ilustrate; Tăbîrcă Magdalena, 16 ani, elevă, Buzău, str. Democrației nr. 37: viața tineretului, limbi străine, muzică pop, schimb de fotografii de actori și de cîntăreți; Sorinescu Giovanni, 23 ani, bobinator, Hunedoara, Aleea Oțelariilor nr. 14, bl. C.M.5, cam. 133: teme diverse, schimb de ilustrate; Bușe Viorica, 16 ani, elevă, București, sect. 2, str. Tarcău nr. 48: teme diverse, schimb de ilustrate; Oprea Ion, 19 ani, Lugoj, str. Ștefan Octavian Iosif nr. 4, bl. 4, et. III, ap. 16: teme diverse; Lupuleț Ion, 19 ani, lăcătuș, colonia Mirșa, bl. tineret, et. II, ap. 207, jud. Sibiu: matematică, istorie, schimb de ilustrate; Tîbru Ion, 17 ani, elev, Reșița, str. Răsăritului, bl. 5, ap. 4: muzică pop, prietenie; Sandu Costel, 21 ani, Giurgiu, str. Salciei nr. 22: teme diverse; Marin Nicoleta, 18 ani, elevă, București, sect. 4, str. Smirvan nr. 30, et. II, ap. 27: viața tineretului, prietenie; Doca S. Alexandru, 21 ani, com. Valea Mărului, jud. Gălăț: teme diverse, schimb de ilustrate; Petre Mimi, Pitești, str. Negru Vodă, bl. 10, et. I, ap. 46, cart. Gara Nord: viața tineretului, prietenie, muzică ușoară, schimb de ilustrate; Coca Ion, 21 ani, funcționar, Cîmpina, str. Tineretului nr. 32, jud. Prahova: teme diverse, schimb de ilustrate; Stroe Aurelia, 17 ani, elevă, București, sect. 8, str. Diaconu Coresi nr. 2 bis: cinema, prietenie, schimb de ilustrate; Davleac Nicolae, 19 ani, strungar, colonia Mirșa, bl. tineret, et. II, cam. 207, jud. Sibiu: muzică populară, fotbal, box, schimb de ilustrate; Nicola Simona-Adriana, 17 ani, elevă, Moreni, bd. Petrolului nr. 15, bl. C., sc. B, et. II, ap. 29, jud. Dimbovița: teme diverse; Stoica Florina, 20 ani, contabilă, Brașov, str. Zizin nr. 89, bl. 51, sc. B, et. I, ap. 26: viața tineretului, prietenie, cinema, schimb de fotografii de actori și ilustrate; Ioniță Gabriel, București, sect. 1, str. F. Chopin nr. 13 B, sc. A, et. II, ap. 12: pictură, muzică, literatură (în mod deosebit poezie), folclor, turism; Răducanu Eduard Lucian, 19 ani, Tulcea, str. Boerescu nr. 3: teme diverse, schimb de ilustrate; Florea Viorica, 18 ani, stud., Craiova, Calea București, bl. F1, sc. 2, ap. 4: sport, schimb de ilustrate; Roșu Adriana, 16 ani, elevă, com. Panaci, sat Glodu, jud. Suceava: schimb de ilustrate; Ploșcaru Elena, 17 ani, elevă, Pitești, str. Craiovei, bl. 30, sc. D, et. IV, ap. 17: viața tineretului, sport, schimb de ilustrate; Ionescu Gheorghe, 21 ani, Buzău, str. Profesorilor nr. 40 bis: viața tineretului, prietenie, muzică ușoară, schimb de ilustrate; Bejenaru Maria, Focșani, str. Ecaterina Varga nr. 44: schimb de ilustrate; Popa Fineta, Craiova, str. Onesti nr. 15: prietenie, schimb de ilustrate; Dascălu Lenuta, com. Rîșca, sat Buda, jud. Suceava, of. p. Bogdănești: prietenie, schimb de ilustrate; Stoiu Ion, Craiova, Calea București nr. 175 A: filozofie, fizică, muzică simfonică; Burnel Mariana, 19 ani, Rm. Vilcea, str. Ștefan Ionescu Cheianu nr. 3: teme diverse, schimb de ilustrate; Dumitriu Constantin, 18 ani, elev, Focșani, str. M. Eminescu nr. 3: teme diverse; Toma Gheorghe, 16 ani, elev, București, sect. 7, str. Ghirlandei nr. 9, bl. 44, sc. 4, et. III, ap. 136: teme diverse, schimb de ilustrate; Ticușan Teodora, 17 ani, elevă, Sighișoara, Piața Lenin nr. 16, et. II, ap. 5: teme diverse, schimb de ilustrate; Miron Mariana, 17 ani, Borșa, str. Victoriei nr. 65, jud. Maramureș: schimb de fotografii de actori și ilustrate; Telcean Victoria, 19 ani, Borșa, str. Republicii nr. 22, jud. Maramureș: schimb de fotografii de actori și ilustrate; Popper Leonida, proiectant, București, sect. 5, bd. Metalurgiei nr. 28, sc. A, et. I, ap. 8, Berceni: muzică; Stroe Cornelia, 33 ani, contabil, București, sect. 6, str. Ferentari nr. 72, intr. C, bl. 5, sc. B, ap. 10: teme diverse, schimb de ilustrate; Manea Alexandru Dan, Moinești, str. Schelei, bl. E1, et. II, ap. 12, jud. Bacău: teme diverse, schimb de fotografii de actori și ilustrate; Panait Pușca, 20 ani, com. Vilcănești, jud. Prahova: prietenie, muzică ușoară, schimb de motive naționale și ilustrate.

F Nr. 40 (904)
CUPON
DE PARTICIPARE
«CITITORI CĂTRE CITITORI»

Gustată
devine o preferință
pentru toate mesele

Carne de porc în suc propriu

PRODUS AL UNITĂȚILOR CENTRALEI INDUSTRIEI CĂRNII

În Satu Mare, care în aceste zile sărbătorește o aniversare cu care puține orașe de la noi (și nu numai de la noi) se pot mândri — un mileniu de existență atestată documentar — activează, pe lângă atâtea alte întreprinderi ale căror produse sînt larg răspîndite în întreaga țară, și un harnic colectiv de muncitori textiliști mai puțin cunoscuți. E vorba de colectivul de țesătoare al Fabricii «Industria Textilă Ardeleană».

Deși producția fabricii constă în țesături de bumbac, de tip bumbac (celofibră) și din poliester în amestec — deci produse de larg consum, foarte răspîndite — totuși emblema «Industriei Textile Ardelene» este, așa cum spuneam, prea puțin cunoscută marelui public. Aceasta deoarece fabrica nu-și finisează singură produsele ci, lucrînd în colaborare cu alte întreprinderi din aceeași ramură de producție, execută numai operațiile de țesătorie propriu-zisă — cele de imprimare, apretare, cu un cuvînt: operațiile de finisare, revenind partenerilor săi. Pentru deplina informare a consumatorului putem însă să amintim că țesăturile de bumbac «Zina», «Olguța», «Drapel» și altele, ca și cămășile bărbătești confecționate din țesături de fibre poliesterice — indiferent de fabricile care le-au finisat sau au executat confecția — sînt un rod al muncii textilistelor sătmărene.

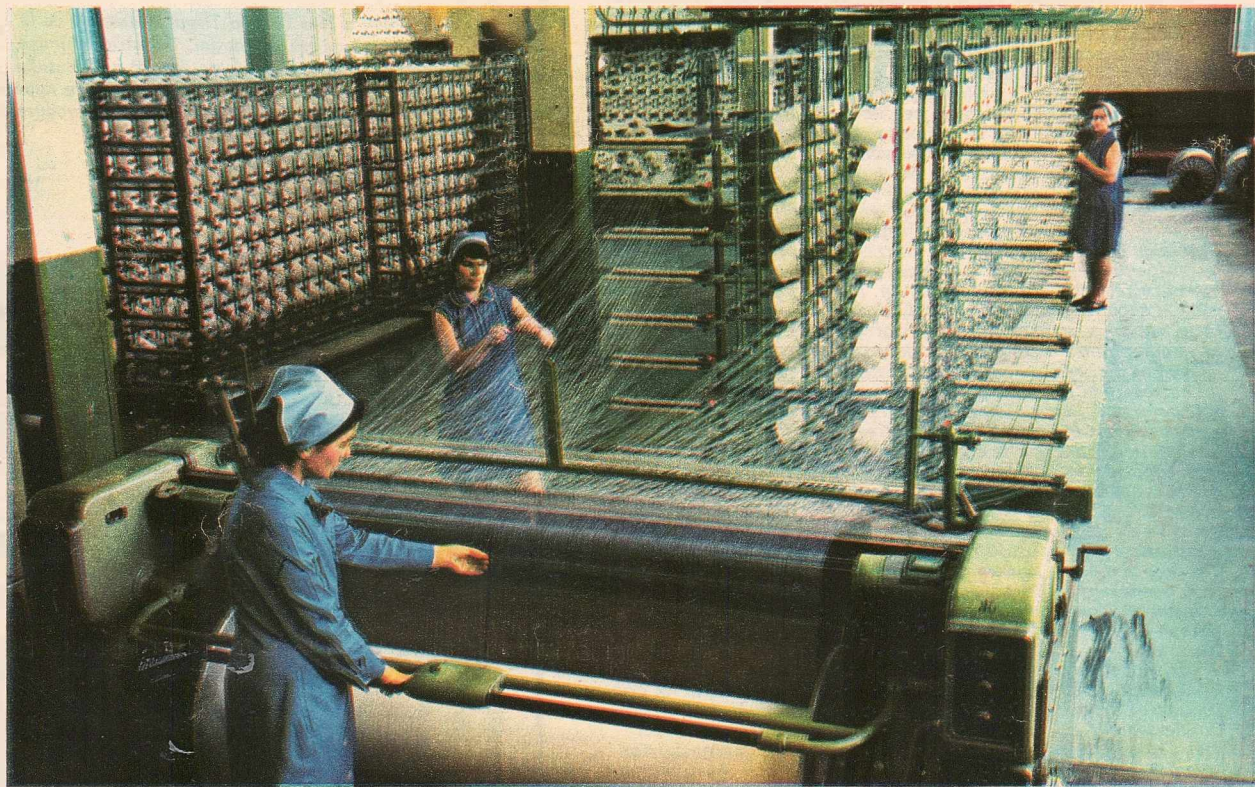
Înființată în 1935 și înzestrată atunci cu 135 de războaie mecanice, fabrica textilă sătmăreană a cunoscut din plin urgia războiului: în octombrie 1944, cînd unitățile armatei române, luptînd cot la cot cu cele sovietice, eliberau ultimul colț de pămînt al țării care se mai afla sub ocupație hitleristă — fasciștii, în furia lor neputincioasă, au minat fabrica, lăsînd în urmă-le un morman de ruine. Cu chiu, cu vai, după luni și luni de muncă, muncitorii sătmăreni, scormonind cu răbdare și perseverență prin mormanele de moloz, au reușit să mai aleagă, dintre mașinile aruncate în aer, cîteva apte a mai fi reparate și redat producției. Dispunînd cu totul de 16 războaie, în 1946 fabrica a început din nou să producă. La naționalizare, în 1948, fabrica avea 54 de războaie. Devenită proprietate socialistă, întreprinderea s-a modernizat și dezvoltat necontenit. Astăzi, pe malul drept al Someșului, complexul noilor clădiri industriale, care constituie fabrica sătmăreană, dispune de peste 1 120 utilaje moderne de țesătorie.

Ceea ce constituie principala caracteristică a produselor ieșite din mîinile harnicelor textiliste din Satu Mare este buna calitate a țesăturilor. Toate întreprinderile beneficiare, fie că e vorba de fabricile românești care finisează aceste țesături, fie că e vorba de numeroșii parteneri de peste hotare (importante cantități de țesături «crude» sînt livrate unor întreprinderi din țări cu veche tradiție în industria textilă, ca R.F. a Germaniei, Belgia, Austria, Danemarca sau chiar îndepărtata Japonie), au numai cuvinte de laudă cu privire la calitate.

Și dacă mîndria fabricii o constituie faptul că beneficiarii nu resping niciodată produsele «Industriei Textile Ardelene» — calitatea corespunzînd întocmai contractelor — nu mai puțin se îndreaptă atenția acestui colectiv spre îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan și la alți indicatori.

În cîntea Conferinței Naționale a P.C.R. și a celei de-a 25-a aniversări a proclamării republicii, fabrica din Satu Mare și-a sporit angajamentele, hotărînd să contribuie la îndeplinirea cincinalului în patru ani și jumătate prin depășirea planului producției globale cu 3 milioane lei, al producției marfă cu 2 milioane lei și al producției fizice cu 200 mii mp țesături. Fabrica a mai hotărît să sporească livrările la export cu produse în valoare de 329 mii lei valută peste plan, economiile cu 300 mii lei și beneficiile cu 500 mii lei. Unele dintre aceste cifre au și fost atinse în numai opt luni, realizîndu-se peste plan o producție globală de 2,9 milioane lei. Față de angajamentul de a da în întregul an o producție marfă suplimentară de 2 milioane lei, numai cele

MÎNDRIA TEXTILIȘTILOR DIN SATU MARE

opt luni al căror bilanț fusese încheiat la data întocmirii însemnărilor de față, fabrica realizase 4,2 milioane lei. Au fost de asemenea depășite, în numai opt luni, cifrele ce reprezintă angajamentul peste planul anual la beneficii și economii, realizîndu-se 705 mii lei față de angajamentul de 500 mii și, respectiv, 450 mii lei, față de angajamentul de 300 mii.

În cîntea celei de-a 25-a aniversări a proclamării republicii, întrecerea socialistă continuă cu același avînt. În aceste zile, cu un trimestru înainte de termenul planificat, o nouă capacitate de producție, intrată în funcțiune anul trecut și care pînă la finele anului 1972 urma să atingă parametrii proiectați — 10,1 milioane metri pătrați țesături anual — a și atins acești parametri.

Toate acestea sînt fapte cu care harnicul colectiv textilist din Satu Mare se poate într-adevăr mândri.

V. VIȘAN

Fotografii: O. STĂCESCU

Calitatea urzeii este hotărîtoare pentru obținerea unei țesături de bună calitate. Tocmai de aceea la Satu Mare urzeala se execută de muncitoare experimentate cu ajutorul unor utilaje perfecționate.

Metru cu metru, țesăturile produse în fabrică trec pe sub ochii experților ai controloarelor calității.

o

săptămîna în lume

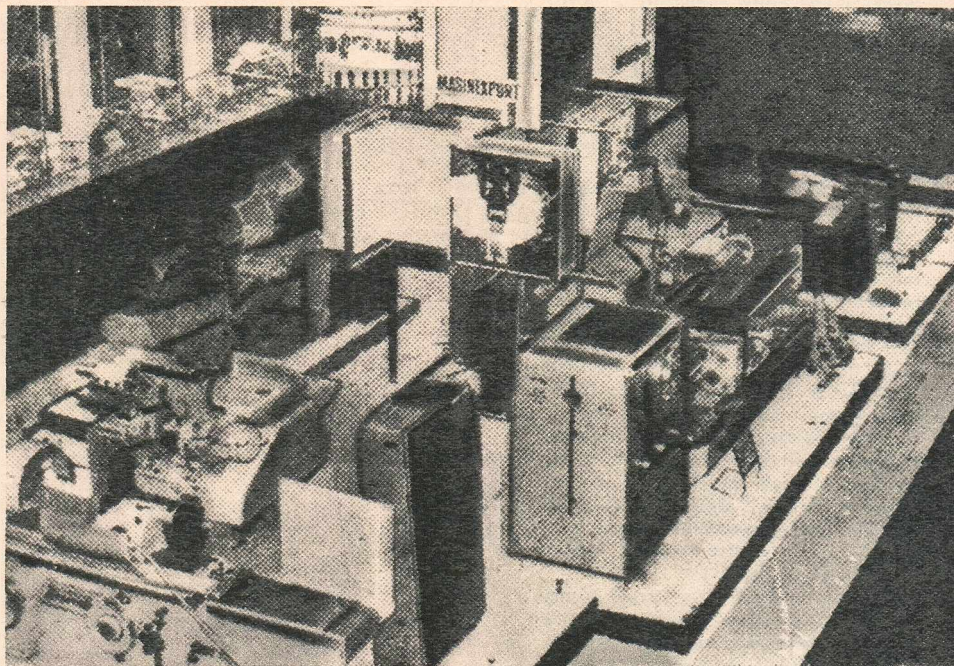
O multitudine de fapte se oferă, în aceste zile, spre selecție, cronocarului evenimentelor de pe arena mondială. Și nu puține dintre acestea ilustrează grăitor acea activitate intensă, acea afirmare vie a României socialiste în viața internațională care li aduc un binemeritat prestigiu și mulți prieteni pe întreaga planetă. Inaugurarea în capitala țării noastre, în prezența președintelui Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cu participarea directorului general al UNESCO, René Maheu, a Centrului european al UNESCO pentru învățămîntul superior, a marcat «un moment important în dezvoltarea colaborării între țările europene în domeniul învățămîntului», cum deținea tovarășul Nicolae Ceaușescu acest eveniment cu profunde implicații și pe planul promovării unui climat de colaborare și înțelegere între statele europene. «Cu atât mai semnificativă consider înființarea, în toamna anului 1972, a acestui Centru — sublinia președintele Consiliului de Stat — cu cît există perspective reale ca în această toamnă — sau spre sfîrșitul ei și începutul iernii — să se treacă, în fine, la lucrările pregătitoare pentru Conferința general-europeană». Vizita tovarășului Emil Bodnaraș în R.P. Bulgaria, lucrările de la Budapesta ale sesiunii a X-a, jubiliare, a Comisiei mixte guvernamentale româno-ungare de colaborare economică, vizita în Japonia a delegației C.C. al P.C.R., condusă de tovarășul Paul Niculescu-Mizil, convorbirile purtate în Belgia și Luxemburg de delegația economică română condusă de tovarășul Manea Mănescu, și în Anglia de președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste din România, participarea unei delegații a grupului român al Uniunii interparlamentare la cea de-a 60-a conferință anuală a Uniunii, de la Roma, sînt de asemenea cîteva fapte ce se inscriu pe făgașul politicii principale, consecvente, a partidului și statului nostru, politică ce corespunde pe deplin ațit intereselor fiecărui popor, cît și intereselor generale ale făuririi unei lumi mai bune. O expresie a ecoului pozitiv pe care-l are această politică în lume l-a constituit, dealtfel, adoptarea în unanimitate de către Comitetul general al O.N.U. a hotărîrii de a înscrie — între cele 91 de probleme de pe agenda celei de-a 27-a sesiuni — punctul inițiat de România și vizînd «creșterea rolului O.N.U. în menținerea și consolidarea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea și cooperarea între toate națiunile și în promovarea normelor de drept internațional în relațiile dintre state». Luările de poziție din cadrul dezbaterilor de politică generală au confirmat de asemeni în fapt justetea punctului de vedere al țării noastre privind necesitatea revitalizării organizației mondiale, a transformării O.N.U. într-o organizație cu adevărat eficace, capabilă să joace rolul ce li revine în concertul națiunilor, în eliminarea cauzelor de conflict și tensiune, în crearea premiselor unei cooperări fructuoase, a unei păci și securități trainice în lume. Atenția observatorilor scenei internaționale a fost polarizată în aceste zile și de alte fapte decît începerea dezbaterilor de politică generală de la Organizația Națiunilor Unite. Cu deosebit interes a fost urmărită, de pildă, vizita primului ministru al Japoniei, Kakuei Tanaka, la Pekin, la invitația premierului Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Ciu En-lai, vizită care, precum a subliniat premierul Ciu En-lai, «deschide o nouă pagină în istoria relațiilor chino-japoneze» — ea fiind consacrată normalizării relațiilor dintre China și Japonia.

Pe continentul european, faptul care a reținut atenția observatorilor l-a constituit deschiderea căii spre alegerile anticipate în R.F.G. prin supunerea de către cancelarul Brandt a unei moțiuni de încredere Bundestagului, cu intenția de a nu obține majoritatea absolută — ceea ce i-a oferit posibilitatea de a pune în mișcare angrenajul constituțional menit să ducă la dizolvarea parlamentului și organizarea de alegeri anticipate. «Noile alegeri au devenit necesare — a menționat Willy Brandt — deoarece raportul majoritar creat în parlament de alegătorii, în 1969, s-a schimbat în așa măsură încît, în prezent, nici fracțiunile coaliției, nici opoziția nu dispun de o majoritate capabilă de acțiune». Așadar, campania electorală a fost declanșată și, potrivit unor comentarii apărute în presa vest-germană, se anunță a fi «una din cele mai acerbe din istoria Republicii Federale». În ce privește modul în care se va solda această campanie, sînt citate o serie de sondaje — neoficiale — care arată că marea majoritate a alegătorilor vest-germani sînt mulțumiți de rezultatele politicii actualei coaliții guvernamentale. Urmează ca acest fapt să fie confirmat — sau nu — de scrutinul din 19 noiembrie.

Un alt fapt de pe continentul european, care a suscitat vii reacții nu numai pe plan intern, ci și la scara Europei occidentale l-a constituit «nu»-ul spus de norvegieni aderării țării la Piața comună. Deși n-a avut decît un caracter consultativ, acest scrutin, prin rezultatul său mai puțin așteptat și în orice caz deloc dorit de cercurile oficiale, se soldează pe plan intern cu o virtuală criză guvernamentală, întrucît premierul Brattelli a anunțat că-și va respecta angajamentul de a demisiona în cazul unui vot negativ. Dar cele 53,9 la sută voturi contra aderării, exprimate de norvegieni, se vor repercuta și pe plan extern, punînd sub semnul întrebării «dărgirea» Pieței comune — și aceasta nu numai în ce privește Norvegia. Un referendum similar urmează să aibă loc în aceste zile în Danemarca și cele petrecute în țara nordică vecină vor întări poziția celor ce se pronunță împotriva unor grupări economice închise, ale căror hotărîri vin adesea în contradicție cu interesele naționale ale statelor membre.

I. CIOARĂ

Marți, 26 septembrie 1972

produse industriale la zagreb

Prezentă pentru a 15-a oară la Tîrgul de toamnă de la Zagreb, țara noastră a expus realizări ale industriei românești constructoare de mașini, industriei chimice, ușoare, materialelor de construcții, ale cooperăției meșteșugărești. Cea mai grăitoare dovadă a succesului produselor din țara noastră — în afara numeroșilor vizitatori ai pavilionului românesc — o constituie importantele contracte încheiate cu firme iugoslave și din alte țări pentru livrarea de motoare electrice, produse chimice, utilaj agricol, materiale de construcții etc.

port și dans românesc la zakopane

Între echipele artistice din cele 12 țări care au fost reprezentate la cea de-a V-a ediție a Festivalului internațional al folclorului din regiunile montane, desfășurat în pitorescul decor al Munților Tatra, la Zakopane (R.P. Polonă), s-a aflat și ansamblul artistic românesc «Dumbrava» din județul Huedoara.

ulster: catolici, protestanți și tommies

În timp ce «conferința speranței» a reunit totuși la Belfast, la 25 septembrie, pe reprezentanții autorităților britanice și ai unor grupări politice nord-irlandeze în vederea soluționării crizei din Ulster, ciocnirile și atențele soldate cu morți (peste 350 numai în 1972) și răniți continuă să aibă loc. În același timp, populația — catolici și protestanți, deopotrivă — își manifestă deschis ostilitatea față de prezența trupelor britanice (în fotografie, la Londonderry).

Realități din lumea capitalului

descoperiți fascinanta spanie»

Invitația, adresată de oficiile spaniole de turism, își are desigur temeiul ei: peisajul spaniol este într-adevăr, nu în puține locuri, incitant. Dar poți descoperi doar frumusețea naturală și nu și peisajul social, politic, economic, ciocnirile dintre demonstranți și poliție? (fotografia de sus, dreapta). Știri transmise de agențiile de presă în ultimele zile, de pildă, se referă la situația încordată din Vigo (provincia Galicia), unde au fost

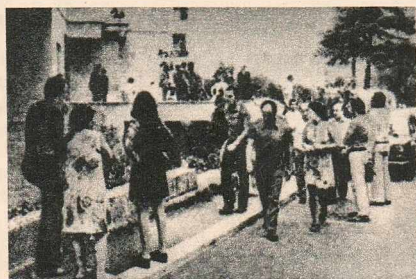
declanșate puternice acțiuni greviste — soldate cu numeroase arestări pentru «activități subversive» — în semn de protest față de concedierea unor muncitori de la sucursala locală a companiei de automobile «Citroën». Și mișcarea de solidaritate cu muncitorii de aici se extinde și în alte localități. De asemenea, au loc frământări în rîndul studenților. Referindu-se la această situație încordată pe plan social-politic din Spania, ziarul

«Le Monde» nota sub titlul «O Spanie închistată»: «În Spania anului 1972, cucerirea de către muncitori a exercitării reale a dreptului la asociere și întrunire este în continuare contestată prin metode adeseori brutale... Nemulțumirea și creșterea contestației nu sînt mai puțin importante în cercurile studențești...».

dreptul la un acoperiș

Poliția italiană a evacuat zilele trecute o parte din cele 44 de familii lipsite de locuință care, împinse de disperare, au ocupat camere rămase libere în Via Vasanello, la Roma (în fotografia alăturată). Municipality-lea nu le-a oferit în schimb celor scoși cu forța din case decît niște adăposturi provizorii pe termen de cinci zile. S-a anunțat și celelalte familii din Via Vasanello urază să fie evacuate. În ciuda repetatelor promisiuni făcute de autorități, mii de familii trăiesc practic fără adăposturi, trăiesc în coace insalubre și barăci improvizate, în mijlocul apartamentelor care se vînd sau se închiriază la prețuri de speculă rămîn libere. Și căroră nu le dă mîna să aspire la un astfel de apartament și care așteaptă în zadar ca

promisiunile ce li s-au făcut să fie onorate își exprimă revolta participînd la demonstrații de protest sau, cum a fost cazul în Via Vasanello, încercînd să se adăpostească în casele rămase neocupate. În aceste cazuri, poliția intervine totdeauna pentru restabilirea «ordinii», în timp ce problema locuințelor, de atîtea ori discutată și rediscutată, este încă nerezolvată.

paris: reverberațiile unor «afaceri»

Ziaristii francezi nu se pot plînge în ultima vreme de lipsă de «subiecte grase». În urmă cu aproximativ o lună a izbucnit «scandalul lionez» — o afacere de proxenetism în care s-au dovedit implicați polițiști de rang mai mic sau mai înalt din Lyon, un funcționar al ministerului de interne și chiar un deputat. Iar acum iată declanșat «cazul Aranda». Într-o scrisoare adresată ziarului «Le Monde» și publicată de asemenea de «Le Canard Enchaîné», Gabriel Aranda, fost gazetar la Radioteleviziunea franceză, publicist catolic de extremă dreapta și consilier tehnic pe lângă cabinetul ministrului Chalandon, afirmă că deține 136 documente — scrisori și rapoarte oficiale — relevînd «mari și mici combinații» în care sînt implicate 48 personalități ale lumii politice fran-

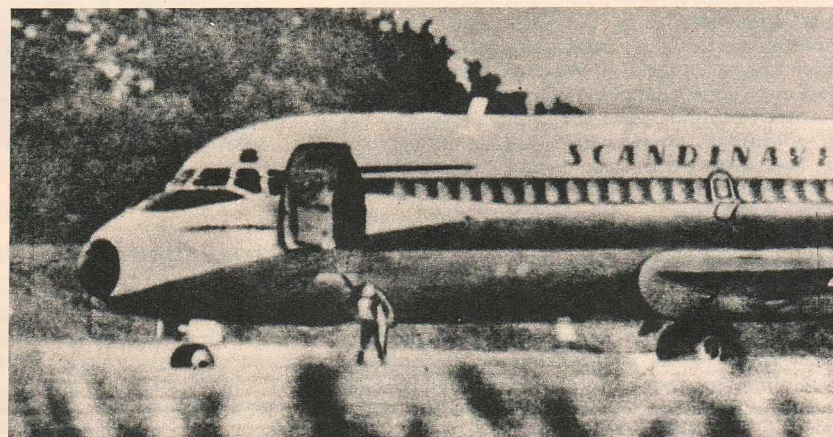
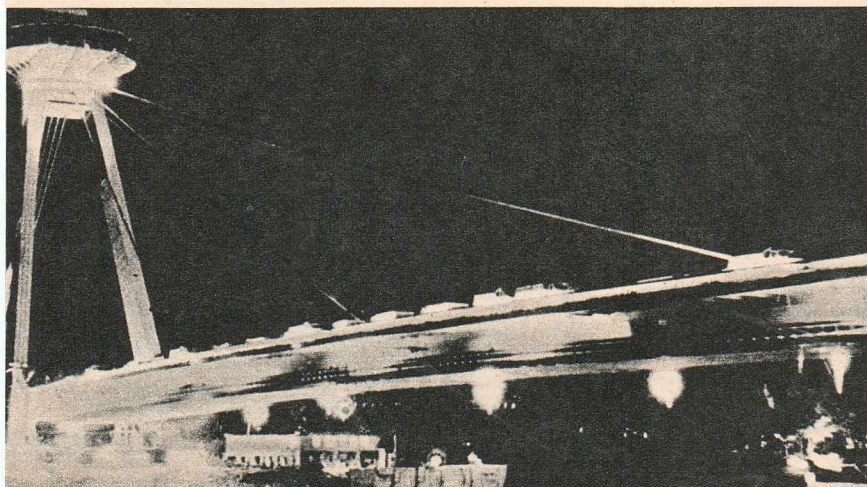
ceze. Aceste documente compromițătoare pun în evidență intervențiile unor oameni politici, — în mare majoritate din gruparea U.D.R., de guvernămînt — în favoarea unor firme particulare, pentru acordarea de comenzi guvernamentale. Între ele se află și un raport oficial care arată că vilele montane de la Val-D'Isère și Tignes, care s-au prăbușit în urma unor avalanșe (accident tragic soldat cu moartea a 44 persoane), au primit aprobarea de a fi construite în ciuda faptului că în acele locuri construcțiile erau formal interzise tocmai datorită primejdiei permanente de avalanșe. Deși cunoscut autorul dezvoltărilor, ministrul justiției a ordonat inițial deschiderea unei «anchete împotriva lui X... pentru furt, tănuire și complicitate». Apoi, după prezentarea lui Aranda în fața judecătorului însărcinat cu anchetarea cazului (în fotografia de jos: Aranda asaltat de ziariști, la ieșirea de la Palatul Justiției), fostul colaborator al ministrului Chalandon a fost acuzat nominal, dar lăsat în libertate provizorie. Aceste două scandaluri au provocat vii reacții nu numai în cercurile de presă, ci și în cele politice — cu atît mai mult cu cît s-au produs pe fondul climatului pre-electoral. Aceasta explică dealtfel și faptul că însuși președintele Pompidou a luat atitudine cu privire la «cazul Aranda» în ultima sa conferință de presă, afirmînd: «Parlamentarii care nu ezită, probabil, să-și folosească mandatul sau funcțiile pentru a se îmbogăți, în scopuri personale, merită în același timp sancțiunea legii și disprețul public».

succesul «operației most»

Feeric aspect nocturn al noului pod («most» în limba slovacă) de peste Dunăre, dat recent în folosință la Bratislava. Lung de 428 de metri, — din care 307 metri deasupra apei, 67 m pe partea dreaptă a fluviului și 54 m de cealaltă parte, în oraș — podul va avea două niveluri, cel de sus pentru circulația auto pe patru benzi, iar cel de dedesubt rezervat pietonilor. Dar dincolo de realizarea tehnică pe care o reprezintă — și în

acest sens ar mai trebui menționat faptul că el este susținut cu ajutorul cablurilor al căror ax are o rezistență maximă de 8 000 tone — noul pod din capitala slovacă constituie și un deosebit punct de atracție pentru turiști. De pe terasa cafenelei, amplasată pe singurul pilon de susținere de pe partea dreaptă a Dunării, la o înălțime de peste 80 metri, se oferă privirilor o frumoasă panoramă a orașului și a împrejurimilor.

pînă cînd?

Iată, pe aeroportul din Malmö, avionul suedez al companiei «S.A.S.» recent deturnat de un grup de teroriști ustași; în fața lui, unul dintre teroriști. După cum se știe, avionul, aflat într-o cursă internă cu 86 de pasageri la bord, a fost forțat de ustași să aterizeze la Madrid. Teroriștii au pretins și obținut în schimbul ostacilor eliberarea a șase deținuți ustași condamnați la închisoare de autoritățile suedeze pentru participare la asasinarea ambasadorului iugoslaviei la Stockholm, Vladimir Rolovici. Actul

de piraterie aeriană a stîrnit o puternică indignare în rîndurile opiniei publice mondiale și a celei din țara noastră, care a condamnat această acțiune criminală ce se adaugă altor fărâdelegi săvîrșite de bandele fasciștilor ustași și a cerut ca elementele teroristo-fasciste să fie puse în imposibilitate de a mai acționa pe viitor. Autoritățile suedeze au înaintat celor spaniole o cerere de extrădare a celor nouă ustași croați, vinovați de deturnarea avionului.

tinerețea berlinului

Nimic mai dificil și mai riscant decât a încerca, după un prim contact cu un mare oraș, definirea sa. Amploarea, complexitatea vieții sale nu pot fi prinse într-o singură frază. Pentru a-i pricepe existența, pentru a înțelege cât de cît psihologia, aspirațiile locuitorilor săi, pentru a te pătrunde de aerul familiar, unic, al unui asemenea oraș, trebuie să te apropie de el fără grabă, mînat de dorința de a-l cunoaște în tot ce are specific. În lungi plimbări, amestecîndu-te în mulțime, renunțînd la Baedekere, jubilînd în fața amănuntului revelator, se formează acele impresii de neuitat, de multe ori mai autentice — atunci cînd întru verificarea și cimentarea lor aduci în sprijin noilor cunoștințe reminiscențe livrești — decît orice mărturie, oricît de prestigioasă ar fi ea.

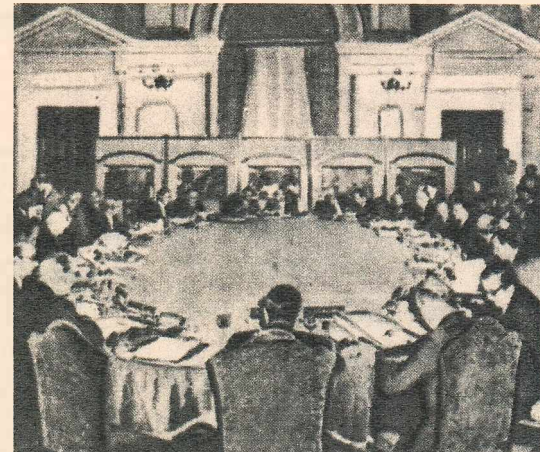
Ca să cunosc capitala Republicii Democratice Germane i-am străbătut uriașele, geometricele-i bulevarde străjuite de blocuri monumentale. Am urcat, bineînțeles, pînă-n vîrfurile aceluia ac, înfipit parcă în cerul plumburiu al Berlinului, care este turnul televiziunii. Din micul local turnant, la o înălțime de peste 100 de metri, am contemplat marea de lumini sclipind misterios în întuneric, încercînd să reconstitui după acele pîlpîiri perioplurile mele din timpul zilei, printre clădiri noi, toate noi, ce dau orașului un aer balnear și anistoric, impresie brutal spulberată de ruina vreunei biserici ori a unui palat baroc pe cupolele căruia se mai pot desluși vulturi carbonizați și Victoriei desfigurată. Pe o sumă modică, timp de cinci ore, la bordul unei ambarcații de agrement am străbătut salba de lacuri berlineze, pe dinaintea noastră defilînd la nesfîrșit, amalgamîndu-se atît de surprinzător și, aș spune, atît de tipic, fabrici, păduri, cartiere de vile cochete, siluete roșii-întunecate de biserici. Pe-ntinderea de apă umflată de un vînt rece, de nord, treceau iole, iar în văzduhul palid, cîrduri lungi de rațe sălbatiche. Am fost martorul însă nu numai al felului în care berlinezii își petrec sfîrșitul de săptămînă. Am surprins orele prînzului cînd zeci de mii de funcționari iau cu asalt restaurante și berării, am urcat în metroul și trenul aerian care în dimineața umedă și cezoasă de toamnă poartă cu viteză mulțimile grăbite spre fabrici și uzine.

O mare, puternică, inimă pulsînd ritmic, acesta-i Berlinul. Si definiția aceasta sumară, banală, convențională, mie îmi spune foarte mult. Ea acoperă efortul a peste un milion de oameni care-au făcut din capitala Republicii Democratice Germane un puternic centru industrial. Un oraș dinamic, crescînd în ritmuri impresionante cu locuitorii — constructori care, peste ruinele trecutului, au înălțat albe clădiri ale speranței și păcii.

Mihai HETCO

de la roma la paris

Prezentînd această imagine de la sediul ministerului de finanțe al Italiei, înfățișîndu-i reuniți în jurul mesei de conferință pe miniștrii de finanțe ai «celor zece», presa vest-europeană menționează că aici, la Roma, s-a dat cale liberă organizării, la 19 octombrie, a proiectatei conferințe la nivel înalt a «Pieței comune lărgite». Într-adevăr, după întrunirea de la Roma, care a dus la aplanarea temporară a divergențelor dintre Franța, pe de o parte, și R.F.G. și Anglia, pe de altă parte, privind îndeosebi crearea așa-numitei Uniuni monetare, la Paris s-a anunțat, după o ședință a cabinetului francez, că președintele Pompidou a trimis șefilor de stat și de guvern ale celorlalte țări ale «C.E.E. lărgite» un mesaj prin care confirmă invitația adresată acestora de a participa la 19-20 octombrie, în capitala Franței, la prima întîlnire la nivel înalt a «celor zece».

lima: grevă la «el comercio»

Pichete de muncitori tipografi și alți salariați ai ziarului «El Comercio» din capitala peruviană au blocat intrarea în clădire. Ei au declarat grevă pentru a protesta atît împotriva respingerii de către proprietarii ziarului a revendicărilor de ordin social-economic ale salariaților, cît și față de punerea coloanelor ziarului în slujba reacțiunii.

farfurie zburătoare?

«Era ca un punct care licărește pe cer, fără formă vizibilă cu ochiul liber. Prin binoclu însă obiectul apărea ca avînd conturul unei țigări de foi. Semăna cu un balon roșu-argintiu». Descrierea, publicată în ziarul australian «Sydney Sun», se referă la «obiectul zburător neidentificat» care își face de cîtva timp apariția deasupra orașului Taree, la 200 mile nord de Sydney. «Obiectul», văzut pînă acum de sute de persoane și, de asemenea, surprins și pe peliculă (fotografiile 1 și 2), a fost luat pe rînd drept planeta Venus, o navă spațială, un balon meteorologic, un satelit de comunicații ș. a.m.d. Pilotul australian John Ogden, care l-a studiat timp de trei zile, a declarat că nu-și poate explica natura lui. Astronomul Harley Wood a fost de aceeași părere, promițînd că la viitoarea apariție a «obiectului» va încerca efectuarea unor cercetări mai aprofundate pentru elucidarea misterului.

monumentele romane în pericol: «nu e numai vina ploii!»

Ploaia torențială care s-a abătut timp de cîteva zile asupra Romei a avut efecte dezastruoase asupra grupului de monumente istorice, mărturie ale antichității romane din capitala Italiei. O parte a complexului arheologic cunoscut sub numele de Palatino s-a prăbușit, pe Via Sacra, strada antică care înconjoară Forul, s-a căscat o prăpastie. Colosseul inspiră temeri, iar termele lui Caracalla, «Domus Aurea» și apeductele au suferit grave avarii. La intrarea în For a fost pus un aviz: «Accesul interzis, pericol de prăbușire». A fost semnalul de declanșare a unor violente discuții în legătură cu starea în care se găsește acest neprețuit tezaur cultural și arheologic. «Nu e numai vina ploii!» titrează ziarul «Corriere della Sera» unul din articolele care au apărut pe această temă în toată presa italiană. Ploile din ultimele zile n-au făcut decît să precipite o situație de mult timp precară — afirmă de asemeni ziarul «La Stampa». Interzicerea accesului în For a făcut ca incuria, lipsa mijloacelor și a personalului necesar întreținerii monumentelor amenințate cu pericolul prăbușirii să devină de notorietate publică. În fotografie: cu ghidul

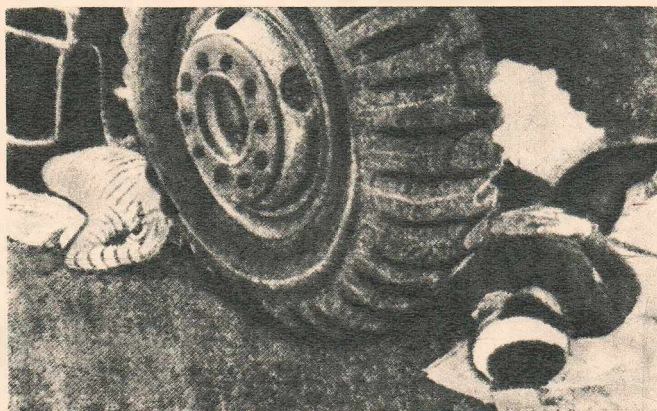
în mînă, turiștii privesc Forul roman de la distanță, după interzicerea accesului în acest perimetru.

▲ criminalitate, droguri, accidente de circulație

Trei congrese internaționale având drept obiect discipline diferite, totuși legate între ele, au avut concomitent loc la Paris. Este vorba de criminologie, de toxicologie și lupta antidrog și de medicina accidentelor de circulație. Peste 800 de specialiști, — medici, toxicologi, funcționari de poliție, juriști, sociologi — reprezentând 42 de state, au discutat probleme de legislație sanitară și penală, au încercat să găsească împreună metodele și căile cele mai potrivite pentru limitarea numărului victimelor acestor adevărate flageluri ale societății contemporane. Comentariile presei au acordat o atenție deosebită problemelor combaterii toxicomaniei care, după cum s-a arătat în cadrul congresului, înregistrează o escaladare alarmantă în rândurile tinereții, în special din S.U.A. Dezbaterile au subliniat încă o dată importanța colaborării internaționale în domeniul luptei împotriva folosirii și traficului de droguri. În fotografie: aspect de la ședința de deschidere.

▲ așa sînt oprite tancurile

Lupta începută în urmă cu aproape două luni împotriva trimiterii în Vietnam a tancurilor americane reparate în Japonia se amplifică. Numeroși locuitori ai orașului Yokohama participă la greve și demonstrații de protest, se așază în calea convoaielor, unii dintre ei culcându-se chiar sub vehiculele ce transportă tancurile americane spre danele portului (în fotografie). Manifestări similare au loc la baza militară americană de la Sagamihara, unde câteva mii de persoane au încercat să oprească o coloană de vehicule blindate destinate utilizării în Vietnamul de Sud. Aproximativ 5 000 de persoane s-au instalat de peste o lună de zile în corturi, în vecinătatea acestei baze, pentru a împiedica transportul materialului de război spre portul Yokohama.

agendă

În cuvîntarea rostită după alegerea ca președinte al celei de-a XXVII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., STANISLAW TREPCZYNSKI, adjunct al ministrului afacerilor externe al Poloniei, consemnînd unele fenomene pozitive de pe arena mondială, a atras totodată atenția asupra necesității sporirii eforturilor pentru lichidarea actualelor focare de război, precum și pentru rezolvarea unor altor probleme majore ale contemporaneității: înfăptuirea dezarmării, eradicarea colonialismului etc.

Împărăteasa Iranului, FARAH PAHLAVI, a făcut o vizită de stat în R.P. Chineză la invitația guvernului acestei țări. Împărăteasa Farah a fost însoțită de primul ministru iranian Amir Abbas Hoveyda și de alți membri ai guvernului. În cursul acestei vizite — anunță Agenția «China nouă» — premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Ciu En-fai, a avut cu împărăteasa Iranului o convorbire la care au participat Amir Abbas Hoveyda și alte înalte personalități din R.P. Chineză și Iran.

În cadrul unei declarații consacrate referendumului de la 8 octombrie, premierul Republicii Malgașe, generalul GABRIEL RAMANANTSOA, a afirmat că se va retrage din această funcție în cazul cînd rezultatul consultării nu va fi favorabil. Premierul malgaș precizează astfel în mod clar că angajează responsabilitatea cabinetului și a sa personală în programul guvernamental ce va constitui obiectul referendumului și care prevede, între altele, efectuarea în decurs de cinci ani a unor importante reforme social-economice.

LUCHINO VISCONTI se simte mult mai bine și urmează să părăsească spitalul zilele acestea — a declarat Hugo Krayenbuehl, directorul clinicii de neurochirurgie din Zürich. După cum se știe, în urma colapsului suferit la sfîrșitul lunii iulie, cunoscutul regizor italian a fost transportat în stare gravă în Elveția și internat pentru tratament la clinica dr. Krayenbuehl. Visconti se va întoarce acum în Italia unde va pregăti premiera celui mai recent film al său, «Ludwig».

Hotărîrea guvernului de la Londra de a primi în Anglia o parte a asiaticilor cu pașaport britanic expulzați din Uganda a prilejuit o nouă izbucnire rasistă a deputatului conservator ENOCH POWELL binecunoscut pentru opoziția sa îndrîjită împotriva imigranților de culoare. «Există de acum un milion de oameni de culoare la noi» — se lamentează el, încercînd să sperie opinia publică cu afirmația că, dacă nu se pune capăt imigrației, «războiul dintre albi și oamenii de culoare va izbucni în 1985».

În volumul intitulat «O națiune de înstrăinați», sociologul american VANCE PACKARD arată, pe bază de date statistice, că americanul mijlociu se mută dintr-un loc în altul de circa 14 ori în decursul vieții, iar 40 milioane de americani își schimbă adresa cel puțin o dată pe an. De aici ar rezulta o criză de identitate individuală și socială.

cronica de trei secunde

FORZA, PAOLA!

Italia și-a desemnat «la donna ideale» — femeia ideală pe exercițiul '72-'73. A fost un concurs serios, a existat un juriu competent, probele au durat două zile — «la donna» nu mai e «mobile», idee depășită, în dezacord cu evoluția lumii moderne. Se caută «la donna ideale», și nu numai că se caută, dar se și găsește. Probele sînt: chestiuni de educație sexuală (două întrebări), o problemă de literatură universală, o problemă de broderie, prepararea unui cocteil și, în sfîrșit, o chestiune de bucătărie strictă. Femeia ideală — dacă numărăm prin ce a trecut — e o pentatlonistă. Se pare că forța ei s-a manifestat cel mai convingător în proba a 5-a — un extraordinar sos de ceapă — fiindcă ziarul care anunță știrea dă pe larg rețeta acestui sos, ocolind amănunțele celorlalte probleme. Nu se discută nimic despre literatura universală și nici despre modelul de broderie la care concurenta s-a dovedit de asemenea excepțională.

«Femeia ideală» este «la pur graziosa moglietina» — grațioasa soțioară a unui vânzător de textile, e brună, cu ochi căprui, mamă a doi copii (Roberto de 10 ani și Gioia de 8 ani), se numește Paola Tedeschi și numără 30 de anișori bătuți pe mchie. De mult femeia la 30 de ani fascina miștile balzacienilor și ale altor alți bărbați copii la minte. Iată-o ideală, idealizată și eroină a țării ei. Știrea victoriei a primit-o cu orgoliu stăpînit și a declarat — bravă și inteligentă — că triumful nu-i va schimba viața. Asta nu am înțeles. Cum să-și schimbe viața o femeie ideală? Nu vreau să insist asupra acestei stranie afirmații care m-ar putea sili să mă întreb tot mai îngrijorat ce e, totuși, în mintea unei femei ideale? Prefer să rămîn la buna impresie pe care mi-a lăsat-o ideea sosului ei de ceapă.

Nu știu — de asemenea — ce a făcut Paola Tedeschi în finalele europene, organizate tot la Montecatini, finale europene pentru desemnarea femeii ideale europene. Presupun că nu-i va fi fost ușor, mulți italieni

se vor fi gîndit s-o susțină în luptă cu indemnul adresat lui Mazzola și Gimondi: «Forza, Paola!» — «hai, Paola!», et pour cause. Dacă există o problemă complicată în Europa — continent atît de dificil — apoi aceasta este și a fost dintotdeauna femeia ideală, definierea ei și stabilirea unui acord în această direcție.

Ceea ce se poate spune precis însă, cu obiectivitate, precizie și fără răutate — depășind orice discuție de gust — este că Paola Tedeschi, «la donna ideale d'Italia '72», nu e deloc frumoasă. Mie mi se pare o concluzie zguduitoare.

EXPRESII

Corespondentul lui Associated Press în Vietnam: «Quang Tri e îngropat în pămînt, strivit ca o cutie de chibrituri peste care a trecut o locomotivă».

A. Notebart, om politic francez, deputat, susține că există oameni politici care «posedă arta de a dansa pe brînză moale».

Un ziar de sport scrie că automobilistul Helmut Marko «păstrează un excelent moral după ieșirea din spital, căci el a început să recupereze cite ceva din cîmpul său ocular, foarte limitat după accident. El a recuperat 10% din viziunea sa».

Arthur Bremer — atentatorul la viața guvernatorului Wallace, condamnat la 63 de ani temniță grea — scria în jurnalul său că-l va «împușca pe George chiar dacă asta nu-i va aduce mai mult de trei minute la telegenjurnal de seară».

Celebrul alpinist Dominique Mollaret e descoperit mort în masivul Mont Blanc, «cu un picior prins într-un nod al corzii, spînzurat de un picior».

Cardiologul îmi spune: «Aveți un aparat cardiovascular normal. Electrocardiograma d-voastră poate fi un model pentru studenți».

Radu COSAȘU

cronica satirică

de Teodor MAZILU

copii precoci și părinți stupizi

Apare un copil, și un bărbat între două virste îi și propune crezînd că are un haz nebun:

— Dai și tu o votcă?!

Unde o fi hazul în timpenia asta, nu știu. Ca și cum votca ar fi totuna cu progresul.

Altă dată mi-e dat să aud:

— Mă, țincule, tu fumezi țigări cu filtru?

Individul se crede nemaipomenit de spiritual, el nefiînd însă, săracul, decît stupid.

Asemenea adulți cred că sînt deosebit de fermecători dacă ridică țincii la nivelul viciilor lor, am văzut un adult care explica unei simpatice hoarde de copii jocul de pocher. Îi și vedea în minte ca pe niște cartofori și asta i se părea minunat.

— Mă, ce stofă au. Aștia n-o să părăsească masa de joc... Din această pricină copilăria apare ca o corvoadă, ca timpul infam în care nu poți să bei pină cazi sub masă, ca timpul barbar cînd pocherul ți-e interzis.

Într-o fetiță de șapte ani ei sînt gata să vadă de pe acum o viitoare femeie frivolă:

— Aoleu... Să vezi cum o să doboare ea bărbații. Numai să mai crească puțin.

Mame inconștiente se umplu de năring orgoliu la progrese de acest fel:

— Titu al meu are numai unsprezece ani dar ține la băutura...

Tatăl, evident mai legat de alcool decît mama, e și mai mîndru:

— Eu beau cot la cot cu fiul meu...

Auzim mereu pînă la exasperare fraze de acest fel: «Ce inteligenți sînt copiii de azi!... sau «Pun, tu, copiii niște întrebări...»

— Băiatul meu are opt ani dar știe cît costă o Dacia-1300.

N-am nimic împotriva unei informații multilaterale, dar nu cred că treaba unui pușu e studierea situației economice și a schimburilor valutare. În loc să se preocupe de flori, de gize, de jocuri, de lecțiile de inot și aritmetică, e monstruos să vezi un copil studiînd situația schimburilor valutare. Cum mi-a fost tot mie dat să aud într-o bună dimineață de la un rotofei de vreo șapte anișori:

— Ce e cu dolarul? Iar a scăzut?

Nu știam de ce să plîng atunci, de mila dolarului sau de mila copilului.

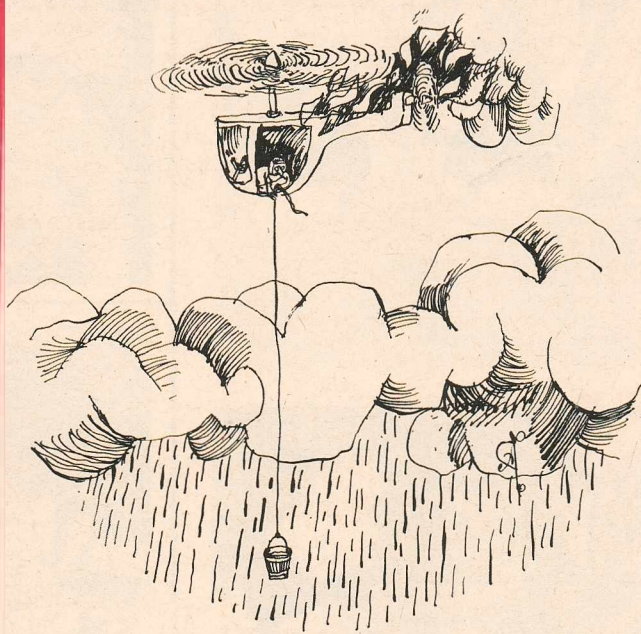
Noroc că de data aceasta tatăl s-a dovedit un bărbat inteligent și și-a trimis odrasla să se joace cu pisica și să lase pentru mai tîrziu echilibrarea balanțelor de plăți.

Adeseori se confundă precocitatea copiilor cu imitarea defectelor adulților. Și atunci avem de-a face cu niște copii bătrîni, cu niște copii burocrati, cu niște copii înrăiți de experiență.

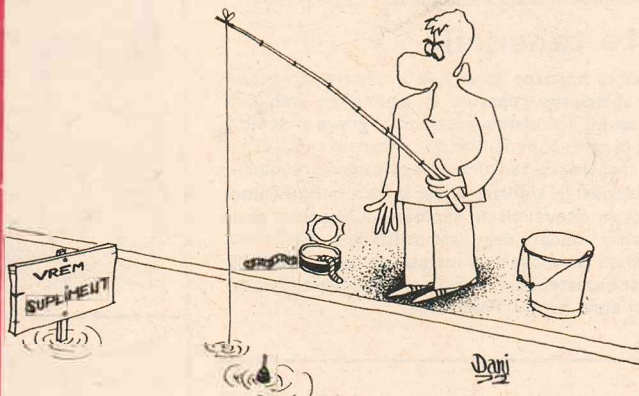
Cunoașteți ceva mai trist ca un copil bătrîn?

umor

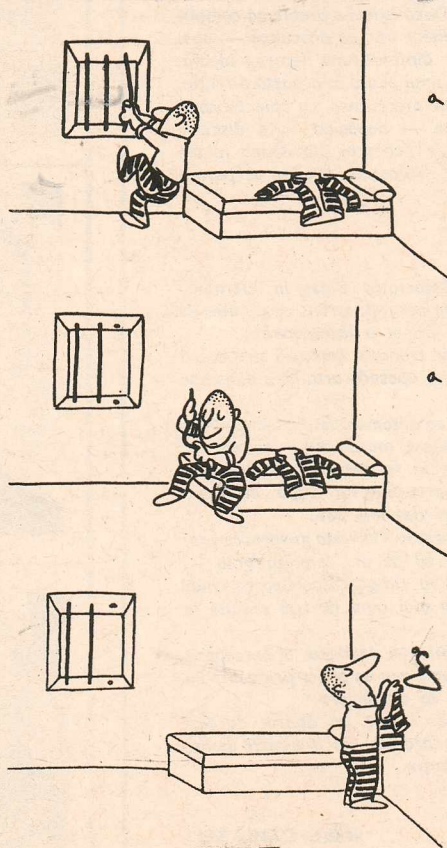
V. CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

IONIȚĂ DAN

DE PESTE HOTARE

TOAMNA, LA CULES DE VIE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) Soi de struguri cu boabe mici și negre — Stat latino-american, unde există obiceiul ca în noaptea Anului nou să se mănînce 12 boabe de struguri. 2) A pictat tabloul «Strugure și mere» — Soi de vin, celebru și peste hotare. 3) Apă stătătoare — Autorul romanului «Clopote și struguri». 4) Podgorie românească în care soiul Merlot dă vinuri roșii de calitate — Două boabe de Alicante! 5) Două din Malaga! — Perioadă geologică — Varietate de viță-de-vie cultivată în Transilvania. 6) Se încălzesc după un pahar cu vin (sing.) — Licoare bahnică. 7) Varietate de vin — Acolit — Net! 8) Urme de Cabernet! — Puțin ravac! — Fruct din care se realizează un vin superior. 9) Îfose — Varietate de struguri cu un gust exotic. 10) Recipient pentru vin — Bazin viticol din U.R.S.S. de unde este originar soiul Jeludovii. 11) Masa de seară — Zonă favorabilă culturii soiului Aligoté.

12) Ca butașii, de araci — Varietate de struguri. VERTICAL: 1) Renumită regiune viticolă care a cîștigat medalia de aur cu varietatea Cabernet-Sauvignon. 2) Centru viticol în Bărăgan, unde se cultivă soiul Oporto — Vin acru. 3) Viticultorii renumiți ai vremurilor îndepărtate de pe meleagurile noastre — Bis! — Coastă. 4) Dă tărie vinului (sing.) — Coardă de viță de un an — Renumită podgorie bănățeană. 5) Soi de vin produs de podgoriile Tulcei. 6) Altă celebră podgorie românească — Acest (pop.). 7) Provincie în China — Stat asiatic de unde este originar solul Tigvoasă — Puțin Nicorești! 8) La Cotnari! — Struguri uscați. 9) Autorul lucrării «Vinul de viață lungă» — Ciung (reg.) — Bezea. 10) Numeral — Seve! — Vital. 11) Puțin Băbească! — Boabă de strugure (reg.) — Neo! 12) Soi de strugure de Spania — Zăpadă.

Iancu GOLDSTEIN

Dicționar: AEST, ATAI, CIS.

Dezlegarea jocului FILATELIE, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MARCI — ANGLIA. 2) ESEU — SV — GUME. 3) COLECTII — JAR. 4) ACE — EROARE — E. 5) NI — FRANCARE. 6) OAC — CI — AD — NC. 7) TT — R — FF — ACEA. 8) EISEN — ANULAT. 9) LIED — UZATA — A. 10) I — RUBLA — ISEL. 11) EMISIUNE — OTO. 12) PIESA — SIRAG.

Traian STOICA (carte) • Magda MIHĂILESCU (cinema) • Vlad MUȘĂTESCU (disc)

Cornel BOZBICI (plastică) • Sanda FAUR (teatru) • E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

CARTE

Printre ultimele apariții la Editura politică notăm:

• **Mircea Malița: Teoria și practica negocierilor.** Un studiu de amplă cuprindere monografică asupra negocierii văzute ca «funcție centrală a diplomației». Paginile acestei interesante și deosebit de actuale lucrări cuprind sintetice referiri de ordin istoric (din care nu lipsesc cele privitoare la țara noastră) necesare unei pregnante configurări a subiectului investigat, analiza morfologică și studiul mecanismului acestuia. Prin tratarea pluridisciplinară a subiectului, cartea e menită a interesa pe specialiștii în problemele externe, pe istorici, juriști, politologi, precum și pe toți acei cititori ce vor să cunoască, într-o viziune corespunzătoare, o problemă de acută importanță și actualitate. Conținutul dens al lucrării se bucură de o precizie sistematizată și e transmis printr-un stil de mare claritate și eleganță.

• **O culegere de texte reprezentative din epistemologia socială contemporană** cuprinde volumul (VIII) **Cunoașterea faptului social** (teorie și metodă în științele sociale). Coordonează și studiu introductiv: prof. univ. dr. Sergiu Tamaș, cercet. pr. dr. H. Culea.

• În colecția «Idee contemporane», P.V. Koprin, membru al Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene, semnează volumul **Bazele logice ale științei**. Cu o prefață scrisă de autor la ediția în limba română.

• **Victor Ernest Mașek: Artă și matematică.** O avizată «introducere în estetica informațională» bazată pe cercetarea unei importante și la zi bibliografii. Capitolele sumarului: Raportul artă-matematică în istoria esteticii; introducere în estetica informațională; estetică și programare; prolegomene la viitorul artei.

• O carte care se adresează cu eficiență largului activ obștesc al U.T.C.: **Organizația U.T.C.** — un organism dinamic, un colectiv militant de D. Matală.

• În colecția Biblioteca organizației și conducerii științifice, dr. Lillian Crețu semnează o laborioasă lucrare de interes actual: **Modalități de determinare a rentabilității comerțului exterior.**

• A apărut în număr dublu (3-4) revista **Secolul 20**. În cele peste trei sute de pagini — bogat și cu semnificație ilustrate — e organizat un material divers și de substanță pentru conturarea și elogiul lui **Homo faber**. Nume reprezentative din cultura universală sint prezente în următoarele capitole ce alcătuiesc sumarul acestui număr cu caracter antologic: **Homo faber**; **Elogiul minții**; **Repere istorice**; **De la artistul contemplativ la artistul «operator»**; **Retorică faptei**; **De la Enciclopedie la Biblia uneltelor**; **Civilizația și natura**; **In aria filmului**.

CINEMA

• **Drum în penumbră.** Producție a studioului cinematografic «București». Reîntâlnire — mult așteptată — cu regizorul Lucian Bratu, reîntâlnire — nu mai spunem cât de așteptată — cu un film românesc în care actualitatea să nu mai fie doar un pretext. Scenariul — Petru Popescu. Imaginea — Nicolae Girardi. Muzică — Dan Ștefăniță. Costume — Nicolae Drăgan. În fruntea distribuției — excelenții Margareta Pogonat și Cornel Coman. În alte roluri — Ileana Stana Ionescu, Carmen Galin, Ioana Ciomirțan, Octavian Cotescu, Doina Stănescu, Iulian Vișa, Aurel Giurumia, Laurențiu Gilmeanu, Constantin Lungeanu (vom reveni).

• **Opiul și bita,** producție a studiourilor algeriene. O pagină patetică a istoriei de astăzi care, transpusă pe ecran, devine un document zguduitor, relevant pentru adevărurile politice contemporane. Scenariul și regia — Ahmed Rachedi,

Margareta Pogonat

după romanul lui Mouloud Mammeri. Interpreți — Jean-Louis Trintignant, Marie-José Nat, M. Kateb, Rouiched, M. Bachtarzi, A. Rais, A. Kouiret, J.C. Berço, L. Zekal, A. Kouiret, J.C. Berço, L. Zekal.

• **Un adevăr pe jumătate.** Un cineașt maghiar pasionat de dezbateră lucidă a unor spinoase probleme de conștiință, Péter Bacco, se recomandă ca un nume ce trebuie reținut. În distribuție — Agoston Simon, Iren Bodis, Zoltan Sarközi, Tibor Liska, Adam Rajhona. După cum se vede — nici o vedetă.

• **Victor Iliu** — film documentar, omagiu emoționant închinat celui care a fost o prestigioasă personalitate a cinematografului nostru. Regia — Nicolae Cabel.

• Distribuția viitorului film al lui René Gainville «Cuvintul dat» se anunță spectaculoasă: Anne Vernon, Georges Géret, Raymond Pellegrin, Jean Rochefort, Michel Bouquet.

• **«Zilele filmului din R.P. Polonă»**, manifestare artistică organizată la București, Craiova și Deva, au inclus, alături de binevenita reluare a filmului lui Zanussi «Viața de familie», două premiere ce vor intra în circuitul cinematografic obișnuit: «Perla coroanei» (regia — Kazimierz Kutz) și «Agentul nr. 1» (regia-Zbigniew Kuzminski).

DISC

• «Melodii de N. Kirulescu», înmănușează sub acest titlu (e drept, nu prea original) o serie de nouă cîntece mai recente ale compozitorului sus-pomenit. În câteva din piesele înregistrate («Cum ar fi «Jar», «Fetișo», «In / cele patru vînturi să mă strig» sau «Inimă, ce-ai pășit»), fecundul artist realizează autentice și vibrante momente muzicale. Interpretează Denise Constantinescu, Jean Păunescu, Anca Agemolu și alții. Acompaniază formația «Electrecord», dirijor Alex. Imre, și Orchestra RTV, dirijor Sile Dinicu (EDD 1306).

• «Tangouri de Petre Andreescu», în interpretarea Doinei Badea și a lui Jean Păunescu — poate cei mai indicați soliști pentru reinvierea tulburătoarelor melodii ce au încîntat generația tinerilor de acum trei decenii (și ceva). «Cînta pe inserat un trecător», «Mi-e dor de sărutarea ta», «Ai să iubești odată și tu» s-au aflat mult timp pe buzele tuturor. Datorită emoționantei prezentări, semnată de Claude Romano, ne este dat să omagiem un drag dispărut (EDD 1301).

• Spre părerea de rău generală, discul închinat compozitorului Kirulescu, autor al atîtor melodii de neuitat, nu beneficiază, după cum s-ar fi cuvenit, de o prezentare (cît de cît pertinentă) a personalității dăruitului muzician. Oare atît de... lejeră să fie muzica noastră ușoară, încît să nu merite, cu prilejul unor înregistrări mai acătării, nisaiva cuvinte lămuritoare? Și, din păcate, nu-i singurul caz cînd casa noastră de discuri... păcătuiește!

MUZICĂ

La redeschiderea stagiunii de concert a orchestrelor simfonice și camerale ale Filarmonicii și RTV reluăm — mărturisim, cu plăcere — minirubrica noastră de informații din activitatea acestor for-

mații, prezențe majore în viața muzicală a Capitalei.

• Concertul cu care și-a reluat activitatea (ieri, 29 septembrie) Orchestra simfonică a Filarmonicii în sala Ateneu și care se repetă astăzi este dirijat de **Mihai Brediceanu**. O apariție solistică valoroasă — violonista belgiană de origine română, **Lola Bobescu**. Ascultăm: «Vox maris» de George Enescu, Concertul pentru vioară de Mendelssohn Bartholdy și Simfonia I, cu cor, de Gustav Mahler. Corul Filarmonicii este condus de **Vasile Păntea**.

• La RTV, deschiderea stagiunii se face cu un concert extraordinar tematic: «România — țara mea de dor», susținut de Orchestra simfonică, Orchestra de studio, Corul mare și Corul de copii. Dirijori: **Iosif Conta, Carol Litvin, Aurel Grigoraș, Ion Vanica**. Intr-un program variat (Enescu, Musicescu, Brătianu, Chirescu, Jarda, Dumitrescu, Elenescu, Olah, Paladi, Liviu Ionescu, Draga) își dau concursul soliștii **Magda Ianculescu, Gheorghe Crăsnaru și Corneliu Rădulescu** (5 octombrie, Studioul din str. Nufferilor).

• Se redeschide și stagiunea camerală a Filarmonicii cu un recital extraordinar de sonate **Lola Bobescu** (Mozart, Beethoven, Schumann, Brahms). **Albert Guttman**, **Albert Guttman**, **Albert Guttman**, la pian (1 octombrie, Ateneu).

Lola Bobescu

PLASTICĂ

• **Lucrările Silviei Grosu-Julescu** au totdeauna referințe lizibile la lumea exterioară, dar fără să fie reproduceri naturaliste ale unui chip sau peisaj. Preferințele artistei merg către imaginea simbolică («Primăvară»), dar mai ales spre descrierea expresionistă a personajelor, descifrabilă cu precădere în construcția figurilor. Sint lucrări sobre care lasă să se intrevedă o sensibilitate potențială (Galateea).

• Referința la floră în grafica **Emiliei Boboia** e pur speculativă. Ea nu are puterea restituirii prin imagine, dar nici artista nu-și propune un atare demers. Domeniul pe care-l parcurge e cel al fantasticii vegetale, al structurilor sale. Ajungind pe acest teritoriu, artista se lasă în voia fanteziei imaginind forme posibile (Simeza, bd. Magheru nr. 20).

• Și la **Anton Perussi** referința la natură e aleatorie. Nici el nu descrie, ci imaginează involburările furtunii, goana vîntului, gurearea rîului etc., prin structurări dinamice, aglomerări de detalii și intensități luminoase variabile, mîzind pe incantațiile jocului grafic și pe participarea afectivă a privitorului (Simeza).

• **Jean Grenier**: «Eseuri asupra picturii contemporane». Apărută în colecția «Curent și sinteză» a Editurii Meridiane, cartea conține câteva schițe de portret ale unor artiști europeni: Braque, Chagall, Rouault, Borés ș.a. și câteva eseuri despre problemele picturii contemporane văzute de un filozof și literat care a profanat critica de artă din pură pasiune.

• **Sculptor și decorator, scenograf și grafician, Mac Constantinescu** este un artist proteic a cărui activitate fecundă se întinde pe o perioadă de o jumătate de secol. **Mircea Grozdea** a scris un amplu și documentat studiu despre personalitatea și opera artistului pe care Editura Meridiane îl publică în colecția «Pygmalion».

TEATRU

• **Taina castelului din Carpați** de Anda Boldur (Teatrul de stat din Sibiu): după o idee de Jules Verne, păstrînd doar un fir din fabulația romantic-tenebroasă a cărții adolescentei noastre, dar comunicîndu-i-l cu oarecare detașare și ironie duioasă, piesa bine articulată a Andei Boldur a fost transcrisă scenic de regizorul **Mihai Dimiu** cu onestitate și bună-credință, cu reușite mai ales în zona intențiilor parodistice. O interpretare inegală, din care am păstrat momentele izbutite ale lui **Dimitrie Bitang, Valeriu Paraschiv, Avram Besoiu, Mircea Hindoreanu, Const. Stănescu, Geraldina Basarab, Mugur Arvunescu**.

• **Unchiul nostru din Jamaica** de Dan Tărchilă (secția germană a Teatrului de stat din Sibiu), în traducerea, ba mai mult, în localizarea lui **Hans Schuschnig**, totodată și semnatar al regiei, mult (oare nu prea mult?) călătorita comedioară a lui **Dan Tărchilă** ajunsă pe scena sibiană într-o interpretare marcată pe alocuri de candori și stingăci diletanțice. Printre actorii care ne-au reținut atenția: **Kurt Conradt, Wolfgang Ernst, Heidrun Kaintzel**.

• **Don Juan de Molière** (Teatrul de stat din Sibiu): a treia premieră — într-o singură săptămînă — a prolificii trupe sibiene, spectacol realizat de regizorul **Mihai Dimiu** (oaspete și prezență activă, cum se vede, în această stagiune a teatrului sibian) într-o viziune gravă, raționalistă, tragică chiar, lipsindu-se cu bună știință de umorul molieresc și invitînd insistent la meditație. În rolul lui **Don Juan** — un alt oaspete bucureștean, **Ștefan Velnicu**, secundat de **Nicu Niculescu, Mircea Hindoreanu, Manuela Marinescu-Condrat, Mugur Arvunescu, Costel Rădulescu** ș.a.

• **Moralitatea doamnei Dul-ska** de G. Zapolska: în repetiții la Teatrul dramatic din Brașov, sub bagheta regizorală a oaspetelui constantinean **Ion Maximilian**. Prilej pentru realizarea unor bune partituri actoricești, oferite interpretelor **Angela Costache, E. Mihăilă Brașoveanu, Gabriel Săndulescu, Luminița Blănaru, Melania Niculescu** și alții.

• Astăzi seară pe scena Naționalului bucureștean premiera piesei lui **Paul Everac** «Un fluture pe lampă», în regia lui **Horea Popescu** (a cărui lipsă de pe alocuri premierelor am resimțit-o întreaga stagiune trecută) și în scenografia **Floricăi Mălureanu** și interpretarea unei ample distribuții pline de artiști emeriți (**Cella Dima, N. Brancimir, Emil Botta, Nelly Sterian**), de oaspeți de pe alte scene (**Fory Etterle, Victor Rebențiu**), de vedete ale casei: **Florin Piersic, Ilinca Tomoroveanu, Emanoil Petruș, Gh. Cozorici**, precum și de noii angajați ai teatrului: **Marin Moraru, Gh. Dinică, George Motoi**.

TV

ÎN ACTUALITATE. Prima duminică a lunii octombrie — Ziua recoltei (ora 10.00) • Cronică marii întreceri în cinstea aniversării republicii (zilnic în **Teledin** de la ora 19.30) • Un alt ciclu închinat aceleiași aniversări — Comentariu la 40 de steme (marți — Alba, joi — Arad, ora 20.00) • Evocare — O sută de ani de la înființarea Asociației generale a lucrătorilor din România (marți, ora 18.45) • **Teleconferință de presă** — Octavian Groza, ministrul energiei electrice, pe teme de economisire a energiei electrice (joi, ora 18.50).

REPORTAJ. Succesul formației folclorice «Nunțașii Bihorului» la Festivalul internațional de la Agri-gento (marți, ora 18.20) • «Prima zi de studenție» — în emisiunea **Tinerii despre ei înșiși** (joi, ora 22.00) • **Satul contemporan** propune ancheta pe tema aprovizionării

(vineri, ora 18.15) • Pe teme externe: «Pekin în sărbătoare» (duminică, ora 22.35) • Itinerar suedez (marți, ora 21.35).

DEZBATERI. Volumul lui **Mircea Malița** «Aurul cenușiu», în dezbaterile emisiunii **Cărți și idei** (joi, ora 22.35, pr. 2).

ȘTIINȚA. Explorarea și lărgirea bazei de materii prime — sarcină de seamă a științei contemporane (miercuri, ora 22.05).

LITERATURĂ. **Nicolae Manolescu** despre «D. Anghel — portret în evantai» de **Georgeta Horodincă**, și **Dan Zamfirescu** despre volumul «Teatru» de **Paul Anghel** (luni, ora 22.45, pr. 2).

TEATRU. În premieră pe țară — «Robespierre» de **Romain Rolland**, în adaptarea **Letiției Popa**, cu personalități distinte ale scenei dramatice românești, în frunte cu **George Calboreanu, Clody Berthola, Toma Dimitriu, Victor Rebențiu** ș.a. (partea I, marți ora 20.20).

FILM. **Anthony Quinn, Anna Magnani, Virna Lisi, Hardy Krüger** (frumos cvartet!) în «Secretul de la Santa Vittoria» (duminică, ora 20.25) • **Telecinemateca** reia capodopera lui **Alain Resnais** «Hiroshima, dragostea mea» (miercuri, ora 20.30). • **Tatiana Doronina** în «Din nou despre dragoste» (vineri, ora 20.40).

MUZICĂ. Dirijorii **André Jolivet** și **Aaron Copland** în emisiunea **Mari muzicieni la București** (duminică, ora 11.10).

FOLCLOR. Azi, în comuna **Flămînză-Botoșani**, în emisiunea **Vetre folclorice** (duminică, ora 18.55) • **Cîntă Ștefania Stere** și **Ion Cristoreanu** (sîmbătă, ora 16.40, pr. 2).

DIVERTISMENT. În această săptămînă: **Don Backy** (marți, ora 19.05), **Davis Troy** (miercuri, ora 22.20).

SPORT. Hochei: **Cehoslovacia-Canada** (duminică, ora 14.00) și **dirt-track** — concursul «Casa de aur» — **Praga** (duminică, ora 17.35).

PRONO

Pronosticul cronicarului sportiv **EFTIMIE IONESCU** la concursul **Pronosport**, etapa din 1 octombrie 1972

I. Dinamo-F.C. Argeș	1, X, 2
II. Farul-Steaua	1, X
III. C.S.M.-Sportul stud.	1
IV. A.S.A.-«U» Craiova	1
V. Petrolul-Steagul roșu	1
VI. U.T.A.-Jiul	1
VII. «U» Cluj-S.C. Bacău	1
VIII. Rapid-C.F.R.	1
IX. Atalanta-Napoli	1, X
X. Inter-Bologna	1, X
XI. Lanerossi-Cagliari	2
XII. Palermo-Torino	1, X
XIII. Ternana-Milan	2

COPERTA NOASTRĂ
La cules de struguri
Fotografie de
S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei»

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

flacăra **F** *album*

JOHN WAYNE — cowboy-ul cowboy-lor.

